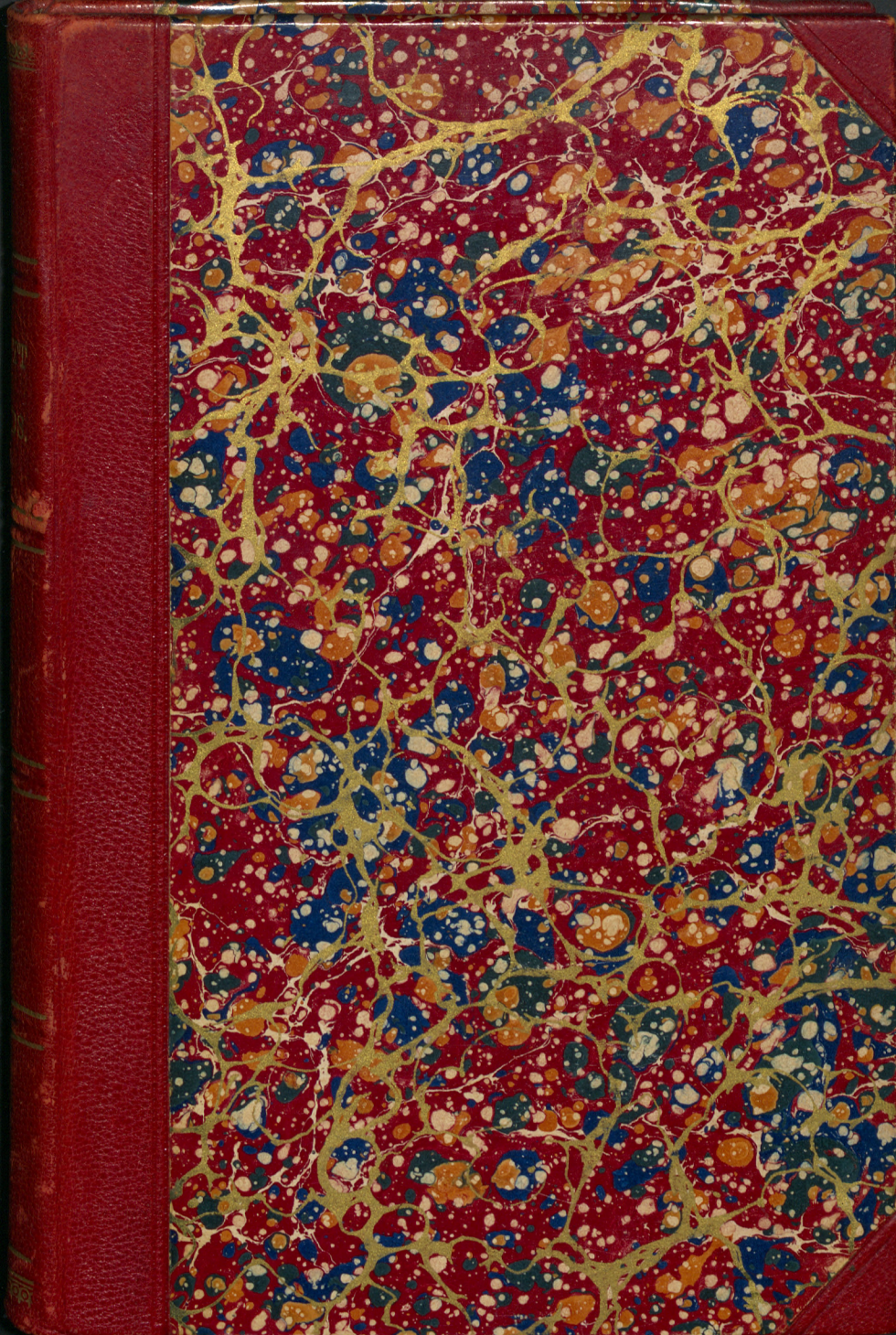

Litt.
Sv.

LÄTT GODS!

HUMORESKER OCH SKIZZER

AF

JOHN JOHNSON

FÖRF. TILL »RIDDAR PETTERSSON» M. M.

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTR.-AKTIEBOLAG, 1893.

Lectori benevolo,

det är:

Till den välvillige läsaren.

Denna bok är »lätt» läst, ty den är inte så värst voluminös af sig.

Den är ej häller »tendensiös», och följaktligen afhandlas i densamma inga »vigtiga» frågor.

Att göra en sådan här bok är äfven en ganska »lätt» sak, isynnerhet om man gjort flera liknande böcker förut.

Den har därför kallats:

»Lätt gods»,

hvilken titel bör uppfattas, som den

bästa rekommendation

förf. kunnat ge, för att åt arbetet bereda en — »lätt» afsättning.

Vördsamt

Författaren.

Hvita underkjolar.

Hon var schweizeriets magnet, tack vare sina vackra ögon, sin rosenmun, sina perletänder, sitt gullgula, burriga hår, med tjufpojkslockarne vid öronen. Det fanns också de gäster, som kanske mest af allt beundrade hennes mjuka, hvita hy, hennes rosenröda örsnibbar, hennes små mjuka händer, med de vackert rundade handlofvarne; hennes byst, hennes hals och fötterna, dessa flinka små fötter, med hvilka hon ilade från bord till bord, när lokalen på aftonen började fyllas med gäster och de skarpa ringningarna från serveringsborden korsade hvarandra i alla riktningar.

Då var hon riktigt i sitt esse! Åt alla hade hon ett vackert leende och ett vänligt ord.

På sin vanliga plats i hörnsoffan satt »lorden», som han, på grund af sin utländska brytning, sin flegma, och sina engelska polisonger, kallades af de öfriga gästerna.

Han hade en gång, midt på förmiddagen, af en slump kommit in på lokalen, rak i ryggen, med sina ljusblå intetsägande ögon stirrande rakt framför sig.

Och så hade han slagit sig ner i hörnsoffan, lagt sina långa, smala ben i kors öfver hvarandra, sträckt ut en af sina långa, smala händer mot ringklockan, tryckt på knappen, så att kläppen slog de två skarpa ringningarne, och i nästa minut hade hon stått framför honom, leende samt lindrigt rodnande och nigande frågat: hva' behagas?

Ögonblicket derpå hade han likgiltigt fäst sin blick på henne och svarat:

— Whisky and water!

— En half porter, hade hon repeterat och skyndat bort för att servera det reqvirerade.

Och under tiden hade hans blick naglats fast vid henne, och där satt han magnetiserad, han, som alla de andra, före honom och efter honom.

När hon kom fram med portern och kredensade hans bägare, hade han glömt, att han ej reqvirerat denna dryck, utan satt där och stirrade på hur graciöst hon handterade butelj och glas, så att den mörkbruna vätskan silade ut och så småningom täcktes af en tunn bornyr.

När glaset var fyldt och buteljen tom, möttes deras blickar.

— Tackar bra! sade han och fattade hennes hand.

Hon rodnade och slog ner ögonen. Hon hade ju icke frågat honom, hur han mådde.

Han höll hennes hand qvar i sin en lång stund,

under det han fortfarande fixerade henne utan att blinka, och så återtog han:

— Tackar bra, vacker flicka! Ni ferstå?

Hon nickade till svar och han fortsatte:

— Hvad heta vacker flicka på svensk?

— Det heter: vacker flicka, som ni säger, svarade hon leende.

— No, no! Hvad heta *den* vacker flicka? repeterade han och sträckte ut sitt ena pekfinger mot henne.

— Hvem? Jag?

— Yes. — »Hvem jag»?

— Jag heter Amalia.

— Ah, Himalaya!!!

Och så började han stafva:

— Hätsch, ej — *Hi* — m, ä — *ma* —, l, ä, — *la* — y, ä — *ya*. *Hi—ma—la—ya*. Och därefter tillade han, utan att ändra en min: Jag ferstå, tackar bra!

Amalia, som inte förstod ett dugg af allt detta, nickade och log, hvilket uppmuntrade främlingen till fortsatt konversation, ty efter en stund började han åter:

— Miss Hi—ma—la—ya skratta vackert, vare glad, vare licklig, vare roligt.

— Ja, mycke roligt! bekräftade hon och log sitt vackraste leende.

Nu slog främlingen sin arm om hennes lif och drog den unga flickan närmare intill sig.

Hon gjorde en afvärjande geste och såg skälmskt förebrående på sin beundrare.

— Nej, nej, icke så, var nu snäll! sade hon.

— Yes, miss Himalaya vara snäll, and jag ticka om snälla flicka.

I samma ögonblick stämde en positivhalare upp en melodi nere på gården.

Fröken Amalia spratt till och lyssnade. Därefter började hon gnola i kapp med positivet:

Och jag gaf henne blott
Uppå skuldran en kyss — —

— Ni ticka om mjusik, miss Himalaya? frågade främlingen.

— Ack ja! Jag måste bort till fönstret. — Herrn glömmer ju alldeles bort portern, afbröt hon och snurrade rundt, så att hon blef fri. Därefter sköt hon glaset närmare sin gäst och sprang bort till ett fönster, som vette åt gården.

Under tiden smuttade gästen på sitt glas, lade en enkrona på brickan, tog sin hatt, nickade åt fröken Amalia och sade:

— Farewell, miss Himalaya, i morgon jag komma åter med mjusik!

Och så gick han.

Följande dag, vid samma tid, kom han igen, åtföljd af ett stadsbud, som knogade på ett respektabelt colly.

Främlingen satte sig åter i hörnsoffan, ringde, reqvirerade »whisky and water» och när fröken Amalia liksom föregående dag i stället serverade »en half porter» började gästen:

— Good morning, miss Himalaya! Nu hafva jag mjusik here!

Och därmed började han rifva bort omslaget kring sitt colly.

Hon följde hans förehafvande med uppmärksamhet, och när han till sist lyftade en stor aflång låda af polerad ebenholz ur papperskartongen, slog hon jublande samman händerna och utbrast:

— En speldosa! Ä' de' inte en speldosa?

— Yes, miss Himalaya, det vara mjusik for you — for you! Be so good! Vara for you, only for you, svarade han och sköt instrumentet till henne.

— Är det till mig, *till mig?* frågade hon förvånad, och då främlingen nickade började hon klappa händerna och hoppa kring af glädje.

Så öppnade hon locket på speldosan, drog upp den, fick den i gång och hörde att den började spela en sprittande vals af Waldteuffel.

Nu kände hennes förtjusning inga gränser.

— Tusen tack, för den stiliga presenten! sade hon och räckte främlingen sin hand, som han kysste. Därefter återtog hon ännu lifligare: Ska vi ta oss en vals, vi ä' alldeles ensamma?

— What? En vals! Ni vilja dansa, miss Himalaya. All right! svarade gästen och reste sig.

Och så sväfvade de ut! Han rak i ryggen och med gravitetiska steg, hon hoppande som en »tätting», till dess valsen var slut och speldosan började nysta ur sig »Marseljäsen.»

Efter denna introduktion var bekantskapen gjord, och främlingen blef en daglig gäst på schweizeriet.

På förmiddagarne reqvirerade han, och fick

äfven slutligen, »whisky and water» och precis detsamma drack han äfven på aftonen, då han vanligen, satt tyst i sitt hörn endast med blicken följande fröken Amalias minsta rörelser, under det hon trippade kring mellan serveringsborden, vid hvilka hon öfverallt egde lika varma beundrare.

I »fästmanssoffan» framme vid disken hade främlingen sin farligaste rival! Han var en gammal »Don Juan», som dock icke kunde skryta af så synnerligt många eröfringar, ty efter hvad han sjelf påstod hade han alltid blifvit bedragen af de sköna åt hvilka han egnat sin hyllning. Men icke desto mindre fortfor han att egna könet sin varmaste dyrkan.

Han färgade sina mustacher i alla möjliga kulörer, om han därmed trodde sig kunna vara sin tillbedda till behag. Och gälde det att äfven färga »peruken» så mötte detta ej häller något hinder. Däraf kom det sig, att mannen i fråga en vacker dag uppenbarade sig i svarta mustacher och rödt hår, efter att en vecka förut ha burit svart hår och röda mustacher.

Första gången han såg fröken Amalia hade äfven han blifvit betagen i henne.

Det var en eftermiddag, som han kom in på lokalen, slog sig ner vid ett bord och reqvirerade en kopp kaffe.

När den vackra schweizerifröken serverade honom den stimulerande drycken, frågade hon honom, om »det icke behagades något till kaffet?»

— Nej, svarade han tvärt. Jag förtär aldrig spritdrycker! Har inte gjort det på många år,

men, tillade han med sitt älskvärdaste leende, anser *ni*, att jag bör frångå mina vanor, så inte mig emot. Hvad har ni att bjuda på?

— Allting! Punsch, cognac och likörer.

— Sa' ni likörer, ge mig då den sötaste likör ni har, en likör lika söt som *ni sjelf*, sade han och klappade henne under hakan.

Då serverade hon honom grön chartreuse. När han druckit sig led på den starka likören, bad han att få betala. Han tålde icke vid mer af den varan sade han.

— Hvad vill ni ha då, snälla ni? frågade Amalia.

— Ingenting. Jag vill bara se på er, ty jag är kär i er! Det tror ni kanske inte. Nåväl, för att visa, hur kär jag är i er och hur lite jag tycker om den där chartreusen så låt buteljen stå qvar.

Och hon gjorde som han bad, med det resultat, att när klockan slog tolf och lokalen skulle stängas så fanns det icke mycket qvar i buteljen. Och räkningen hade följande utseende:

18 glas Chartreuse ..... *Kr. 9: —*
1 kopp kaffe ..... » *— 20*

Kr. 9: 20.

När han efter att ha liqviderat gick hem, såg han ungefär sjelf ut som öfverrocken, hvilken hängde öfver hans arm med ena ärmen släpande på golfvet.

Och den eljes mycket förbehållsamme mannen hade på sistone blifvit meddelsam.

— Vet ni, hvem jag är, fröken A—amalia? hade han frågat, innan han gick. Jo, ja—ag är ex—excellens, det är jag!

Efter den betan fick han heta »excellensen». De öfriga tillbedjarne ha ej med den här historien att göra, hvarför det ej tjenar något till att presentera dem för läsaren.

På schweizeriet glunkades det snart om, att »lorden» erbjudit den vackra fröken Amalia sitt hjerta och sin hand. Och för att icke vara sämre hade äfven »excellensen» gjort det samma, samtidigt som de begge rivalerna äfven öfverbjudit hvarandra i att ge föremålet för sin hyllning de vackraste presenter de kunde åstadkomma.

»Lorden» extravagerade i de mest vidunderliga och originella gåfvor, som en älskare någonsin gifvit sitt hjertas dam, under det »excellensen», som var mera praktiskt anlagd, slösade med andra varor.

Gaf t. ex.: »excellensen» ett smycke, så kom »lorden» knogande med toilettbord, reskoffertar fotografialbum och hundar. Isynnerhet fotografialbum och hundar, ty han hade en gång hört, att fröken Amalia önskade sig ett stiligt fotografialbum och en liten söt hund.

Första fotografialbumet han gaf henne var hon inte riktigt nöjd med. Det vägde nära 10 kilo och fick ej plats på någon möbel i hennes rum. Då kom hennes beundrare dagen därpå tillbaka med ett mindre album, hvilket hon tyckte att han betalt alldeles för högt, hvarför han dagen derpå presenterade henne ett billigare. Hade hon icke

nu förklarat sig nöjd, skulle hon till sist icke sjelf fått plats i sitt rum för fotografialbum.

Sak samma var det med hundarne. Den förste hunden hon fick var nog icke större, än att han kunde rymmas i en cigarrlåda, men sedan en af gästerna, som förstod sig på hundar, undersökt honom förklarade han, att kreaturet inom ett år skulle ha uppnått samma storlek som en nyfödd fölunge och så skänkte hon strax bort djuret.

När »lorden» fick höra detta, kom han en vacker dag släpande med en liten dogg i ett långt koppel. Att börja med var hon förtjust i presenten, men sedan doggen under en tillfällig arestering i hennes garderob på en half timme förvandlat fyra par kängor och skor till en och en half omaka känga och en omaka sko, samt återstoden i fragment af kängor och skor, skänkte hon äfven bort denna dyrbara present, hvarpå »lorden» dagen därpå förärade henne två porslinshundar, hvilka hon fann så vackra att hon genast pussade dem. Hittils hade allt varit godt och väl mellan de bägge rivalerna, hvilka hvar för sig trodde sig vara i ensam och oqvald besittning af fröken Amalias hjerta, omedvetna som de voro om, att hon endast upptog deras varma hyllning från den skämtsamma sidan, liksom hon hade för sed att göra med de öfriga gästerna.

Men en vacker dag bröt stormen lös.

På sin vanliga tid inträdde »lorden» en förmiddag i schweizeriet, utrustad med en bukett af ett litet vagnshjuls storlek, och då han fann lokalen tom, ringde han nervöst på en af klockorna

Ögonblicket därpå kom fröken Amalia ut från ett angränsande rum.

Den excentriske främlingen gick den vackra flickan till mötes, och sedan han öfverlemnat buketten till henne, slog han sig ner i sitt vanliga soffhörn och fattade den tillbeddas hand.

— Behagas det whisky och vatten? frågade hon nigande.

— No, no! Mig behaga er, miss Himalaya, and jag vilja fråga, om ni vilja blifva min lilla sweetheart—fästemoe, svarade »lorden» och tog upp en slät guldring, som han trädde på fröken Amalias ringfinger.

— Hvad säger ni, er fästmö! utbrast hon och skrattade.

— Yes, min fästemoe. Ni följa mig till England and till Amerika, miss Himalaya, återtog friaren lugnt.

I det samma inträdde »excellensen», äfven han försedd med en kolossal bukett.

Sedan han ringt, slog han sig ner i »fästmanssoffan» midt emot sin rival.

Den vackra uppasserskan lemnade »lorden» och skyndade fram till den sist ankomne gästen.

— Hvad behagas? frågade hon åter och neg.

— Ingenting, svarade den tillfrågade nervöst och fixerade »lorden» genom sin binocle. Därefter återtog han: Hvad vill den galne engelsmannen er?

— Han är inte så galen, som ni tror, svarade hon hviskande. Han har alldeles nyss friat till mig, fortfor hon i ännu lägre ton och skrattade.

»Excellensen» spratt till.

— Hvad säger ni, friat till er? utbrast han.

— Ja, se här! Och hon visade honom ringen, som hon nyss fått.

»Excellensen» bleknade.

— Ni ä' således förlofvade? frågade han nervöst.

— Nej, inte ännu, ty jag har inte sagt »ja» än.

— Nå, gudskelof för det då! Gif mig nu något att dricka!

— En vermouth kanske? frågade hon, med tanke på sin gästs nyktra lefnadsvanor.

— Nej, något mycket starkare! En absinth, till exempel.

I det samma ringde »lorden» ytterst häftigt.

— Kommer strax! svarade hon och gick att servera »excellensen».

När denne tömt absinthen, räckte han fröken Amalia sin bukett och sade:

— Se här hvad jag ämnade ge er, hvad tycker ni om den här buketten.

— Mina älsklingsblommor! utbrast hon och sträckte ut handen efter buketten.

— Ja, jag har sprungit öfver hela stan för att få dem, upplyste han.

Återigen hördes en skarp ringning från »lorden.»

— Kommer strax! svarade hon ånyo och därpå återtog hon, under det hon borrade näsan djupt ner i blommorna.

— Tack så mycket, snälla ni!

Ögonblicket därpå trippade hon bort till sin tillbedjare i hörnsoffan.

— Hvad behagas? frågade hon nigande och leende.

— Mig behaga, att ni sitta ned, miss Himalaya. Mig behaga tala med er, men mig icke behaga, att ni tala med den andre gentlemannen, svarade »lorden» och rynkade ögonbrynen.

Nu ringde det i »fästmanssoffan».

Fröken Amalia spratt till.

— Ursäkta mig ett ögonblick, jag har glömt att servera vatten till absinthen där borta, sade hon och ville skynda sin väg.

— Stop a little, miss Himalaya! Ni hafva also glemma gifva mig whisky and water.

— Kommer strax, svarade hon leende och trippade bort.

Under det hon ordnade serveringen, gick »excellensen» fram till henne och hviskade:

— Jag måste tala vid er, fröken Amalia. Det är en sak af högsta vigt, som ej tål vid uppskof.

— Hvad är det då? frågade hon.

— Jag kan inte säga det här, nu!

— Åhjo, gör det! sade hon och såg bedjande på honom.

— Nåväl, minuterna äro dyrbara märker jag. Så hör då! Jag älskar er fröken Amalia, älskar er på fullt allvar. Ni måste bli min!

— Ta, ta, ta. Det har ni ju sagt mig så många gånger, svarade hon skrattande.

— Nu ringde åter »lorden».

På detta sätt fortsatte de begge herrarne sitt frieri, till dess middagsgästerna kommo in från matsalen för att dricka kaffe.

— Då reste sig »lorden» från sitt soffhörn, blek och allvarlig, och gick fram till sin rival, som fortfarande satt qvar i »fästmanssoffan», blossande röd af de absinther han inmundigat.

När han kom »excellensen» in på lifvet räckte han honom sitt visitkort och sade:

— Ni älska miss Himalaya; jag också älska miss Himalaya, and vi blifva vänner! »Excellensen» spratt till, reste sig upp, granskade kortet, bugade sig och tog därefter upp sitt eget kort, som han lemnade »lorden».

— As you like it, sir, svarade han skrattande och räckte »lorden» sin hand.

Sedan de bägge herrarne skakat händer, inbjöd »lorden» sin nyförvärfvade vän att äta middag tillsammans med sig, en invit som »excellensen» med förtjusning antog, hvarefter de begge rivalerna arm i arm tågade in i matsalen.

Det blef en magnifik middag! Den ena rätten aflöste den andra, och vinet flödade rikligt, så rikligt, att »excellensen» efter middagens slut med möda kunde styra kurs på schweizeriet, der kaffet och avecen väntade.

»Lorden» däremot var sig fullkomligt lik.

En timme senare var »excellensens» tillstånd sådant, att »lorden» bad källarmästaren reqvirera en vagn.

När denne anländt, hjelptes »excellensen» upp i åkdonet, hvarefter »lorden» tog plats bredvid sin rival, som redan snarkade, och gaf kusken ordres hvart han skulle köra.

En stund senare stannade ekipaget utanför

närmaste polisvaktkontor där »lorden» med största likgiltighet aflevererade sin vän, hvarefter han direkt återvände till fröken Amalia på schweizeriet.

— Nu vi kunna tale ogenerad om vår kärlek, sade han och fattade fröken Amalias hand.

— Hvad har ni då gjort af er goda vän? frågade hon nyfiken.

— He sleep well!

— Körde ni honom till ett hotell?

— Yes, svarade »lorden», utan att förändra en min.

Följande dag satt »excellensen» åter på sin plats i »fästmanssoffan», när »lorden» inträdde på schweizeriet.

När de bägge herrarne fingo syn på hvarandra, gick »excellensen» fram till »lorden», tryckte hans hand och tackade för gårdagen.

Därefter slogo de sig ner vid samma bord, hvarefter »excellensen» fortsatte:

— I dag är det min tur att bjuda! Will you take a drink, sir?

— I thank you, svarade lorden likgiltigt.

Senare bjöd »excellensen» äfven på middag med starka viner, som »lorden» endast läppjade på, emedan han ej fann någon sort i sin smak.

»Excellensen» var dock ytterst mån om att få fatt i ett vin som skulle falla hans gäst i smaken, hvarför han oupphörligt reqvirerade nya vinsorter, till dess nästan hela listan var genomgången. Vid kaffet profvades likaledes minst ett halft dussin likörer med samma resultat. »Lorden» var fortfarande lika nykter som en goodtemplare.

Slutligen förlorade »excellensen» tålamodet och utbrast skämtsamt:

— Ni dricker ju ingenting Mr — — — och ändå håller ni på att ruinera mig på den här dyra middagen.

— Well sir, det göra mig very glad to ruin you, svarade »lorden» med en blick på fröken Amalia.

Ett par dagar senare funno de begge rivalerna den unga flickan upprörd och gråtande.

— Hur är det fatt? sporde »excellensen» deltagande.

— Hvarför ni vara ledsen, miss Himalaya? sporde »lorden».

— Det kan jag icke säga, snyftade fröken Amalia och dolde ansigtet i sin näsduk.

— Hvem hafva gjort er ledsen, fröken Himalaya? sporde lorden åter.

— *Ni*, snyftade hon.

Främlingen spratt till.

— Gudskelof, att det inte var jag, inföll »excellensen» med en triumferande blick på sin rival;

Då såg fröken Amalia upp och återtog: Det är lika mycket *er* skuld.

— Yes, eftersade lorden och fixerade sin vän »excellensen»; det vara lika mycket *er* skuld.

Något mera fingo de bägge herrarne ej veta; men när de ett par dagar senare återkommo på lokalen, var fröken Amalia borta.

Ett bref till källarmästaren hade dock anländt från den unga flickan, hvilket denne läste upp för de bägge rivalerna.

Detta bref lydde som följer:

Snäla tjällarmästarn!

Förlåt att jag så hastigt lemnade min platts men det var mig omöjligt att stanna längre. Jag hade en fästman i Norrköping och vi skule gifta oss te hösten men så skref han att jag varit honom otrogen och så måste jag resa. Och dock vet tjällarmästarn att detta är osant, ty jag är en hederlig flicka, men karlarna äro så konstiga och jag är nu så olycklig att jag inte vet vad jag skall ta mig till, ty min fästman vill inte veta af mig vidare. Jag har bara gråtit de här dagarna och det har känts som järtat villat brista. I går tänkte jag hoppa i strömmen för att bli qvitt de här olyckliga livet men så kom jag ihåg att mina hvita underkjolar icke voro så rena ty jag tog ju ingenting med mig hit. Och derför liksom skämdes jag för att jag inte skulle ha rena underkjolar när de hittade mig.

Högakktningsfult

Amalia — — —

När källarmästarn slutat läsningen af brefvet, utbrast »excellensen» vänd till »lorden»:

— Det här var en skön historia: En fästman i Norrköping och inga rena underkjolar! Hvad säger ni om det? Ha, ha, ha!

— Jag säga, att jag resa directly to Norrkœping till stackars miss Himalaya, ty jag älska henne, svarade lorden okonstladt.

— Han är galen! mumlade »excellensen», vänd till källarmästarn.

* * *

Lorden reste med nattåget samma dag. Bland hans bagage fans äfven — några stora kartonger från en damekiperingsaffär. Dessa kartonger innehöllo — två dussin bländhvita underkjolar.

Ett godt parti.

Det var under en järnvägsresa jag senast träffade min gamle vän Figge Holm, som jag inte sett på mången god dag.

Han klef vid N—s station in i den kupé, i hvilken jag tagit plats, men vände ögonblickligen baksidan mot mig, fälde ner kupéfönstret och började, med framsidan vänd mot perrongen, ett samtal med en dam, som syntes lifligt intresserad af vännen Figges konversation, af hvilken jag uppsnappade följande:

Här är god plats i kupén! — Du glömmer väl inte att skicka paketet på skrifbordet efter mig! — Skulle »Janne» titta upp, så helsa honom! — Peppra in strumplådan och ha ihjäl de förbaskade malarne! — Adjö med dig »tultan». —

Ge mig nu afskedspussen! Aj, du fick den ju på näsan? Skrif! — Adjö — Vänta litet! — Seså, nu bär det ju af! — Adj — Helsa — Hm!

Derpå kastade vännen Figge en slängkyss ut i guds fria natur och gaf samtidigt i förbifarten en ofrivillig sinkadus åt en gammal herre på perrongen, så att hans »cylinder» rullade för hans fötter.

I nästa minut voro vi ute på banan!

Då vände sig Figge om och fick ögonen på mig.

Ne' men si! — Ä' du ute tränar dig på trainen och recognoscerar terrängen. — Hi, hi, hi! — Wie stehts und wie gehts? Tack för sist! skulle jag väl ha sagt först, du gamle — — — —

Resten af helsningen förlorade sig i en munter fölungsgnäggning.

Den hederspojken Figge var synbarligen i crescendohumör för tillfället.

— Hvem var det du tog ett så ömt farväl af på stationen, vän Figge? frågade jag, sedan vi placerat oss i en beqväm resonnemangställning.

— Det var hustru min, naturligtvis! — Men, det är rätt, du vet inte, du, att jag förökt mig och håller på att uppfylla jorden. Det är lifvadt det må du tro!

— Jaså säger du det!

— Javisst! Men för tusan, mitt giftermål är något för dig, som »historie»skrifvare, att ta vara på. Lyss ska du få höra! Och ögonblicket derpå hasplade Figge ur sig efterföljande historia:

Jag kommer en vacker dag för ett par år sen hit till staden — jaså vi ha ju redan åkt förbi

den — kände inte en själ mer än Janne Åkerlund, hvilken etablerat sig här som mäklare. — Glad lax!

På qvällen första da'n säger Janne:

— Hur länge blir du i sta'n?

— Reser i morgon, sa jag. — Det var dumt, sa' han jag skulle velat att vi varit »zusabach» en stund i qväll, men jag är upptagen! Vi ä' några stycken, som ha en liten tillställning på stadshotellet i afton — hm — jo vänta, *kom dit*, jag bjuder!

— Men jag känner ju ingen mer än dig, sa' jag till Janne.

Det ä' detsamma, sa' han! Jag känner hela sta'n! Kom du, så svarar jag för resten!

— Kyss till då, sa' jag, och så skildes vi.

På qvällen sträckte jag upp mig i ren näsduk, inte ett dyft mer, kom en stund senare än bestämdt var — klef på, frågade portiern efter Janne och fick veta, att han var kommen.

I vestibulen en trappa upp stodo ett par herrar i frack, hvilka inte sågo ut som vaktmästare. Dem flög jag på och frågade, om de sett vännen »Janne», som ju hela stan kände.

— Vi sågo honom alldeles nyss, men han bara helsa' som hastigast och kila'. Skulle herrarne träffas här på hotellet? frågade de.

— Ja, han har bjudit mig hit på en tillställning, där han skulle vara med, men jag är handelsresande på stan' och känner inte alls till »murarställningar» och »qvintessenceförhållanden» här, och ber därför om ursäkt, sa' jag.

— Det gör ingenting, har Janne Åkerlund

sagt att han kommer, så kommer han! Var i alla fall hjertligt välkommen i vår enkla *societé* sa' de.

Å katten, tänkte jag, som hörde fel, ä' det här *S. H. T.*, det glada sällskapet. — Så presentera' de sig och så presentera jag mig, och så tog de mig under armen och förde mig in i festvåningen, där det var full bal och fullt med unga damer. Och så blef jag bekant med den ene efter den andra bland herrarne, drack brorskål med ett halftjog i en handvändning, presenterades för damerna, och innan jag visste ordet af, kom ett par och ville ha vis à vis till fransäsen. Så fick jag mig en dam ur högen under armen och så dansade vi!

Efter dansen kom jag att prata lite med min dam om mina resor och sa', att jag varit i Paris, fast det var då »lügens», ty jag menade förstås Westerås, men inte kunde jag säga det!

Så dansa vi en vals och en half mazurka, men ingen »Janne» kom!

Därpå blef jag presenterad för flickans mor och far och fick veta, att jag var »ombord» på en subskriberad tillställning, som några bland stadens familjer ställt till för ungdomen, därför att flertalet af de närvarande unga damerna dagarne förut biträdt vid en bazar för välgörande ändamål. — Och ingen »Janne» kom det!

När supén serverades, förde jag min dam ut i matsalen, hemtade två portioner mullbärssylt, en half kyckling och ett glas champagne åt modern. Dito, dito, jämte en portion glace åt dottern. Sjelf fick jag bara ett ben af gösen i halsen, två glas

vin och ett par sötmandlar i mig. Och mer behöfdes ej heller, ty jag var kär, *blixt kär* i flickan! När allt var slut, hjelpte jag damerna på med ytterplaggen, blef bjuden till middag i familjen da'n därpå och se'n knogade jag hem till det hotell där jag tagit in, i en sinnesstämning, som gjorde, att jag först vid tretiden på morgonen observerade, att jag befann mig stående inne på en materialgård i en af stadens utkanter, i stället för att ligga i min säng.

Ändtligen hamnade jag i mitt logi, drömde om »henne» och vaknade med det häftigaste begär efter »bräckt Frankfurterkorf med äggröra», som då var min favoriträtt.

Sedan jag ätit frukost, sökte jag upp Janne på hans kontor.

— Jo, du var mig en skön pojke att komma i går qväll, som du lofvade, sa' han.

— Komma, sa' jag, och såg förstås ut som ett frågetecken. Jag var ju på balen hela natten.

— Hocken bal? sa, han.

I detsamma fick jag se »henne» gå förbi på gatan, hvarför jag högg Janne i armen drog fram honom till fönstret och frågade:

— Känner du den unga damen där?

— Måtte väl det, fast vi inte är presenterade, sa' han.

— Men det är *jag* du! Vi voro tillsammans hela qvällen i går. Jag dansade hvarannan dans med henne, superade med henne, blef presenterad för hennes föräldrar och är i dag bjuden på middag i familjen.

— Hvad säger du, då var ju du en trappa upp i hotellet, på familjefesten?

— Ja visst, men säg mig fort: Hurudan familj är det?

— Det är en af stadens förmögnaste. »Gubben» är snusfabrikör.

— Hurra, det är min force, jag reser ju i tobak! — Men apropos, hvar höll du hus hela qväll'n i går, Janne?

— Jag och mitt sällskap hade ett par rum två trappor upp i hotellet där vi spelade vira. Vi väntade hela aftonen att få se dig komma och ta ett »parti» med oss, men det blef ingenting af, sa' Janne.

Här gjorde vännen Figge ändtligen en paus i berättelsen.

— Men det blef ju »parti» af en trappa ner, eller hur? frågade jag intresserad.

— Ja, ett år därefter voro vi förlofvade, slöt Figge triumferande, och bjöd mig en pris snus af svärfaderns berömda fabrikat.

Johannes.

Det var fredagsqväll, och arbetarne vid den mekaniska verkstaden å Kungsholmen hade nyss utfått sin veckoaflöning. I en lång ström ringlade de svarta och smörjiga leden sig fram mellan de höga snödrifvorna utefter planken på ömse sidor om gatan, under det den bitande kalla februarivinden hven i knutarne och hvirflade upp små moln af qvartersdjup snö, nyfallen för några timmar sen ofvanpå det gamla snötäcket från december och januari.

På gatan vid verkstadsporten stod en liten pys på 8 à 9 år och mönstrade noggrant de svarta gestalterna som myllrade ut från verkstaden. Han stod med ansigtet mot vinden, och yrsnön piskade honom oupphörligt i synen, så att han hade svårt att granska hvar och en af de förbipasserande arbetarne, och ju mer den svarta strömmen sinade ut, ju oroligare lopp den lilles blick öfver de sotiga ansigten, som återstodo att syna och hvilka så godt som smälte samman med det omgifvande mörkret.

Så tog den lille plötsligen mod till sig, gick fram till en herkulesgestalt, som halkat ur strömmen och ett ögonblick stannat på gatan.

— Jag ber om ursäkt, sade gossen och lyftade på mössan, men jag skulle fråga, om herrn vet, ifall pappa har gått eller ej?

— Hvad heter din pappa? frågade »Herkules» med djup bas.

— Han heter Ljungqvist och är svarfvare.

— Jaså, ä' du svarfvar' Ljungqvists gosse, då känner jag dig nog! Pappa har flerfaldiga gånger talat med mig om dig och sagt mig, att du är en snäll pys. Och därför ska du ha dig en slant till en pepparkaka! Se här, sade jätten och räckte gossen en femöring.

Och nu ska vi försöka ta reda på far din, återtog herkulesgestalten och tog ett par steg framåt.

Hur är det? fortfor han därefter: är det mamma, som bedt dig gå hit ut och möta pappa.

— Ja, svarade gossen skyggt, mamma kunde inte komma från för lille bror och så bad hon mig att gå.

I detsamma fick jätten syn på en grupp ett stycke ifrån sig.

— Där står din pappa, sade han åt gossen och pekade på gruppen. Gå nu fram till honom och laga, så att han följer med dig hem, så att inte mamma får sitta och vänta och bli ledsen. Men det var så rätt, hvad heter du? det har jag glömt fråga.

— Johannes.

— Sså, återtog mannen och klappade gossen på hufvudet. Helsa pappa och säg, att du talat vid Blomqvist i gjuteriet, så vet han hvem du menar. Och så försvann jätten plötsligt i mörkret, sedan han nickat ett vänligt farväl åt den lille.

Gossen närmade sig gruppen. Tre män stodo

där i lifligt, högröstadt samtal, så att ingen observerade pysen, som blef stående bakom en af karlarne, hvilken han efter en stund sakta fattade i armen. Mannen vände sig nu om, såg på den lille, lade därefter sin grofva hand smekande kring hans nacke och sade i förvånad ton:

— Hvad vill det säga, är du här Johannes lille, det är välan inget på tok med mamma och lille bror heller?

— Nej, mamma bad mig bara be pappa följa med hem. Och så skulle vi köpa litet på vägen, som jag har oppskrifvet.

— Ja visst, ja, vi ska strax gå, du! svarade fadern. Därpå vände han sig till kamraterna, pekade på gossen och sade i ett slags cirklad ton, åtföljd af en liten bugning: här får jag presentera min äldste son, som kommit för att möta »pappa.» Det dröjer allt länge, innan åtminstone du, Carlson, får dig en så'n här »patron» att dra försorg om, tillade han därefter skämtande, vänd mot en ung man i sällskapet.

— Dra försorg om, sa' du! Det ser nästan ut, som om pysen kommit hit för att dra försorg om dig, svarade den unge arbetaren skrattande.

— Ja, det kan så tyckas det. Och det kan nog hända, att den da'n kommer då han gör det, eller hur Johannes? sade fadren godmodigt.

Gossen såg upp, log, tog fadren vid handen och sade sakta:

— Ska vi gå nu, pappa?

— Strax, min gosse. Jag ska bara tala ett par ord med de här herrarne, afbröt fadren.

— Kom, så gå vi in på krogen i hörnan! Lite ska vi väl ändå blöta på afräkningen, innan vi skiljs, föreslog nu Carlsson och tog Ljungqvist och den tredje personen i sällskapet under armen.

— Nej, jag får allt gå hem jag, gossen och mor vänta, svarade Ljungqvist och tryckte sonen intill sig.

— Å strunt, gossen kan ju följa med in och gumman din sitter ju inte i sjön. Och förresten, inte väntar hon dig *än*, det är ju inte tio minuter sen det ringde. — Kom med du ock, Strömberg, så bjuder jag på toddy? envisades den yngste i laget.

— Nåja, följer Ljungqvist med, så gör väl jag det ock, svarade den siste i trion, och så satte de sig i gång gatan utefter.

Framför ett af husen i närmaste gathörn gjordes plötsligt halt.

— Ska vi gå in den här vägen eller »bakvägen» från gården? Jag frågar för gossens skull för de är allt bra mycke' »busar» i skänkrummet nu, sade Strömberg.

— Pappa, kom, vi gå inte dit in! passade Johannes på att ängsligt invända, när han hörde frågan.

— Var inte rädd du min gosse, både pappa och vi ä' ju med, så det ä' inte nå't farligt alls förstår du, inföll nu den unge mannen nonchalant.

— Nej, det är inte farligt alls, ser du! Du hör ju, att farbror där, säger det, eftersade fadern.

— Ja, men jag vill inte gå med dit in, för då

blir mamma ledsen, det vet du nog! sade gossen sakta med en blick på fadern.

— Hvad säger han? Vill han inte! Det var mig en baddare att vara tidigt utvecklad, som dom säger i »Hittebarne'» — återtog Carlson. Kom nu bara och låt oss inte stå och »dividera» längre, här är ju kallt som fan, fortfor han, och högg Strömberg i armen.

Därpå gingo de två »bakvägen» in på krogen under det Johannes sakta spjärnade mot, då fadren gjorde min af att följa efter.

I förstugan inåt gården utanför kroglokalen brann en gaslampa, och här gjorde gossen helt tvärt halt.

— Snälla pappa, låt mig stanna här, bad barnet, under det tår efter tår trängde fram och rullade ut för dess kinder. Fadren syntes rörd, lutade sig ner öfver gossen och torkade med sin blå bomullsnäsduk bort tårarne efter som de sipprade fram.

— Hvad för slag, gråter »min Johannes» och är olydig när pappa ber honom om något. Det var styggt! sade fadern mildt men allvarligt.

— Kom och låt oss gå, snälla pappa, mamma väntar ju! sade gossen, återhållande tårarne.

— Mamma! ljöd det från fadern. Inte behöfva vi säga för mamma att vi varit här min lille vän. Kom nu!

— Nej! Låt mig vänta här, om du går dit in, men dröj inte för länge! bad nu barnet och satte sig i en trappuppgång midtför gaslampan.

— Men inte kan du sitta där, min lille vän! Fryser du inte, om du väntar?

— Nej, jag ser på ljuset där så fryser jag inte, och så blir du ju inte länge der inne, pappa?

— Inte, kära barn! Men ska du vänta här får du ha något »godt» att tugga på. Här har du tjugofem öre. Gå midt öfver gatan till bagarn och köp dig några bullar och kom sen igen, jag är strax färdig att gå med hem. — Går du då inte, sade fadren! Därmed följde han gossen ut på gatan, pekade på bagareboden och gick därpå in i kroglokalen till de väntande arbetskamraterna.

Gossen följde efter, utan att först ha varit inne hos bagaren, och när han såg fadren försvinna i dörren till kroglokalen, gick han upp några steg i trappan och kröp samman i en vrå, med händerna instuckna i fickorna på sin tunna kavaj. Där satt han, stirrande på ljuset i gaslampan, till dess han tyckte, att den slocknade af sig sjelf, ty då somnade han.

Inne på krogen gick det muntert till. Vid de tre arbetarnes bord var den lifliga diskussionen från gatan åter i gång. Och så följde den ena omgången toddar och »gubböl» på den andra. Ett par gånger genast i början hade Ljungqvist tänkt gå ut för att titta till sin gosse, men så, just som han skulle gå, måste han hugga i med en replik i samtalet och så blef Johannes glömd, ty nu gaf det ena ordet det andra, och han var inte den som vid dylika tillfällen »tappa sugen». När de första två toddarne voro utdruckna, kände han redan lifsglädjen pulsera inombords i så hög grad, att han

tyckte sig se sin gosse sitta med famnen full af färska hvetebullar ute i trappan, mumsande af alla krafter, under det hans ögon lyste af belåtenhet. Så blef stämningen i det glada laget allt högre under det silfverkronor och sedlar hastigt och lustigt byttes ut mot mera våtvaror, och innan man visste ordet af, fingo de mest högljudda gästerna påminnelse om att aflägsna sig. Vår trio reste sig en smula motvilligt vid tillsägelsen och styrde med något osäkra steg ut.

Vid åsynen af gaslampan, som fortfarande brann i den kalla förstugan spratt en medlem af den glada trion plötsligen till och såg sig helt hastigt omkring.

— Min gosse, hvar har min stackars lille Johannes tagit vägen? ljöd det plötsligt under det de sista orden tycktes stocka sig i halsen på den talande.

I nästa ögonblick fick fadren syn på den lille där han satt hopkrupen i det halfskumma trapphörnet.

— Gud i himmeln, han är väl inte *död!* ljöd det därefter ångestfullt. Så tog den lifligt upprörde fadren barnet i sina armar, knuffade med axeln upp dörren till kroglokalen, satte sig på en stol därinne, tog gossen i knät och försökte återväcka honom till lifvet.

Efter åtskilliga försök slog den lille ändtligen upp ögonen och såg på fadern.

— Jaså, det är du pappa, kom då och låt oss gå hem. Nu har mamma väntat på oss i *många år*, sade Johannes matt. Så slöt han på nytt ögonen.

— Gossen yrar och måste fort i säng annars blir han kanske sjuk, sade nu en af uppasserskorna.

Fadren såg på henne ett ögonblick alldeles rådlös.

— Ja, han måste fort i säng, eftersade han därpå, kastade af sig kavajen och svepte gossen in i plagget, lyftade honom upp på sina armar och skyndade därpå ut mot hemmet med sin börda.

* * *

— Nå Ljungdal, sade några veckor efteråt jätten från gjuteriet, som Johannes först träffat den där qvällen då han stod utanför verkstadsporten för att möta sin far, hur står det nu till med din sjuke gosse?

— Han är på bättringsvägen, gudskelof! svarade fadren.

— Nå, det var roligt att höra, det! Men tycker inte du nu, att det efter den här betan vore skäl för dig att aflägga nykterhetslöfte och, som jag för längesen gjort, skrifva in dig i goodtemplarorden?

— Nej! Jag har lofvat pojken min att hädanefter vara nykter, *och det löftet står!* svarade den tillfrågade med eftertryck.

Amatör-fotografen.

Min vän, herr Alfred Pettersson kunde icke berömma sig af att ha haft någon synnerlig tur hos damerna, ty de tre gånger han friat hade han blifvit slagen ur brädet af lyckligare rivaler. Och ändock var herr Alfred en väluppfostrad ungherre, som klädde sig efter sista modet, bar spetsigt helskägg för att se manlig ut, och dansade oklanderligt när han ville. Härtill kom dazu, att han äfven hade åtskilliga sällskapstalanger: han spelade vira, imiterade rätt bra ett par varieteartister, var icke oäfven som tankeläsare etc., men ingenting hade hjelpt. Han var ordentligt slagen ur brädet som kurtisör tre gånger på tre år!

Det var förskräckligt!

För att trösta sig efter nederlagen slog herr Pettersson sig på sport. Han åkte skidor och skridskor på vintrarne och kajkade på somrarne ikring i single scull. Men snart tröttnade han härpå och skaffade sig en *fotografiapparat.*

Nu började ett nytt lif!

Alla stunder, som han hade lediga från kontoret, egnade han åt »konsten». Han bekantade sig med skulptörer och målare, svängde sig med fraser om »luft», »stämning», »ton» etc, allt under det han hos en fotograf lärde sig att rikta in en camera och framkalla fotografier.

Efter en ganska kort tid var han så durchdrifven i »konsten», att han kunde fröjda sig åt att ha i sin hand det första alstret af sin talang. Han hade nemligen efter en massa försök lyckats få fram en skaplig kopia af sin dogg: Tybå!

Och det hade ej varit någon lätt sak just! Ty ibland hade »Tybå» i afgörandets stund nyst, så att hela plåten var full af de vidunderligaste krummelurer och i bland hade han helt omotiverat börjat sparka sig bak örat med ena baktassen eller snappat efter flugor o. s. v.

När det lyckade konterfejet af Tybå var fulländadt kastade sig herr Pettersson med sin apparat ut i verldsvimlet. Han fotograferade likt och olikt, landskap och arkitekturmotiv, stilleben och porträtt, rumsinteriörer vid blixtbelysning, betande kor, kacklande höns, multnade ruiner och prunkande blomsterrabatter. Han hade väggarne i sin dublett fulla af fotografier och dessutom sju album på divansbordet, äfven de fullproppade af alster från hans camera.

På ett af de största albumen lästes i guld: *Sköna qvinnor!* Ty herr Petterson svärmade fortfarande för könet och hade ej, oaktadt sin föregående otur, upphört hoppas att ännu en gång kunna älska och bli älskad tillbaka. Han tyckte sig tvärtom kunna kalla hvarje »skön qvinna» för *sin!* Hade han inte ett helt gross af dem i sitt album?

Tillfället gör tjufven, säger ordspråket. Herr Pettersson gick och väntade på ett tillfälle att stjäla sig ett hjerta, och det tillfället kom!

För några dagar sen berättade Petterson för

mig, att han var kär för fjerde gången, och att jag om några veckor skulle få vara med om förlofningskalaset.

Så här hade alltsammans tillgått:

Min vän hade en vacker söndagsmorgon i somras gifvit sig ut på landet och tagit sin fotografiapparat med sig.

Han hade följt med en ångbåt från Riddarholmen, och på måfå gått i land vid en brygga, i närheten af en förtjusande villa. Han hade icke väl kommit i land, och vandrat fram några steg å gångstigen från ångbåtsbryggan, förrän han, på något afstånd, upptäckte en ung dam, som i en behagfull ställning låg utsträckt i mossan, vid foten af en yfvig gran, ifrigt sysselsatt med studiet af en bok.

Herr Petterson frapperades genast af den täcka synen, och amatörfotografdjefvulen inom honom var ögonblickligen färdig, att frestande hviska honom i örat:

— Tag henne Pett'son, tag henne! Hon tillhör dig!

Och min vän Pettersson var icke sen att lyda frestaren.

Smygande på tå, med apparaten under armen, närmade han sig den sköna, tog position bakom en sten i hennes omedelbara närhet, så att han såg hur några solstrålar, som silade in genom de skuggande grenarne öfver hennes hufvud, gjöto ett glittrande skimmer af ljus öfver hennes smärta figur och fint mejslade hufvud, från hvilket stråhatten glidit ner, så att ansigtet var fullt synligt.

Alfred Pettersson skalf af förtjusning vid åsynen af dessa härliga drag, som han nu stod i begrepp att införlifva med sina samlingar.

— Hvilken lycka att vara amatörfotograf i ett ögonblick som detta, mumlade han för sig sjelf under det han riktade in sitt instrument.

Nu var allt klart! Skjutluckan å kasetten var uppdragen, och det svarta sammetsskynket ututbredt öfver apparaten, så att blott objektivets öga behöfde blottas för att blixtsnabbt sluka den tjusande bilden.

Ett enda handgrepp och allt var gjort!

Vid knäppningen från ögonblickstillslutaren spratt hon till, såg upp, och utstötte ett lätt rop. Och i nästa sekund var hon på fötter.

Men innan hon hann försvinna stod vännen Petterson framför henne, bugade sig artigt, samt talade och sade:

— Om förlåtelse min fröken, ifall jag skrämt er. Men om så är skedde detta alldeles ofrivilligt. Jag höll endast på att taga en fotografisk vy af den förtjusande plats, som ni valt till läsesalong.

Petterson tycktes ha uttryckt sig förståndigt; den unga flickan såg nu inte alls rädd ut, utan frågade nyfiket:

— Jaså, är ni fotograf — jag blef så rädd, och trodde, att någon sköt på mig när jag hörde det knäppa till och såg er vid apparaten. — Ni har således endast fotograferat mig, icke sant?

— Ja, jag har tagit mig den friheten, svarade Pettersson nästan blygt.

— Å, så roligt! Då få vi genast visa pappa och mamma hur det lyckats. Man kan väl få se plåten?

— Inte nu genast, jag kan icke framkalla bilden förrän jag kommer åter in till sta'n. Men om ett par dagar skall jag ha nöjet skänka fröken ett kort.

— Tack, tusen tack, det var mycket snällt af er. Jag tycker så mycket om att fotografera mig, och ett kort, så här ute från landet, vore rysligt roligt att ha.

Ah, jag får nu en idé! Skulle ni inte vilja vara god och fotografera oss allesamman. Det skulle bestämdt roa pappa och mamma mycket.

— Kan jag stå till tjenst med så litet, så oändligt gerna, svarade Alfred Pettersson, med en vänlig blick på den vackra flickan.

— Följ mig då, så skall jag presentera er för föräldrarne! Men det är ju så rätt, ni har ju inte sagt mig ert namn ännu, lika lite som jag sagt er mitt. Jag heter Siri X Y — —, sade den unga flickan okonstladt.

— Och jag Alfred Pettersson!

Så bar det i väg med de unga tu upp till villan, där vännen Pettersson blef mottagen på det hjertligaste.

Under hela förmiddagen tog han fotografier af stort och smått, från och med herr och fru X Y — — i helfigur, omfamnande och pussande hvarandra, till och med husets katt och jungfrurna.

När den lycklige amatörfotografen sent på qvällen skildes från sina nyförvärfvade vänner var

han som barn i huset i familjen, och alla bådo honom med en mun vara hjertligt välkommen åter så fort som möjligt.

Och Alfred Pettersson var inte den, som härvidlag lät be sig två gånger. På ångbåten, under hemresan till staden, vankade han af och ann på akterdäck, ett rof för de upprörda känslor som nu »lefde röfvare inom honom.»

Han, kände att han var pin kär i den väna mö, hvars bild han fixerat på fotografiplåten, och som han längtade att så fort som möjligt få »framkallad.»

För hans fantasi stod hennes bild dock tydlig och klar, oaktadt det ej var månsken på qvällen. Han såg henne genom mörkret akterut, sväfvande i luften vinka honom sitt »auf wiedersehen», under det propellern vispade en fradgande fåra, hvilken han kände sig ha lust att hoppa ner i, för att i ringlande dans föra henne bort med sig — hvart visste han ej!

* * *

Följande söndag förnyade han besöket i hennes hem, försedd med en hel packe fotografier, uppfodrade på den elegantaste kartong som stått att få köpa. Samtliga »korten» väckte stormande jubel. Herr och fru X Y omfamnades och pussades ånyo, så ungdomliga tyckte de sig se ut på den lyckade fotografien.

Jungfrurna nego och tackade och påstodo att de aldrig blifvit så bra »aftagna». Till och

med katten var sig så lik, att han tycktes känna igen sig när man visade honom hans konterfej.

Men mest förtjust var lilla fröken Siri öfver sin figur, där hon, som en modern Magdalena, låg försänkt i studiet af sin älsklingsförfattare.

Alfred Pettersson hade gjort succes med sin fotografiapparat och var här allas älskling. Och han dröjde ej att yppa sina känslor för fröken Siri till dess han fick en rival, som täflade om den unga flickans gunst.

Därför är han nu den lyckligaste människa på jorden, och går omkring och bjuder sina vänner på förlofningskalas.

Den första tåren.

De hade känt hvarandra sen barndomen, och vuxit upp i samma socken! Samma år hade de läst sig fram för presten, och glada till humöret voro de båda. Han kunde blott icke förstå, att hon, när de konfirmerades, ej fälde en tår, under det de andra flickorna gräto, hostade och snöto sig oupphörligt och han sjelf kände hur tårarne runno strida ju mer han försökte hålla dem tillbaka den stund den heliga akten pågick och han,

som med knapp nöd sluppit fram det året, kände prostens ögon riktade på sig.

— Hon kunde icke gråta, det hade hon aldrig gjort, som hon mindes, hade hon sagt efteråt.

Så hade de så småningom blifvit mer och mer bekanta. När ungdomen hade dansgille råkades de alltid, och hur det bar till stal han en gång en kyss från henne en midsommarnatt och sen hade han ingen ro i sig om han ej fick träffa henne oftare än förut, eller så ofta tillfälle gafs.

Så for hon en vacker dag på hösten till Stockholm, fick plats i en familj, och på våren gaf han sig efter upp till hufvudstaden.

Sedan hon haft åtskilliga anställningar fick hon plats i ett finbageri, och han, som måst taga värfning vid gardet, kommenderades att hjelpa till å kronobageriet. Som gardist hade han god tid att helsa på henne tidt och ofta, och att vara kavaljer på hennes utsöndagar.

När hans kapitulationstid nalkades sitt slut gjordes det upp, att de skulle gifta sig och etablera egen affär. Hon skulle baka finbröd, han ankarstockar och annat »groft». Och under det de planerade för framtiden, glömde de det närvarande och tömde lifsglädjens skummande pokal till sista droppen, med dess bottensats af malört och annat bittert.

När hon så en vacker dag fick visshet om, att han öfvergifvit henne för alltid, emedan han vid närmare besinning fått för sig, att finbageri och grofbageri voro två skilda affärer, kände hon visserligen något underligt inom sig, som hon aldrig

känt förut, men så fort hon fått sätta sig, och lyckats dra ett djupt andetag, gick det åter öfver, utan en enda tår, som vanligt, fastän hon ett ögonblick önskade att få gråta, och för den skull tog fram en ren näsduk ur en byrålåda.

Några år svunno, och med tillhjelp af sitt goda humör, sin energi och arbetsförmåga repade hon sig åter efter fallet och var blifven »sin egen».

Och om honom hade hon hört berättas, att han kastat sig i åtskilliga vidlyftigheter, öfvertagit ett bageri i landsorten utan ett öres driftkapital, fått kredit en tid, »lefvat svearne» på fordringsegarnes bekostnad, och så fått gå från alltsamman. Hvar han slutligen hamnat visste hon ej.

Så, vid sjutiden på aftonen en kall vinterqväll, just då arbetet för dagen var slut och bageriet städadt, knackade det på dörren ut åt gården. Hon öppnade och in trädde en karl i luggsliten, mörk kavaj, som stack bjert af mot den hvita bagarekostym han för öfrigt bar.

När hon fick syn på honom spratt det till inom henne.

— Anders är det du? kom det sakta öfver hennes läppar.

— Ja, Karin, här har du mig nu igen! Säg ett ord, om du vill att jag ska aflägsna mig, så går jag igen, annars ber jag att få stanna hos dig och ligga på golfvet här i bageriet öfver natten, svarade han i en något trotsig, lågmäld ton och slängde mössan från sig på en stol.

— Har det då gått så illa för dig på sista tiden? frågade hon, med en liten darrning på rösten.

— Ja, jag är under isen reelt, har inte haft arbete på en hel månad, och får heller inget, därför att de fått för sig allihop, att jag super och är oregerlig af mig.

— Och nu har du inget nattlogi?

— Nej, i natt, som var, och ett par nätter förut, har jag gått gata upp och gata ner. Men i qväll är det kallare än förut.

— Ja, det är inte väder ute att gå klädd i, som du går nu. Du har ju bara skjortan under rocken; kom för Guds skull fram till ugnen, här är godt och varmt, sade hon och flyttade fram en stol åt honom.

— Å, en bagare fryser inte, men att inte få en blund i ögonen på en veckas tid är värre. Jag får väl bli qvar här, eller hur, fortfor han oroligt.

— Visst får du det, Anders! Så obarmhertig skulle jag väl inte kunna vara mot en barndomsvän. Och mat ska komma, det ock, i rappet, ty du är väl hungrig kan jag tro, sade hon raskt, och dukade i hast fram några assietter.

Han svarade ej, men när han efter en stund satte sig ner vid matbordet, och hon skar upp några mjuka brödskifvor åt honom, och makade maten så nära honom som möjligt, för att han skulle få det riktigt beqvämt, kände han sig nära att qväfvas.

— Var så god och ta för dig nu, och ät dig riktigt mätt, så skall jag se om jag har några dricksvaror att bjuda på, så att inte smörgåsmaten käns så torr, sade hon.

— Det smakar mig inte att äta, krystade han fram och såg ner mot golfvet.

— Inte! Och jag som tänkte göra så väl. Seså, håll nu till godo! sade hon hjertligt och sökte uppfånga hans blick. Hvad, gråter du, Anders?

— Jag måste väl, när jag tänker på hurudan jag varit emot dig, snyftade han.

— Det ska du inte tänka på nu, utan ät! Allt är längesen glömt! svarade hon och log. Så slog hon i en sup åt honom, och korkade upp en half öl.

— Drick! Kanske det smakar bättre, om du är törstig.

— Lefver vår flicka? afbröt han tvärt, såg upp, och fästade ett par flammande ögon på henne.

— Javisst, hon är kry och duktig, gudskelof, svarade hon rodnande, och såg bort, som af en händelse.

— Karin, vill du inte sitta här, bredvid mig. Kom, är du så snäll, bad han med vek stämma.

Hon satte sig mekaniskt bredvid honom. Ögonblicket därpå slog han armarne om hennes hals, och lutade hufvudet mot hennes skuldra.

Så sutto de en stund.

— Stackars, dig, Anders, var nu inte så ledsen, sade hon, och strök med ett par fingrar ut en lock i hans hår. Blif qvar hos mig, om du ej får vara hos någon annan. Arbete och mat har jag fullt opp åt oss begge, om du vill arbeta, fortfor hon.

Nu såg han upp.

— Arbeta vill jag, för dig och barnet, så sant mig Gud hjelpe, blott du vill förlåta mig!

Hon tryckte hans hand och log, med hela sitt af helsa och kraft strålande ansigte.

— Ät nu! sade hon därpå och reste sig.

Och han åt och drack, och lifvet började åter le mot honom, så att han, när han vardt mätt, tyckte sig med ens ha återfått sitt gamla humör, strök upp mustacherna och kråmade sig, som när han var gardist i verlden, och inbillade, sig att ett grof- och ett finbageri tillsammans med henne skulle vara riktigt »hyfvens» för honom.

* * *

År efter år gick, och de lefde tillsammans som man och hustru, delande ljuft och ledt, i nöd och lust. Brödet räckte rikligt till, de voro ju bagarfolk, men af soflet tog husets herre för sig de bästa bitarne. Visserligen tog han, då och då, i ett karlatag i arbetet, när det gälde, men däremellan hvilade han sig, och gjorde sig glada dagar. Och när han då fått i sig några glas, kunde han sitta på källrarne och prata om för vänner och bekanta, eller hvem som ville höra det, sin historia, och hvilken präktig qvinna hans hustru var. Ty hade han icke haft henne, slöt han alltid, skulle det aldrig blifvit karl af honom, så illa däran, som han varit. Och så drack han en ny bägare i botten, för henne, och när han sen kom hem var han i regel vid briljant humör, skämtade och skrattade, väsnades och stimmade. Och gjorde »gumman» hans en enda min af missnöje, och bad honom vara litet tystare, eller bad att få ta vara på hvad han

hade öfver af pengarne, som han burit upp för affären, och skulle ha med hem, så täppte han genast till hennes mun med en smällande kyss, och klappade henne och dansade rundt med henne och gjorde henne kärleksförklaringar, som på teatern, så att hon till sist blef god på honom igen och måste skratta, ty gråta kunde hon ju ej. Och inte blef det bättre äfven om hon kunnat det.

En gång hvart år blef han plötsligt allvarsam, och det var när värden kom och begärde mantalsförteckningarne af honom på nyåret.,

— Är det nu det där krånglet igen; att man inte kan få vara i fred, utan att kreti och pleti ska ha reda på ens förhållanden, sade han vresigt, innan han i sista stund gick ut för att skaffa sig blanketter.

— Ordning måste det vara i allt, annars går det inte, Anders lille, svarade då hustrun i munter ton, för att blidka honom.

— Det vet nog jag med, fast jag inte begriper hvad f—n andra menniskor, som värden, rotemannen, och tockna där, behöfva ha reda på, år ifrån år, att inte vi ä' gifta. När det nu gått så länge, kan det just göra detsamma, vi äro lika goda för det, eller hur, mor?

— Det vet du nog, att jag inte tycker, men ändå så . . . Bry dig inte om hvad folk pratar . . . Det är ju jag, som bär skammen, men hvad gör det, bara vi stå ut med att hålla af hvarandra in i det sista, svarade hustrun med sänkt blick

— Nog ska jag hålla ut, ty hvad hade det

blifvit af mig, om inte du varit, lät de nu åter, i den gamla tonarten.

* * *

En qväll på höstsidan, för ett par år sen, kom han hem vid elfvatiden, i ett öfverdådigt godt humör, som om han velat ta hela verlden i famn, fast han den dagen suddat bort en hel »femtilapp», så att han inte en gång hade spårvagnspengar qvar till hemfärden. Och dagen därpå skulle såväl årets komunal-, som kronoskatt betalas, eller — utmätas.

Den qvällen skrattade han, och grät om hvart annat, berättade historier, än rörande, än lustiga.

Och när slutligen den sedvanliga historien kom, och »gumman» hans sade:

— Ge mig hvad du har qvar af pengarne, Anders, utmätningsherrarne skulle komma tidigt i morgon, så skrek han som en galning:

— Du skall få dem, söta gumman, du ska få dem, men först ska den där »qvantingen» i vaggan, som sträcker armarne mot pappa, ha lite luftgymnastik, ty det gör så godt, så!

Och så ryckte han den minste lille upp ur sin bädd, och började dansa kring med honom, och hissa honom i taket, under det gossen gallskrek af rädsla, så att modren slutligen blef förskräckt och ropade:

— Jesses, Anders, akta lillen!

Men varningen kom försent, ty i samma stund stötte barnet, vid en »hissning», hufvudet mot taket med en hård skräll.

* * *

Föräldrarnes sorg var gränslös, när den lille en vecka därefter jordades. I stum förtviflan stod modern och stirrade ner i grafven, när hon tog sitt sista farväl. — Gråt, som jag, det lättar! snyftade fadern, i droskan, på hemvägen.

— Jag kan inte, blef svaret.

En tid efteråt glunkades det om, att mannen blifvit en helt annan menniska, än förut, och att han aldrig mer syntes till ute på källare och värdshus.

— Det var då inte för tidigt, ljöd allmänna meningen.

På våren vigdes de till ett äkta par, för Gud och menniskor.

— Det var heller inte för tidigt! sades det.

När akten var öfverstånden slöt han henne i famn och log vänligt.

Då grät hon för första gången i sitt lif — af glädje.

"Kära svärmor."

Jag hade aldrig sett min svärmor, ty vid tiden för min och min hustrus giftermål låg hon till sängs i reumatisk värk, som satt sig i benen, så att hon i bref förklarade sig oförmögen att resa den långa vägen mellan — — stad och Stockholm, där jag är bosatt, för att närvara vid knytandet

af det kristliga äkta förbund, som jag aftalat med hennes kära dotter.

Erkännas må, att jag ej heller vid denna tid kände någon längtan att få göra den gamla damens bekantskap. Jag hade nemligen alltid hört mina bekanta skildra svärmödrarne, som ett slags ting midt emellan de onda och goda väsen, som vördig presterskapet från min tidigaste barndom lärt mig att frukta och älska. När därför »gumman» min en vacker dag kom in till mig i mitt arbetsrum, med glädjestrålande uppsyn och ett uppbrutet bref i handen, och kastade sig i min famn, så att knappnålen bak i löskragen vreds vinkelrätt, och trängde ett par millimeter in i nacksenan, under utrop: Jag är så lycklig, ty mamma är på väg till oss! så kunde jag ej tillfullo, som min pligt bjöd, dela min makas öfversvallande känslor, utan svarade:

— Kära vän, laga, att jag ovilkorligen får en knapp i stärkskjortan, tills i morgon, och tillse samtidigt, att jag äfven får ett linneband i högra kalsongbenet, i stället för segelgarnståten, som jag i förra veckan måste knyta dit.

— Söta, lilla, rara gubben, det skall jag visst det, bara du blir vänlig mot mamma när hon nu kommer!

— Hur skulle jag väl kunna vara annat, isynnerhet, om hon är så älskvärd, att i återgäld visa mig en smula vänlighet.

— Ack, kära Tom, om det blott beror på mamma, skola du och hon bli de bästa vänner, därom är jag öfvertygad. Men, som alla gamla menniskor, har hon sina små egenheter, som du, för

min skull, får vara snäll att ha öfverseende med. Så måste du, först och främst, försaka din lilla middagssup, så att mamma icke får för sig, att du är en drinkare. Vidare, din pipa, ty tobak tål hon inte på vilkor, emedan det förstör gardinerna. Så får du vara snäll och uppoffra dig, och gå med henne på operan ett par qvällar i veckan, fast jag vet, att du är plågad af musik. Och, fastän du är trött om qvällarne, får du allt vara hygglig spela lite kort med henne, läsa högt för henne o. s. v. I öfrigt kommer hon nog sjelf att be att få rå om dig den tid hon är här, och jag ej har tid att pyssla om henne. Ty du vet ju hur upptagen jag är af »lillen».

— Ja, jag vet! Men, hör du Julia, skulle vi inte kunna få svärmor att ta hand om pysen under det hon är här, så kunde *vi* i stället komma ut och roa oss litet. Du har ju inte varit utom dörren på flera månader.

— Nej, det går inte an! Mamma har aldrig varit barnkär af sig. Och sen syster Bertas äldsta gosse, då mamma för några år sen var på besök hos henne, förstörde gummans bästa sidenklädning, vill hon inte ha en barnunge i sin närhet. Hvad mig beträffar är det slut på det »roliga», sen man blir gift och får barn att sköta om. I dag på morgonen höll jag t. ex. på att få slag af skrämsel öfver att »lillen» sväljt en gipskatt, som jag gifvit honom att leka med. Gossen, som haft katten i mun, var alldeles gredelin om läpparne, och så tyckte jag alldeles att jag kände gipsbitarne, som gossen fått i sig, utanpå hans lilla mage, ty den

var hård, som sten. I första skrämseln gaf jag barnet tre skedar recinolja, och ett kräkpulver, men sen hittade jag lyckligtvis gipskatten under soffan, och gudskelof för det.

— Hvad säger du! Nå, pysen mådde väl ej illa af laxativet? Jag tycker, att tre skedar var väl mycket!

— Javisst, men det var just i samma ögonblick, som jag fick brefvet från mamma, och jag var så enerverad!

— Det är inte något godt omen, det, du! Gossen kunde ju ha strukit med på kuppen, och tänk hur det skulle ha känts för oss alla, och för svärmor, som var en indirekt orsak till missödet.

— Ack tala icke så, Tom, du gör mig förtviflad. Det var ju mitt fel alltsammans, sade min lilla hustru snyftande.

— Visserligen, men hade inte svärmors bref kommit så — — —. Nåja, låt oss icke tala om den saken längre. Jag skall försöka att vara så uppmärksam mot gumman, som möjligt. Men, att jag hvarken ska få ta middagssupen, eller röka en pipa, det — — — det — tycker jag hon kunde unnat mig!

* * *

Svärmor var älskvärdheten sjelf, när jag sedermera fick göra hennes personliga bekantskap. Hon omfamnade, och, skall jag säga det, *pussade* mig gång på gång, vid vårt första möte å jernvägsperrongen. Och under det hennes tårar runno

strida, som ur en öppen vattenledningskran, skrek hon som en hjeltetenor på scenen: Min käre, käre, käre, herr måg! Du kan inte tro hvad det gläder mig att få trycka dig till mitt hjerta.

Omfamningen upprepades två gånger, pussandet likaledes. Tredje gången repeterades det åter hemma i tamburen, där halfskymning rådde. Men då tog svärmor i hastigheten fel och flög i famnen på stadsbudet, som stod och väntade på betalning för transport af hennes bagage. Och innan jag hann hejda henne smällde tre kyssar. Med tanke på, att karlen icke var skyldig att tjenstgöra i slika fall, hvilka ej stodo upptagna på hans taxa, gaf jag honom en krona i drickspengar för det besvär han haft. Svärmor rodnade, som en ung flicka, åt det missgrepp hon gjort.

— Ack min käre, käre, käre, herr måg. Jag hade bordt betala drickspengarne till den stackars karlen, och inte du, sade hon.

— Åh nej, visst inte! Var öfvertygad kära svärmor, att jag gaf honom pengarne af godt hjerta, svarade jag.

Det blef sedermera ingen ända på svärmors karesser. När hon gick till sängs omfamnades och pussades hon, och när hon helsade godmorgon likaledes. Hon formligen öfveröste mig med vänlighetsbevis, och genomdref på detta sätt allt hvad hon önskade. Hon var med ett ord oemotståndlig, och jag tvingades därför att betala med samma mynt.

När hon därför t. ex. framstälde en önskan att släpa mig med sig på operan, frågade jag, med

min älskvärdaste min, hvar hon önskade att vi skulle sitta.

— På parkett, förstås, så vida du inte har något däremot, kära Tom, svarade hon.

— Nej, för ingen del, men som de eftersökta ytterplatserna redan abonnerats i förköp, få vi sitta inåt bänkraderna, men det gör väl ej så mycket för en gång, ty för egen del är jag ej rädd därför.

— Rädd, är det då förenadt med någon fara att sitta der?

— Tja, det skulle ju kunna hända, att ljuskronan föll ner en afton, och krossade några hundra menniskor. Det fins folk, som hällre sitta på raderna, svarade jag nonchalant.

— Åh, herre gud, så du säger! Nej, där vill jag alls inte sitta. Söta, snälla Tom, ta för all del en annan plats, där vi kunna vara *riktigt* säkra.

— Som svärmor vill! De säkraste platserna äro belägna på femte raden, där kan man vara viss om att sitta i lugn.

Gumman omfamnade mig, och tackade mig för min omtänksamhet. Och så drog jag på aftonen upp henne på femte raden, närmast taket, och placerade henne bakom en pelare, i hvilken jag bad henne hålla sig fast. Ty när hon såg den gapande afgrunden under sig, påstod hon, att hon var nära att få ett anfall af svindel.

Dagen därpå bad hon att få åka ut och se på hufvudstaden.

Med alla tecken af den lifligaste glädje omfattade jag detta förslag. Och så berättade jag, för att förströ gumman, alldeles apropos, en historia

om en familj, som en af dagarne förut tagit en droska, för att fara bort på en bjudning. Ankomna till ort och ställe hade emellertid allesamman känt sig illamående och åter rest hem, för att omedelbart intaga sängen. En efterskickad läkare konstaterade, att de angripits af influensa, och att de antagligen blifvit smittade inne i droskan, ty värre pesthärdar än droskorna, i hvilka det oupphörligt forslades sjuklingar, fans enligt doktorns åsigt ej.

Svärmor åhörde min sensationsberättelse med spänd uppmärksamhet.

Du ämnar väl ej ta en droska, kära Tom, när vi skola ge oss ut, sade hon efter en stund, alldeles som jag beräknat.

— Nej, naturligtvis inte! Kunde svärmor, som jag, rida bicycle skulle jag verkligen vilja rekommendera detta ofarliga och uppfriskande fortskaffningsmedel, men skämt åsido: vi kunna ju utan fara åka beqvämt och bra i spårvagn eller hur?

— Eller i hyrvagn, föreslog svärmor, under det en snilleblixt glänste i hennes pigga ögon.

— Ja visst, ja, i hyrvagn, det har svärmor rätt i. Det är inga dumma fortskaffningsmedel, när det blott fins ett par sediga hästar som dra' dem, så att det inte går som jag hörde berättas här om dagen: att två hyrkuskhästar skenat i Norrström och dränkt både sig, ekipage, kusk och de åkande. Ännu i går höllo de på att dragga efter det hela.

— Du skrämmer mig, kära Tom.

— Ah, se så, bästa svärmor, det är ingenting att bli förskräckt för. I en stad, som Stockholm,

händer det hundratals olyckor för hvarje dag. Men det är så rätt: svärmor är inte olycksfallförsäkrad. Det får vi lof att gå i författning om, ifall svärmor tänker stanna här en längre tid.

— Nej, nej! Ett par tre månader på sin höjd.

— Men på den tiden kan det inträffa mycket. Man kan, som det hände min vän Pettersons svärmor, få en takgesims i hufvudet och dö på fläcken. Eller ock kan man halka på gatan och bryta benen af sig, som det hände ett annat fruntimmer här om dagen. Eller ock kan man bli öfverkörd af en ångspårvagn; få en kopparslant i magen, inbakad i ett franskt bröd etc. Man kan här aldrig vara nog försigtig. Jag hade en bekant, som råkade svälja en russinkärna, denna russinkärna fastnade i blindtarmen på karlen, och blef orsaken till hans död. Och i våningen härintill bodde en äldre dam, som dött af, att det fans giftiga tapeter i hennes rum.

Mitt tal tycktes göra ett djupt intryck på min kära svärmor, och jag fortsatte därför i samma stil under en half timmes tid, för att visa mig artig och underhållande.

Till sist afbröt gumman mig, midt i en hårresande historia, om en bryggardräng, som drunknat i ett ölkar, och sade:

— O, du min skapare hvilka förskräckliga historier! Man är ju här i Stockholm icke säker för sitt lif hvarken ute eller inne. Jag skulle inte vilja bo här för allt smör i Småland, som man

säger, utan far därför hem så fort som möjligt. Och hvad utfärden kring sta'n beträffar, så får den väl vara. Gifve Gud, att jag kommer helbregda ner till stationen! Men apropos den där bryggardrängen, som drunknade i ölkaret: det var väl inte af det ölet, som vi drucko till middagen?

— Åhnej, det är inte troligt, kära svärmor, sade jag i lugnande ton. Visserligen tyckte jag, att det öl vi drucko i middags hade en besynnerlig smak, fast jag ingenting ville nämna, utan tog ett glas vatten i stället — — —

Nu flög svärmor upp, som en raket, från soffan.

— Men jag drack af det, jag, kära Tom!!! — — — Tänk så förfärligt! Hu—u— då! Jag känner, att jag börjar må illa blott jag tänker på det!

Och min stackars svärmor började verkligen skälfva och kallsvettas, så att jag måste ledsaga henne till hennes rum, där min hustru egnade henne den ömmaste vård.

— Mamma måtte ha förkylt sig på resan hit, sade då min fru, som icke varit närvarande vid svärmors och mitt senaste samtal.

— Nej, det har jag visst inte kära mitt barn. Det är bara det som qväljer mig, att jag kanske sväljt en del af en död bryggaredräng, svarade den sjuka med matt stämma.

— Du kan inte tro hvad mamma yrar därinne, sade en stund senare min hustru till mig. Hon vill nödvändigt resa så fort hon blir bättre.

— Å, vi ska nog öfvertala henne att stanna!

Jag börjar riktigt tycka om gumman, svarade jag. Ty när jag för en stund se'n var inne hos henne, rådde hon mig att ta en sup till hvarje mål, för att icke min mage skulle råka i olag, som hennes. Och så bad hon mig tända en cigarr, inne hos sig, och så vidare. Hon måste öfvertalas att stanna!

Vi försökte begge, både gumman min och jag, men svärmor var obeveklig. Två dagar därefter reste hon åter hem till — — — stad.

Vid afskedet nere å »Centralen» omfamnade och pussade hon både hustru min och mig.

— Gud vet när jag får återse er härnäst, mina kära, kära, barn! Det blir väl ej förrän ni komma till mig, kan jag tro, ty jag skulle omöjligt kunna vistas en dag mer här, i detta Sodom och Gomorra. Och min dagliga bön ska bli, att himlen måtte skydda er för allt ondt, sade gumman och omfamnade oss på nytt.

— Tack, tusen tack för de orden, kära svärmor, sade jag rörd. Och så ringde konduktören till affärd!

För mycket och för litet skämmer allt.

(Efter en främmande idé.)

Jag skulle vara en mycket lycklig äkta man, om icke en enda sak förbittrade mitt lif litet emellan.

Min affär går bra, min hustru är en förtjusande liten elfva, som jag gerna ville bära på mina händer, och mina två pojkar arta sig att bli hyggliga menniskor. Jag har således, som sagdt, intet skäl att vara missnöjd med min verld, därest jag blott i hela mitt lif kunde få *en skjorta* som passade mig.

Ser ni, hustru min är en mycket förståndig och hushållsaktig qvinna, och tillåter mig icke, sedan jag blifvit gift, att köpa mig ett dussin skjortor i en butik.

Nej, det är stopp! Hon tycker, att hon kan sy mina skjortor sjelf, mycket bättre än på fabrikerna, och det är inte värdt att söka rå på henne i denna punkt.

Första dussinet sydde hon strax vi voro gifta. Hon hade en lika behändig väninna, gift med en liten pyssling till kamrer på 4 fot och 6 tum, och af henne lånade hustru min mönster till mina skjortor. De voro nog eleganta när de blefvo färdiga, och jag tackade och pussade »gumman» för allt hennes besvär, men när jag se'n skulle kränga ett

af plaggen på mig, måste jag använda ett skohorn för att få ärmarne på mig. Och för att få hals- och armlinningar att gå igen, måste jag knyta tåtar i knapphålen och dra till dem, alldeles som om jag varit en korf, hvilket jag äfven såg ut att vara i de trånga plaggen. Hur långt skjortorna räckte nertill, fram och bak, förbigår jag med tystnad, men ta på er en bra nog lång väst, närmast skinnet, så kan ni få en ungefärlig föreställning om längden på de unika plaggen.

Jag skämdes att visa mig i dem, för hustru min, oaktadt hon upprepade gånger bad att få se hur plaggen passade.

— Å, de passa utmärkt! var alltid mitt svar, och så pussade jag »gumman».

Resultatet häraf vardt, att jag, innan jag visste ordet af, fick mig ett nytt dussin skjortor, tillverkade af hennes flitiga fingrar. Men beklagligtvis voro äfven de nya skjortorna af samma kaliber som de gamla.

— Här måste sättas en gräns för denna oerhörda fabrikation af barnaskjortor, tänkte jag, och så tog jag en afton »gumman» riktigt mellan skål och vägg, och berättade henne, i så skonsamma ordalag som möjligt, mina lidanden i de gamla skjortorna.

Hon blef mycket ledsen, så ledsen, att det gjorde mig ondt om den lilla, och så bad hon att få sy mig ett dussin nya skjortor, »riktiga skjortor», som hon uttryckte sig, och jag hoppades nu på ett lyckligare resultat.

De nya skjortorna öfverglänste de gamla, som

det elektriska ljuset gasen. Vecken voro broderade med blomsterguirlander, och midt på magen tronade mina initialer P. Q. R. i ett tvåtumshögt, stiligt monogram, i rödt och blått.

Men när jag skulle ta en af skjortorna på mig, blef jag i sanning förskräckt, och höll på att ropa på hjelp, i den tron, att jag var nära att drunkna.

Det var dock icke så farligt, men jag var ju icke van vid annat än mina förskräckliga »trikå»-skjortor. I de nya plaggen kände jag mig till mods, som om jag stått spritt naken i ett bevärningstält. Det var emellertid en skön känsla, och en suck af obeskriflig lättnad smög sig ur mitt bröst. Men för mycket är för mycket, och här var allt grundligt tilltaget. Halslinningarne voro urringade som på en balklädning och handlinningarne föllo ner öfver händerna. Längden var häller ingenting att anmärka på, man skulle mycket ogeneradt kunnat ha haft mottagningar iklädd dessa plagg, som mer erinrade om nattrockar än dagskjortor.

Min lilla hustru frågade mig en dag, hur jag kände mig till mods i de nya skjortorna.

— Utmärkt väl, svarade jag, men du måtte visst ha trott, att jag fetmat betydligt på senaste tiden. Det är dock tvärt om, jag magrar dag för dag.

— Hvad säger du, skjortorna måtte väl ej vara för stora åt dig? frågade hon förskräckt.

— Ånej, inte just det, det är nog jag som är för liten för dem.

— Det är högst besynnerligt, jag har dock tagit mått på dina kläder och låtit en sömmerska klippa till mönstret. Se här, sade min lilla fru, och drog en annotationsbok ur kjolfickan. Här är måttet! Kring midjan 85 tum, längd 80 tum.

— Hvad säger du, längd 80 tum, kring midjan 85 tum, hvilket måttband har du då användt, lilla vän?

— Det, som ligger på ditt skrifbord.

Nu förstod jag allt!

— Min kära vän, det är inte ett måttband i tum och fot, utan i meter. Du har således mätt i centimeter, men uppgifvit måttet i tum. Det är en högst betydlig skilnad mellan de bägge måtten.

Min lilla hustru suckade. Efter en stund sade hon:

— Det jag nu fått höra var mycket tråkigt. Men det är dock inte värre, än att jag sätter mig ner *och gör ett dussin nya skjortor åt dig.* Och dem hoppas jag ska bli bra, slöt hon, och räckte mig munnen.

Få nu se hur de allra nyaste skjortorna komma att ta sig ut när de bli färdiga.

"Ärret."

Bröllopsresan var afslutad, och löjtnant Falkstjerna hade med sin unga fru nyss återkommit hem, för att under sensommaren gästa sin svärfader, den rike bruksegaren Schalang, å dennes gods i en af mellersta Sveriges provinser, till dess det unga parets våning i hufvudstaden hann bli iordningställd för vintersäsongen, och löjtnanten åter skulle inträda i tjenstgöring vid ett af gardesregementena.

De nygifta kunde således ännu en tid bortåt fullkomligt ostörda njuta af en lång smekmånads lycka.

Ty de älskade hvarann, i trots af onda tungors hviskningar om att han, som före sitt giftermål var utfattig, »naturligtvis tagit henne för pengar», och hon honom, för att att få en officer till man.

Det var med ett ord den gamla historien!

Och så glunkades det dessutom om, att den som planerat hela partiet var brukspatronen sjelf, men att han, äfven om han förmått skaffa sig tio lika förnäma mågar, som löjtnanten, ändock icke därmed skulle ha kunnat höja sitt anseende en hårsmån, annat än möjligen i egna ögon. Ty i andras ögon, som kände honom, var han brännmärkt sedan långt tillbaka! Hvarför, visste dock ingen.

När han först kom på orten, hade det talats högt om mycket, som lades honom till last, men på senare åren, och i den mån hans rikedom och magt växte till, hviskades det endast om *ett ärr,* som han bar på högra handen, sorgfälligt läkt af tiden, men ändock synligt för ett skarpt öga.

Detta lilla ärr var hans bränmärke för lifvet, sades det!

* * *

Eftersommaren var kuslig, och regnvädersdagarne aflöste hvarandra.

På en hel veckas tid hade ingen i brukspatrons familj för sitt nöjes skull satt sin fot utom dörren. Och så en dag, när regnet öste ner, och en orkanlik blåst kommo de ståtliga pyramidpopplarne å gårdsplanen framför den stora herregårdsbyggningen att vagga fram och åter, så att det brakade i grenarne, kom man efter middagen öfverens om att tända ljus, och elda en brasa, för att göra tillvaron inomhus så angenäm som möjlig.

Sagdt och gjordt! Några minuter senare, hade familjen slagit krets kring ett stort bord i salongen, icke långt från brasan. Ljus tändes, och det blef endast fråga om, att på bästa sätt fördrifva den tid som återstod tills théet serverades och familjekretsen splittrades för att gå till kojs.

— Om vi skulle spela lite kort för att förströ oss? föreslog en af damerna, anställd i huset som lärarinna. — Ja, det var ett godt förslag, låt oss

spela kort, helst »Kille», så kanske herrarne bli med, ty pappa bör nu ha vaknat efter middagsluren, inföll unga frun och slet sig lös ur den lätta omfamning i hvilken hennes man hållit henne fjettrad i sitt knä.

— Hvad förslag, spelar du »Kille», kära Lilly, det visste jag ej, afbröt löjtnanten en smula häftigt, och liksom obehagligt öfverraskad af den liflighet med hvilken hans hustru omfattat förslaget.

— Ja visst, det är ju det lättaste spel i verlden. Kan inte du det? frågade lilla frun i förvånad ton sin herre och man.

Han spratt till vid frågan.

— Jag spelar aldrig kort, det är ett löfte, som jag gifvit min far på hans dödsbädd, och jag skulle ej häller uthärda att se dig, Lilly, med kort i hand. Lofva mig därför, att aldrig röra vid en kortlek, om en sådan händelsevis skulle ligga i din närhet, bad löjtnanten i nervös ton.

— Hjertans gerna, kära vän! Men jag förstår icke orsaken till din önskan. »Kille» är ju ett mycket oskyldigt spel, icke annat än jag vet.

— Mycket möjligt, men jag vet mer än så! sade löjtnanten upprörd. Och för att bevisa det skall jag be att få berätta en historia — en historia, som jag känner behof att berätta just nu, jag vet icke hvarför, fortfor han, till utseendet mer enerverad än förut. Kanske det är ruskvädret ute, och vinterbrasan midt i sommaren härinne, som mana fram den, återtog han lugnare.

Därefter började han:

— Min far dog fattig, ruinerad redan då jag var barn. Det hade alltid sagts mig, att han förlorat sin förmögenhet på okloka spekulationer, och jag trodde så ända tills han på sin dödsbädd kallade mig till sig och anförtrodde mig sitt lifs historia.

Ende arftagaren till både gods och guld, och på allt sätt rustad att förvalta sin egendom, fick min far vid temligen tidiga år sjelf pröfva vingarne. Allt gick honom att börja med väl i händer, lifvet log mot honom, och en vacker dag nådde hans lycka sin kulmen då han som brud fick hemföra den qvinna han åt sig valt till sin följeslagerska i lust och nöd.

Denna qvinna blef min mor.

Några år af ogrumlad äktenskaplig sällhet och familjelycka gingo tillända, då min far helt plötsligt, slag i slag, blef en helt annan människa än den han förut varit.

Lifsglädjens leende genier jagades på flykten, och i stället tycktes lifsledans svartalfer ha fått magt öfver den förr så starke mannen, och beröfvat honom all hans kraft.

Min stackars far var blifven en passionerad hasardspelare, hvars hela tillvaro gick upp i tanken på att ta revanche å redan gjorda förluster.

Ett efter alla konstens regler organiseradt spelhus, hade, på initiativ af en till orten inflyttad äfventyrare, hvars namn jag aldrig fått reda på, anordnats i dennes hem, och i detta näste var min far den oftast sedde gästen.

Den, som gjorde vinst på den snygga affären var emellertid endast värden. Det talades visserligen om, att han spelade falskt, men ännu hade ingen ertappat honom därmed. Utrustad med ett oförbränneligt humör, och ett visst vinnande gemytligt umgängessätt, förstod han grundligt konsten att, som man säger, »ta' folk», och göra dem sig förbundna.

Min stackars far blef till sist hans måhända största gäldenär, ty efter ett par års förlopp hade vår förmögenhet till största delen öfvergått i svindlarens händer. Men nu, mer än någonsin, hoppades min far på »revanche», och omfattade med vildaste lidelse hvarje tillfälle som erbjöds att söka återvinna hvad han förlorat.

Så en natt, då spelraseriet fullständigt gripit honom, och han satt i värre otur än han på lång tid tyckte sig ha varit ute för, observerade han plötsligt, att något ovanligt passerade under spelets gång, som gjorde, att han med skärpt uppmärksamhet noga gaf akt på värden och hans behandling af korten.

Det spelades för tillfället »Kille», och den »bet» som stod ute uppgick till ett jämförelsevis högt belopp. En efter annan af spelarne »dogo», och slutligen blef min far, som genom upprepade »köp» ännu var delegare i potten, och nu satt sin sista medhafda fyrk på spel, ensam med värden om korten.

Efter åtskilliga »byten», »omgifningar», och hvad de heta allt dessa speltermer, var situationen

drifven till sin spets. Min far hade fått ett godt kort, förklarade sig »nöjd», tog upp en knif ur fickan och snoppade lungt en ny cigarr.

— Också nöjd! — ljöd det muntert från motspelaren och i nästa ögonblick blottades korten. Min far visade »husaren», men med ett torrt och obehagligt skratt sköt hans motspelare sakta högsta kort i leken ofvanpå det utspelade kortet och markerade »kucku»! Då grep min far knifven, som ännu låg uppvikt bredvid honom på bordet, och naglade i ett hugg sin motspelares utsträckta hand fast vid bordskifvan!

Här gjorde löjtnanten en paus i berättelsen, under det hans publik syntes förstummad af det dramatiska i den situation, som han nyss skildrat.

I detta ögonblick trädde brukspatronen, skinnande af välmåga, och gäspande efter middagsluren, in från sitt privatrum, och slog sig ner i kretsen af sin familj.

— Hvad ni se märkvärdiga ut hela sällskapet. Kom jag händelsevis och störde på något sätt? frågade husets herre i munter ton.

— Nej, pappa som alltid är glad, är tvärtom välkommen just nu, ty Arvid har nyss berättat en historia om sin far, som haft till verkan en allmän förstämning, sade husets gifta dotter, med en blick på sin man.

— En historia om sin far, eftersade brukspatronen och spratt oförmärkt till.

— Ja, jag har för Lilly, svärmor och de öfriga här närvarande, berättat om en skurk, som

under ett par års förlopp systematiskt plundrade och ruinerade min salig far på falskt spel, och sedermera, vid ett tillfälle, af honom bestraffades härför, på ett sätt, så att bedragaren troligen för hela sitt återstående lif, som minne får bära ett vanärans märke ristadt å sin högra hand, återtog löjtnanten.

Brukspatronen dök hastigt med sin högra hand ner i byxfickan, och ögonblicket därpå kom den vänstra handen då och då i en häftig nervös skakning, under det fingrarne skälfvande lekte med länkarne i en massiv och klumpig urked af guld, exponerad på ett hyende af sammet, knäppt kring brukspatronens lilla kullriga mage.

— Hvad är det för röfvarehistorier du serverar, käre Arvid. De synas mig nästan för starka för svaga fruntimmersnerver. Nej, låt oss vara glada, och tala i stället om något roligt, så ska jag också försöka att dra mitt strå till stacken, sade brukspatronen glädtigt.

Och så började han en ny historia, ofta afbruten af muntra skrattsalfvor.

Om sommarnöjen.

Sommarnöjet är en modern uppfinning! För trettio år sen måste en stadsbo vara millionär, eller åtminstone halfmillionär, för att kunna bestå sig lyxen af ett sommarnöje, nu ha vi det lite hvar, ty nu är lösen: en ann kan vara så god som en ann!

När fru Petterson frågar: hvart ska ni ta vägen i sommar? så kan inte fru Andersson svara: vi ämna oss ingenstans! Ty då skulle fru Petterson att börja med alldeles tappa konsepterna och sen tycka synd om fru Andersson, och barnen, ifall herr Andersson vore skulden till olyckan (det är nemligen mycket sällan, som fruarna äro skuld till dylikt). Och hvad skulle fru Anderssons jungfru säga? Och hela staden sen!

— Anderssons tänka inte bo på sommarnöje i år. Han har visst gjort dåliga affärer på sista tiden, skulle det säkert låta. Det kan äfven tänkas, att man sa' värre saker om herrskapet Andersson. Och hvem vill nu för tiden utsätta sig för att menniskor tala illa om en.

Har Petterssons haft ostron på sin supé, så måste äfven Anderssons ha det, det går inte an eljes, och bor Pettersons på sommarnöje, så måste

äfven Anderssons göra det. Ty en ann kan vara lika god som en ann!

Sommarnöjet är för resten en härlig uppfinning! Det utgör en behaglig kontrast mot vinternöjena i staden.

I stället för att spela vira och dricka punsch inomhus, kan herr A. se några vänner hos sig ute på landet, och dra en spader med dem, på verandan, eller ute i gröngräset.

Fru A. skulle omöjligt kunna trifvas i sta'n under sommaren, då hon ej finge gå på spektakel, eller på konserter. På landet saknar hon inte alls dessa sina älsklingsnöjen, och har hon sen foglarne, som konsertera för sig, och sina ostyriga pojkar, som ställa till det ena spektaklet värre än det andra, så har hon full sysselsättning. Fröknarne A., som just inte äro några skönheter, finna sommarnöjet rysligt tråkigt, men de ha inte för roligt i staden häller, ty ungherrarne ä' lika odrägliga öfverallt, och det är lika svårt att bli förlofvad hvart man kommer.

Och jungfrurna! De skaffa sig däremot »fästmän» lika lätt på landet som i stan, ty en ung mans väg till ena pigo behöfver ej vara hvarken makadamiserad, eller belagd med tuktad gatsten.

För de äkta männen ä' sommarnöjet isynnerhet en härlig uppfinning de dagar de få vara gräsenklingar i staden!

Äktenskapet har aldrig känts så lätt för en äkta man, som när han kan få gå på Hasselbacken och äta en festmiddag tillsammans med några glada kolleger, utan att han, innan han ger sig af ut,

behöfver redogöra för sin äkta hälft hvart han ska ta vägen, för att sedan, när han kommer hem, och ifall han kan det, ytterligare få redogöra för hvar han hållit hus. Det finnes nemligen äkta män, som när de komma hem efter en festmiddag omöjligen kunna redogöra för hvar de hållit hus, om de också känna staden i hvilken de bo på sina fem fingrar.

Och det är inte häller alltid en så lätt sak. Det finnes många äkta män, som börjat en festmiddag på Hasselbacken och slutat den med en sillfrukost, klockan 5, på Centralstationen.

Hur skönt är det inte för en dylik äkta man att veta, att hans fru ligger i lugn och ro på sommarnöjet ute på landet, och tror honom ligga i paulunen inne i våningen i stan.

— Stackars pappa, säger kanske frun ute på sommarnöjet till döttrarne, när familjen hunnit vakna, jag undrar just hur han har det nu. Han har kanske hvarken fått frukost eller kaffe, fast portvakterskan lofvade, att hon skulle hjelpa honom till rätta med hvad han ville ha, så att han skulle slippa att gå ut och äta.

Om det inte funnes sommarnöjen skulle det bestämdt inte vara hälften så roligt att vara gift, tycka nu helt säkert de flesta äkta män.

Efter festmiddagen och sillfrukosten på Centralstationen smakar det skönt att få äta sin nästa middag ute på landet, i skötet af sin familj, och se mor och döttrar pyssla om sig, som om man komme från det inre Afrika, och varit borta ett år i stället för ett dygn. Den äkta mannen upp-

lefver en ny smekmånad hvar gång han kommit hem från staden. Och han känner nu små angenäma samvetsqval öfver att ha varit ute och festat, hvilket han aldrig brukade känna om vintrarne, hur skarp sparlakanslexan än varit.

Kärleksfulla händer skära för de bästa bitarne af den läckra steken åt honom (hade det varit på vintern, och frun haft reda på hans små snedsprång, skulle han fått spickesill med gröna ärter och vattsoppa till middagen) och när kaffet serveras kan han helt ogeneradt säga till äldsta dottern:

— Klara lilla, ta hit konjaken! utan att han riskerar att det kära barnet lägger hufvudet på sned, ser på sin far, som om han tänkte ta in cyankalium eller stryknin, och svarar:

— Inte ska pappa dricka något i dag, då blir mamma så ledsen!

Sommarnöjena förmedla således i hög grad åtskilliga små tvistigheter, som kunna uppstå inom ett äktenskap.

Därför bli äfven sommarnöjena, mer och mer, en nödvändighet för nästan hvarje familj. — —.

Men äfven ungkarlarna ha fått smak för sommarnöjena!

Ehuru de ej i regel tycka om, att på vintrarne inackordera sig i familjer, så göra de det gerna under sommarmånaderna, ifall de få bo på landet. På sommarnöjet betraktas de äfven med helt andra ögon än hemma i staden! De äro mera kärkomna gäster än betalande middagsgäster, och värdfolket ser icke så noga på hur mycket de förtjena på inackorde-

ringen, blott han bidrager till att göra lifvet på landet så trefligt som möjligt.

Herrn i huset bjuder på både cigarrer och punsch, och frun serverar emellanåt, utom inackorderingsprogrammet, både läskedrycker och frukt.

Och inackorderingen, som på vintern är för lat att dansa på en bal, utan låter de unga flickorna sitta och klä' väggarne, flänger på sommaren ikring och springer »enkelek», eller gör långa fotvandringar tillsammans med damerna, ror dem, bär dem öfver rännilar och kärr, och går till och med på söndagarne i kyrkan tillsammans med dem.

Och ett, tu, tre, innan man vet ordet af, får man kanske se en dylik inackordering sitta i en berså en månljus qväll, i en öm tête a tête, tillsammans med en af husets döttrar. Och ett par veckor därefter skickas förlofningsannonsen till tidningarna. — —

Och ungdomen, i knäbyxor och korta kjolar, hur njuter icke den af sommarnöjet!

Fritz och Knut äro begge qvarsittare i sina klasser, och egentligen skulle de sitta och plugga ute på sommarnöjet, men det är också så mycket annat som de måste göra.

De skola jaga ekorrar med slangbössor, ge kaninerna mat, uppfostra en igelkott till husdjur, och förstöra alla getingbon de få syn på. Så ska de ligga i badsumpen ett half tjog gånger om dagen, meta mört åt katten, och reta gumsar och tjurar, ifall sådana finnas i närheten.

Och småflickorna, som när de kommo på landet skulle göra färdiga »pappas och mammas» jul-

klappar från förra året, glömma totalt bort detta, för att i stället spela krocket och hoppa hage, eller, för omvexlings skull, hoppa jemfota öfver en tågstump.

Sommarnöjena ha äfven en annan uppgift. De bidraga till att förenkla stadbornas lefnadsvanor!

Herrskapet Z., som har en våning på nio rum och kök i staden, och som omöjligt kan reda sig med mindre, om de ett par gånger under vintern ska se sitt umgänge hos sig, reder sig på landet utmärkt bra med fyra rum och kök. Och fröken Z., som i staden behöfver en Becksteinsflygel för att göra sin musikaliska talang gällande, reder sig på landet med en gammal »klangkista» hvarå det fattas två strängar i basen.

Fru Z, som aldrig får nog eleganta toaletter i staden, går på landet i bomullsklädning; och herr Z. tjärar båtar och rödmålar plank (i en gammal frackkostym, som han inte skulle få två kronor för i ett klädstånd).

Jag ämnade att börja med tala illa om sommarnöjena, och söka bevisa, att de för en hel mängd folk äro en öfverflödig lyx, sedan städerna fått parker, esplanader, stadsträdgårdsmästare, kallbadinrättningar m. fl. andra sommarnöjen. Men det tjenar ingenting till att bråka!

I begynnelsen hade vi ej behof af mer än litet äpplen och fikonalöf, men hvem vet hvad vi komma att behöfva om tusen år härefter.

"I Verona."

Också ett konstnärsminne.

Han skref vers under signaturen »Roland», och var vida känd i hufvudstadens literära och konstnärliga kretsar, icke allenast för sin poetiska begåfning, utan ock för sitt glada humör, sin excentricitet, och sina i damernas ögon förtjusande små mustascher.

Till gengäld visade sig ej häller Roland kallsinnig mot det täcka könet, hvilket i hans poetiska fantasi växte ut till något gudomligt, som man måste knäfalla för och dyrka, lik ett väsen höjdt öfver gruset; detta förstås så vidt idealet i sig förenade de två vilkoren för att vara tillbedjansvärdt, nämligen ungdom och skönhet.

Men, som en sann epikuré egnar och anstår delade Roland sina gracer. Gracerna, inklusive Muserna, af hvilkas gunst han njöt i rikt mått, voro honom icke nog. Han älskade äfven, att i glada lag egna Bacchus sin dyrkan, mången gång så entusiastiskt, att han kände sig böjd att knäfalla inför gudens rankprydda altar, för att i ljuflig yrsel drömma Jakobsdrömmar, med den prosaiska verklighetens gråstenar till hufvudgärd.

Det är en sådan poetisk dröm, i vaket tillstånd, jag nu går, att så samvetsgrant som möjligt, skildra.

* * *

Natten var härlig! Visserligen drogo tunga, svarta moln, med skarpa konturer, öfver den blågrå himmeln, ena stunden insvepande husmassorna, kyrktornen och Kungsträdgårdens monument i kaotiskt dunkel, under det de med sina ogenomskinliga draperier täckte månens halfva. Men i sista ögonblicket drogos förhängena bort, och då kastades från himlalyktan hela knippen af ljus ut öfver parken.

Gräsmattorna, däfna af daggen, glänste i grått, som nybruten järnmalm, där ej de sotsvarta slagskuggorna från träden och buskagen förtogo hvarje annan färgverkan.

Öfver strömmen göts en bred silfverstrimma af glittrande små krusvågor, i hvilken de fantastiska molnen då och då speglade sina siluetter. Intet lefvande väsen var synligt förr än, när klockan slog $^1/_2$ 3 i »Jakob», en figur dök upp vid hörnet af Operan, och kryssade med laber bris snedt öfver Strömgatan fram till barrieren, mot hvilken han törnade lik en ångslup, som slagit för sent back vid en tilläggsbrygga.

Efter att en stund ha tagit en titt på environgerna och hickat några gånger, utbrast nattvandraren:

Hvad härlig syn för dina blickar, Roland!
Här Venedig, där Napoli, med golfen glittrande i månens sken.
— — — — — — — — — —

Därmed gjorde poeten helt om och sigtade ner åt Kungsträdgården, hvarefter han, under det han åter satte kurs snedt öfver gatan, deklamerade för sig själf:

Ej Venedig, ej Napoli jag mera ser,
men för mitt tjusta öga ligger här Verona.
— — — — Och i Verona bor ju *Julia!*

Min Julia! återtog Roland, och snafvade midt i det kära namnet mot kanten af rännstenen.

Därefter återtog han:

Hvad, jag tror jag snafvade, fastän jag Julia älskar
Och ändock står med eldskrift i mitt minne skrifvet:
En älskande kan tråda dans på dvärgnät,
som dallra i den ljumma sommarluften
och icke falla dock; så lätt är färden.

Här tvärstannade Roland och började fundera.

— Det är högst märkvärdigt, jag har ju kommit riktigt i stämning och improviserar på rak arm. Men så är det, det går alltid bäst när man är lite på »kulan». Låt oss försöka igen!

I hennes glans blir själfva flamman blind;
hon hänger strålande på nattens kind
som diamanten uti Morens öra,
en skönhet allt för rik att jord beröra.
Som midt i kråkors flock en svanhvit dufva,
så glänser hon bland andra »kvins», den ljufva.

Så blef han tyst och försjönk i poetiska drömmar och grubblerier, under det han, med tummarna

i byxfickorna, vandrade fram genom Kungsträdgården och Norrmalmstorg, ibland snafvande mot trottoarkanterna vid en gatukorsning, ibland snuddande mot en lyktstolpe.

* * *

Vid en af de nyreglerade gatorna, uppe å Östermalm, stannade han framför ett palats, inbygdt i den nya gatulinien, med ett elegant järnstaket invid gamla gatan och en liten parkanläggning mellan detta och husväggen, öppnade grinden och klef in.

Sedan han en stund »koxat» upp mot första våningens balkong öfver porten, utbrast han helt omotiveradt:

Hej, Brabantio, tjufvar! mördare!

Då intet svar följde, upprepade han med ännu mera styrka:

Hej, Brabantio! — — — — —

Och så försjönk han åter i stilla grubblerier, som slutligen mynnade ut i följande monolog, deklamerad med vederbörlig patos:

Den ler åt ärr, som aldrig känt ett sår.

(I samma ögonblick tändes ljus i fönstret ofvanför balkongen.)

Men tyst, hvad strålar genom fönstret där?
Det östern är och Julia är solen!
Gå upp, du sköna sol, och döda Luna,
som re'n är sjuk och blek af harmsen afund,
att du är mycket skönare än hon.

(Balkongfönstret öppnas och en manlig stämma afbryter:)

— Hvad är det om?

Roland (fortsätter):

Hon talar! Tala, klara ljusens ängel!
Du sväfvar ärorikt i mörka natten,
som ett bevingadt himlens sändebud
i höjden seglar fram på eterns ban.

Rösten: För fan, hvad vill ni? Gå hem och lägg er, det är bäst! (Fönstret slås igen.)

En poliskonstapel dyker plötsligt upp, går fram till Roland och frågar:

— Är det herrn som står här och skriker och för väsen?

Roland:

Hvad för väsen? Jag känner blott ett väsen,
det är min Julia, som ropar mig vid namn.
Hvad ljuflig silfverton har kärleks tunga
i stilla natten! — Tjusande musik
för dem som lyss därtill — —

Poliskonstapeln: Bor herrn här i huset, eller hur har herrn kommit hit?

Roland:

Hur hit jag kommit?
På kärleks vingar flög jag öfver muren,
ty inga järnstaket kan stänga kärlek ute.
Hvad kärlek kan, det vågar kärlek gärna.
Begriper herrn?

Poliskonstapeln: Nej!

Roland:

Så hör mig då! (Förtroligt, pekande uppåt.)
Här hatets makt är stor, men kärleks större:
Hatfulla kärlek! Kärleksfulla hat!
Du allt, som af ett intet först blef skapadt:
Du tunga lätthet! Allvarsamma joller!
Du vinge utaf bly — —

Poliskonstapeln: Var tyst nu! Jag har ju sagt att jag inte förstår den där smörjan.

Roland:

Så hör då vidare!
Olycklig kärlek har ej annat val,
min egen sorg bor tung uti mitt hjärta.
Ack, kärlek är en rök, som suckar amma;
än klarnar den till ömma blickars flamma,
än bryts den, kväfd, till strida tårars haf.
Hvad är den annars? Svagsint snillekraft,
ett mordiskt gift och ljuflig hälsosaft — — —

Poliskonstapeln: Ja, det där förstår jag inte, ge sig af nu och stå inte här!

Roland (suckar):

Min själ är tung, som bly, och naglar mig
vid jorden fast, att jag mig ej kan röra.

Poliskonstapeln (afbryter): Prata inga dumheter, utan ge sig af, säger jag, annars får herrn följa med till vaktkontoret!

Roland:

Nej, bättre är att utan mig ni går.
Med hjärtesorg man hvarje fröjd förbittrar,
som klara källan grumlas utaf dyn.
Kring solen vänder jorden sig, och jag
skull' gå ifrån min sol, dit hjärtat drar mig,

till tarfligt vaktkontor? Ack nej, det vill jag ej.
Jag »*dröjer*» ännu glad, jag har ej håg att gå;
så stod på Sahlboms slup, och Julia vill det så!

Poliskonstapeln: Se så, stå inte och drif med mig. Det tål jag inte!

Roland:

Bei Gott! Jag har ej nånsin öfvat »drift» med dig,
du gamle hedersprisse uti pickelhufva,
ärfd från das grosse Vaterland, och krönt
med segerns krans vid blodigt Königgrätz och Metz,
Sedan och Gravelotte, förr'n du sågs blänka i Verona.

Poliskonstapeln: Jaså, skälls jag för »pickelhufva». Herrn är ju på »snusen» vet ja'!

Roland (förargad):

Far hän till himlen, eftergifna saktmod,
och ilska, med din eldblick, led mig du!
Nu, herre, tag tillbaka strax: »på snusen»,
ty uppå snusen kan ni vara själf!

Poliskonstapeln (hugger Roland i armen): Nej, nu är det slut med mitt tålamod. Kom med till vaktkontoret!

Roland (gör i början motstånd under det han deklamerar):

O! bjud mig hällre hvad som hälst, än detta »vaktkontor!»
Att störta ner ifrån Katrinahissens gångbro,
att gå på röfvarns stig, i ormars näste;
att bli goodtemplare och pimpla Årstavatten,
om sådan tarflig dryck fans i Verona —
allt fasor, hvilkas blotta namn mig skrämt;
men utan skräck och tvekan jag dem möter,
blott ej jag fången blir på vaktkontoret.

— Se så, var tyst nu, till dess herrn kommer inför kommissarien. Vi ä' snart framme, sade konstapeln. Och Roland tystnade verkligen för en stund.

Då de kommit in på polisvaktkontoret, sjönk arrestanten ner på en stol och utbrast i stilla, klagande ton:

O, brist, mitt hjärta! Arma hjärta, brist!
I fängelse, du öga, sök ej mer
din ljufva frihets ljus! Du arma stoft,
blif stoft igen! Du blod, hör upp att rinna!
Jag förr ej varit här, hvad jag mig kan påminna.

Hvad är ert namn? frågade den tjänstgörande kommissarien tämligen barskt.

Roland flög upp från stolen och svarade:

— Ni frågar hvad jag heter! Känner ni då icke Roland,
af ädlingar den främste i Verona! Hvad jag heter?
Besynnerliga fråga! Är jag ej tillräckligt känd,
hvars pseudonym är känd af hela världen?

— Hvar bor ni? återtog kommissarien.

Hvi fråga så? Fins månne ej adresskalender i Verona
och gators mångfald? Palatser utmed gatorna,
som trotsa tidens tand och resa stolta
fasader emot skyn. I ett af dem jag bor —

fortfor skalden i poetisk yrsel.

— Jaså, vill ni inte ge upp adressen, så får ni stanna qvar, hotade kommissarien.

— Stanna qvar, ack nej!
Gif hällre mig en dosis gift,
som sprider sig igenom alla ådror,
att lefnadströtte njutarn faller död

och slungar lifvets andedrägt ifrån sig,
så våldsamt som det tända krutet blixtrar
utur kanonens fruktansvärda svalg —

fortfor Roland med tårar i ögonen.

Poliskommissarien: Hvad är det för nonsens ni pratar?

Poliskonstapeln: Så där har han gått på hela tiden och läst böner.

Poliskommissarien (under det han bereder sig att skrifva): Hur uppstod oväsendet?

Poliskonstapeln: Han stod och hojtade och skrek inne på en gård å passet, och när jag bad honom aflägsna sig, så svarade han näsvist och skälde mig för »pickelhufva».

Roland (afbryter):

Hvad får mitt öra höra, hvad mitt öga se?
Helt vänligt talte jag vid pickelhufvan här,
bad honom tvistens ringa grund besinna
och hotade honom med min onåd.
Allt detta, sagdt med lugn i blick och ton
och höflig åtbörd, kunde icke tämja
den vilde mannens harm, för friden döf.

Poliskommissarien: Se så, prata inte mer persilja, utan uppgif er adress, annars får ni ligga här i natt.

Roland (med fasa):

Hvad, skall väl jag kväfvas då i detta hvalf,
hvars ruttna svalg en helsans flägt ej andas,
där spöken gå igen vid midnattstid!
Kan det ej hända, om jag vaknar här,
att jag blir galen utaf dessa fasor

och rifver ner hvad jag får fatt på
och slår, som med en klubba, ut min hjärna
mot denna hårda vägg af rappadt tegel.

Poliskommissarien (småskrattande): Det ska' vi nog passa. Vi ha finkan här innanför, dit vi visa in sådana »bråkmakare».

Roland (med stigande förfäran):

Ah, att bli i finkan visad in, hvad fasa!
Har ni ej färdigt gift, ej slipad knif,
en annan bråddöd, huru stygg som hälst
att mörda med, än just med detta »finka».
Ha, bödlar! Det ordet tjuts i helvetet
af de fördömda! Hur ha ni hjärta
att sarga mig med detta ordet »finka?»

Poliskommissarien (reser sig plötsligt upp och går Roland in på lifvet): Hvad ser jag, det är ju herrn som bor i 37:an — — gatan, samma hus, som jag. Då kan herrn gå, så få vi talas vid i morgon!

Roland (som plötsligt återkommit till besinning):

Hvad hör mitt öra väl:
Vi bo i samma hus, af samma värd vi hyr';
då slutas det ju »bien», mitt muntra äfventyr!

(Går gladelig.)

"Högsta vinsten."

De voro unga och nygifta och redde sig ganska bra. Visserligen var mannens förtjenst ej så stor, han tjenstgjorde som extra vaktmästare vid ett af verken, men hustrun, som både kunde stryka och sy kläder, förtjenade härpå nästan lika mycket, som mannen.

De unga makarnes lilla hem var trefligt. Hustrun höll snyggt i hvarje vrå, men det var ändå inte som de två ville ha det.

Innan han gifte sig hade han fått löfte om en god anställning, med ett par tusen kronors lön, och det var med tanken härpå, som han gift sig. Emellertid gick han miste om platsen, och måste sedan ta hvad han kunde få, och nu grämde det honom, att han icke hade lyckats få fatt i något bättre än den befattning han hade, han, som gått igenom sex klasser vid ett läroverk, och var kunnig i både bokhålleri och lefvande språk.

Det grämde honom äfven, att nödgas se hustrun arbeta för andra, hon hade gift sig för att slippa göra detta. Visserligen knotade hon ej öfver sitt öde, men hon hade ett par gånger sagt, att det varit förståndigare om de väntat att gifta sig till dess han fått någon riktigt lönande befattning,

nu var det ibland så mycket som fattades dem i deras lilla hushåll; inte kunde de se några bekanta hos sig, och inte hade de just råd att roa sig, som andra, häller.

Och de tyckte begge om att roa sig. De voro ju unga och glada menniskor, och då kändes det bittert nog att sitta hemma och tungusa, när något muntert nöje gick af stapeln, hvilket de så gerna skulle önskat att få vara med på.

Så en dag, när mannen kom hem, och han satt sig ner att se i en tidning, brast han slutligen ut:

— Hör du Elsa, hvad säger du om ifall vi skulle försöka vår lycka med att spela på lotteri en gång. Hvem vet, om inte vi skulle ha tur och kanske knipa högsta vinsten. Här i bladet står det, att man kan få köpa teaterobligationer på afbetalning, och möjligen vinna 40,000 kronor på ett bräde, vid dragningen 1 Maj.

Hustrun, som höll på med något hushållsbestyr ute i köket, kom genast in och lutade sig öfver mannen, där han satt med tidningen framför sig.

— Hvad säger du, kan man vinna 40,000 kronor på en gång, 1 Maj? frågade hon intresserad.

— Ja, läs sjelf, sade mannen och drog henne ner i sitt knä.

Hon läste och läste om igen.

40,000 kronor! ja, det stod verkligen, att högsta vinsten var 40,000 kronor!

— Är det dyrt att vara med, hvad kan en lott kosta? frågade hon.

— Omkring 25 kronor, men tar man den på

afbetalning under ett, år så blir det ju inte så kännbart, svarade mannen.

— Ja, vet du, det göra vi! brast hon ut och klappade i händerna.

— Men det värsta är, att vi ha så ondt om pengar just nu, mot slutet af månaden, och efter den 1:sta Maj är det försent att vara med, sade han.

— Å strunt, jag skall gå och låna på de här, sade hon, och tog sina guldörhängen af sig.

Dagen därpå kom han hem med ett afbetalningsbevis å en obligation, och nu voro de två de lyckligaste menniskor under solen. De betraktade sig redan som egare till de 40,000 kronorna, och äfven om de inte skulle vinna de 40,000, så fans det ju så många andra vinster att få.

Och i sin fantasi byggde de upp det ena luftslottet ståtligare än det andra, om hur de skulle inrätta sig sedan de blifvit rika. Aldrig hade lifvet synts dem så ljust, som nu, och aldrig hade de förr känt sig så lyckliga.

Hon var nästan ömmare mot honom nu, än under förlofningstiden; hon smekte och pussade honom från morgon till qväll, och han njöt obeskrifligt af att se henne vid så godt humör. Det var ju all denna lycka han drömt om, ty han älskade henne.

Hon hade haft många fästmän, han visste det, ty hon var en af de »stiligaste» flickor han någonsin sett, men hon hade föredragit honom framför de andra.

Som fästman hade han kanske skämt bort henne,

och på allt sätt sökt visa sig uppmärksam emot henne, och han skulle så gerna velat göra det äfven som gift, men hur många hundra gånger hade han icke måst afslå en önskan som hon haft, ty sedan de blifvit gifta kände han, att han måste »hålla igen» något; det hon förtjenade gick ju åt äfven det, till hushållet, hyran och vedbranden m. m.

— När vi nu få de 40,000 kronorna kunna vi väl ha råd att roa oss litet, hade hon sagt, sedan hon läst igenom afbetalningsqvittot. Hvad säger du, om vi skulle gå på Op'ran i qväll och höra Ödmann?

Hvad skulle han säga. Hon hade fått låna 20 kronor på örhängena, och han hade öfver 14 kronor qvar sedan han gjort första afbetalningen på obligationen.

De gingo på Op'ran på qvällen, och efteråt superade de ute å en restaurang, och drucko kaffe och likör. Hon var alldeles »galen i likör», det visste han.

Och så byggde de vid hemkomsten på qvällen upp nya luftslott tillsamman. Han hade aldrig sett henne så strålande glad. Och så vacker hon var, med den varma färgen på kinderna och håret upplagdt, som hon nu hade det. Ögonen glänste, munnen lyste röd, som det korallsmycke hon bar, och det burriga silkestaftkråset, som var fästadt vid halslinningen på klädningslifvet, gick i vågor för hvarje andetag.

Hon hade krupit upp intill honom på soffan, så nära hon kunde komma, och så jollrade hon, som ett barn under det hon smekte honom:

— Nu, när vi få »de 40,000» ska vi väl hyra annan våning. Hvar skulle du vilja bo, Putte lilla?

Han ville helst bo på Söder, där de nu bodde. Hon ryste när han nämnde den stadsdelen.

— På »Söder», huh då! Nej, jag vill bo på Norr, eller på Östermalm, med utsigt öfver »explanaden». Och så vill jag minst ha två jungfrur, hör du det, Putte lilla. Och så vill jag ha rummen möblerade efter min smak. Matsalen i ek, med parkettgolf, ja, och så vill jag förstås också sitta på parkett på teatrarne, och så ska vi ha piano. Förmaket vill jag hällst ha i rödt, gud hvad jag tycker om det röda, och sängkammaren i ljusblått. Sängkamrar är alltid så förskräckligt mörka. Och hvad ska vi sen ha mer för rum. Jo, ett litet kabinett, där jag kan ta emot i. Och så ska du förstås ha ett rum, som du kan vara i, Putte lilla. Men då får du lof att öppna någon affär förstås! Hvad skulle du kunna ha för affär?

»Putte» tyckte, att han skulle ha en agenturaffär.

— En agenturaffär, hvad är det för något? frågade hustrun modstulet.

— Det är en affär, som man inte behöfver förlora just någonting på, om man sköter den riktigt, svarade mannen.

— Så vinner man väl inte häller så mycket på den, föll frun in. Nej, jag tycker, att du skulle försöka bli riktig grosshandlare, och kanske konsul. »Konsul Putte», det skulle låta något det, skämtade hon och skrattade.

På detta sätt höllo de på halfva natten, och

äfven de följande dagarna och nätterna. På qvällarne voro de ute och festade. Han hade lyckats få låna några tior, till aflöningen skulle utfalla.

Och så kom första Maj! Nu voro de så uppgaskade, att de gingo ut strax som han var ledig. På qvällen voro de på Viktoriateatern, därefter superade de på Hasselbacken, efter supén föreslog hon, att de skulle ta vagn hem, det gjorde ju ej så mycket, då de kanske fingo 40,000 kronor till skänks dagen derpå.

Han var redan lite nervös när han såg hur kassan smälte tillsammans undan för undan, och förklarade sig vara nöjd blott han vunne 25,000, 10,000, ja än mindre. Men då skrattade hon och klingade med honom i champagne. Han hade nemligen på hennes initiativ reqvirerat en half champagne till supén.

Dagen efter voro de begge ytterst nervösa. Han hade kommit försent till verket och fått förebråelser härför, och hon — hon kunde inte göra ett smul förrän hon fått se i aftontidningarna om de vunnit.

När han kom hem på qvällen sprang hon emot honom, slog armarna om hans hals och sade, med flämtande röst:

— Nå, nå, hur har det gått, ha vi vunnit högsta vinsten?

— Nej, sade han lugnt. Vi ha inte vunnit någonting alls, men vid nästa dragning kan det ju hända, att vi få bättre tur. Hon stod som förstenad.

— Inte vunnit, stammade hon och sjönk ner

på en stol, med sammanknäpta händer. Och vi, som de sista dagarne lefvat så, som om hvar dag varit den sista.

— Tja, sade han, så är det när man hänger sig åt alltför stora illusioner. Men det är ju inte så stor skada skedd. Vi få ta i friska tag igen, och arbeta mer än förr, så reder det nog ut sig.

— Ja, du har rätt, Putte lilla, vi måste åter arbeta, det blir nog »högsta vinsten» af det här, sade hon energiskt och reste sig upp.

Men rysligt roligt var det i alla fall, att under ett par dar få leka herrskap, tillade hon därefter muntert och satte fram kaffepannan.

Lille »Krist.»

Torpet låg alldeles invid landsvägen, och hade i öfver tio års tid brukats af Gamla Lars Olsson, som förr tjenat rättare vid det gods under hvilket den lilla lägenheten lydde. På gamla dar hade gubben Lars och hans gumma, mor Lovisa, erhållit stället som lifstidsdonation af baronen, som egde herrgården, och då de följaktligen ej behöfde betala arrende, eller göra dagsverken, för de åtta

å tio tunnland jord som lågo kring stugan redde de sig godt.

Allt var också så putsadt och fint, både ut- och invändigt, att man redan vid första anblicken såg, att ett par trefnadens och lyckans tomtar tagit sitt hemvist här, för att på sitt oegennyttiga sätt tjena de gamle.

Det var en julqväll för några år sen! Gubben Lars hade på förmiddagen varit nere i handelsboden, vid postkontoret, för att göra några uppköp till helgen, och då fick han ett bref, som handelsmannen måste läsa upp för honom, ty han hade inte glasögonen med sig. Och i det brefvet stod, att gubbens dotter och måg voro på väg från Stockholm, för att tillbringa julen på landet hos de gamla.

När gubben fått del af den glada nyheten blef han genast lifligare till humöret och sa:

— Det blir någe att tala om för gumman min, det här. Hvarken ho' eller ja' ha sett flickjäntan, våran, på många Herrans år, sen ho' gaf sig i väg upp till Stockholm för å söka tjenst. Men när vi nu få så långväga främmande därhemma är det fäll' bäst, att inte komma för tomhändt härifrån, fortfor gubben. Och så började han rådgöra med handelsmannen om hvad körsbärsvin och cigarrer kostade billigast, ty något rart skulle han väl ha, att för egen del bjuda de främmande på, se'n fick gumman hans sköta om resten.

När han kom hem, och fick läsa upp brefvet för hustru sin, gick det alldeles som han trott. Först blef mor Lovisa så glad, att hon stjelpte om-

kull kaffekokarn i spiseln, när hon skulle lägga på klarskinnet, men det var nu ingenting att bry sig om på en sådan dag, och sen gick hon kring i stugan och gret, och försökte snyta sig i hvad hon kom öfver, som inte var riktigt rent, men ändå råka till att ligga framme. Och fast allt var så fejadt inomhus, som i ett dockskåp, tyckte hon ändå inte att det var bra. Där hade ju far glömt sin stora snusburk qvar å chiffoniern, och å skänken stod en bunke köttskrap, som hon sjelf glömt ge hönsen till julfägnad.

Och så kom lille Krist, fosterbarnet, som hon för barmhertighets skull tagit till sig och gnällde:

— Ska inte mormor klä' julgran snart! Det hade hon så när glömt, fastän det var brådare med det än allt annat. Och så plockade hon fram karamellerna, och äpplena, och ljusen, och stjernorna, och hängde allt samman på granen, under det den lille stod bredvid och storbligade på grannlåten och emellanåt sa: Lull, lull så vackert!

När mörkret bröt in och fader Lars staplat upp sista vedfånget i spiselvrån, och lagt torrvedsknippan in i bakugnen, var ändtligen allt färdigt. Men ännu hade de resande icke hörts af! Tre gånger var far ute på förstuguqvisten, och lyssnade, och när han kom in tredje gången utan att ha hört något, sa' han:

— Nu tänder vi på i spisen, så länge, här är ju så mörkt i stugan, så en ser inte hva en tar sig för!

Veden stod rest, det var bara att tutta på!

Och i nästa minut slickade eldtungorna girigt de torra björkträden, så att lågorna stodo högt, som flammande kvastar upp genom skorstenen, och kastade en bred flod af värmande ljus öfver den stora stugan, samt vidare, genom gafvelfönstret, ut öfver den gnistrande snön i en närliggande täppa.

När det började bli tillräckligt varmt bytte gubben Lars ut förskinnspelsen och näfverstöflarne, som han hittills haft på sig, mot ett par svalare plagg.

Så satte mor fram det största tennstopet, fullt med skummande julöl, och bjöd, som gumman Noak, »sin man dricka», hvarefter hon började ordna med qvällsvarden.

När fader Lars tömt några klunkar ur tennstopet, samt prisat gumman sin för det rara ölet, klef han fram till lille Krist, som fortfarande gick och storbligade på julgranen, tog gossen i hand, och ledde honom in i kammaren intill storstugan.

— Sitt nu här, tills morfar säger till, så ska du snart få se på någe' vackert, sade gubben.

Krist, som aldrig i sitt lif varit med om så mycket märkvärdigt, som denna qväll, såg ännu mer förvånad ut än förut och satte sig.

Genom den halföppna dörren in till stugan såg han snart, hur allt blef ljusare och ljusare därinne. Hans ögon vidgades mera än förut, han kunde omöjligt sitta stilla, fast han försökte det, och så gled han slutligen ned af stolen och gick fram till dörren. Där stannade han alldeles häpen, och i detsamma fick han höra »morfar» ropa på sig. Han sprang fram till den gamle, högg honom

om armen med begge händer, och så började han vagga af och an med kroppen, under det han med en djup suck pustade: Lull, lull! Lull, lull!

Och det var inte lite öfverraskningar som morfar ställt till i en hast!

Julgranen strålade, som en sol, midt emellan två rykande grenljus af talg och bredvid låg uppradad en hög af julkusar, kakor och bröd, hvilket allt syntes mångdubbladt, genom reflexen från de mörka fönsterrutorna bakom julbordet.

Och till råga på härligheten gick far fram till bordet, och tog därifrån en guldglittrande trumpet, som han räckte Krist att tuta i.

Så klappade han den lille på hufvudet, och tog åter ett par klunkar öl ur tennstopet.

Då pinglade det, som af bjellror, utanför!

— Nu är dom här ska en si! sa' mor Lovisa, och släppte en risgrynspåse i golfvet, så att han sprack itu. Och under det hon försökte plocka upp de gryn som kommit på golfvet, gick fader Lars ut och tog emot de främmande.

Ögonblicket därpå lät det, som om det varit gurgel å färde ute å gården. Och så kom ovässendet allt närmare, till dess får öppnade dörren till stugan och sa:

— Välkomna, välkomna, var så god och stig på! Välkomna, välkomna!

På samma gång skrek en gäll qvinnoröst:

— Tack så mycket, kära pappa, vi ä så snöiga så vi få rista af oss lite först.

Och så ljöd en djup bas:

— Ha, ha, ha. Det är bra! Vi kommer, vi kommer, käre svärfar.

Oväsendet fortfor äfven sedan de resande väl kommit in.

Mor och dotter flögo i famnen på hvarann, under det de ömsevis gräto och skrattade. Och svärfar och svärson vexlade handslag och klappade om hvarann, som om de varit i slagsmål, under det den sistnämnde fortfarande hojtade: Ha, ha, ha! Det är bra, sådan svärfar ska man ha!

Och därpå gick mågen, och famnade sin svärmor, skrattade sitt »ha, ha, ha, det är bra», under det han snurrade om med gumman, och lyftade upp henne bland kusarne på julbordet.

Midt i den allmänna glädjen fick lille Krist ljud i sin trumpet, och så ljöd det från honom: Tut, tut, tuteritut, tut! Men så fort mor Lovisa hann sansa sig tog hon Krist i armen, och ledde honom in i kammaren, där han fick en stor hvetebulle att tysta munnen med, jemte tillsägelse att sitta vackert stilla därinne.

Och så kom i nästa ögonblick kaffepannan fram, och ställdes midt emellan grenljusen, hvarpå mor bullade upp pepparkakor och kringlor, som till ett helt regemente, under det dottern protesterade mot den myckna välfägnaden och lofprisade hela baket.

Så hördes ett väldigt brak borta i ena vrån, så att husets dotter spratt till och frågade:

— Hva' i all verlden tar du dig till Pett'son lilla, hvad är det du bryter sönder?

— Det är bara den här lilla lådan från vinhandlarn, som jag fört med mig. Tror du inte, att svärfar och jag ska ha oss en liten kaffegök på julafton. Jo, jo men sa'n!

Och så flög korken ur buteljen, under det fruntimren serverade kaffet.

När kaffegökarne voro blandade klingade svärfadern och mågen med hvarann, under det den senare sjöng, så att det ekade i stugan:

Hvem är som ej sin svärfar mins,
Så länge han på jorden fins,
Om svärmors valdthorn tystnat har,
Så har man alltid svärfars qvar — —

Jag tror du är alldeles tokig i qväll, Pett'son lilla, ljöd det förebrående från unga frun.

— Nej, jag är bara *glad*, lilla gumman, och det har väl svärfar och svärmor intet emot, eller hur? svarade den äkta mannen.

Och så började han dela ut julklappar till de gamla, försedda med de galnaste deviser, såsom följande:

Kung Karl den unge hjälten
Han stod i *rök* och dam
Och därför ur min kappsäck jag tager här nu fram
En julklapp åt min svärfar, det är en fin kardus
Af Karl den tolftes tobak, och ej en »fjerndel» snus.

När samtliga julgåfvorna voro utdelade tackade de gamla. Mor Lovisa, som bland annat fått ett klädningstyg, göt ånyo glädjetårar.

— Jag riktigt skäms ta emot så mycke af er, när jag inte har ett smul att ge igen. Och sak samma ä' det med far, sade hon.

— Jojomen är det så, bekräftade fader Lars rörd.

Det blef nu ett ögonblicks tystnad i stugan, och då ljöd innifrån kammaren en sakta qvidan.

Mor Lovisa lyssnade, gick därpå dit in, och kom efter en stund åter ut.

Vi ha ju alldeles glömt bort gossen därinne. Han har somnat, sade hon.

— Hvilken gosse? frågade dottern, som vid sitt inträde i stugan ej varseblifvit den lille.

— Å, det är en fosterson, som vi tagit från barnhuset i Stockholm. Innan gossen kom till oss var han upptagen hos ett grannfolk, men som de hade ondt om matsmulorna, och barnet for illa, åtog vi oss att öfverta' den lille stackaren, sade mor Lovisa. Och det ha vi aldrig ångrat, ty gossen är så snäll, så snäll, fortfor hon.

— Från barnhuset i Stockholm, eftersade dottern. Låt mig se den lille! Hon gick nu in i kammaren, följd af modern och mannen, som äfven syntes intressera sig för barnet. Och där låg lille Krist, med trumpeten i ena handen, och den till hälften uppätna julbullen tryckt intill sig.

— Kors, ett sådant litet vackert barn, sade dottern, och strök håret ur pannan på den lille. Hur gammal är han? frågade hon därefter.

— Sju år fyllda, svarade mor Lovisa.

— Hvad heter han? frågade därefter den unga frun.

— Han är döpt till *Lars Kristoffer*, fast vi bara kalla honom »Krist», svarade gumman.

— Dottern bleknade och grep modern om armen. Heter han *Lars Kristoffer*, eftersade hon sakta. Det var underligt!

Ögonblicket därpå skyndade hon fram till gossen och drog upp hans rockärm ett stycke. Och så sjönk hon ned på knä bredvid den lille, under det hon öfverväldigad af rörelse snyftade: *Herre Gud, det är ju mitt barn, som jag hittills öfvergifvit.*

Det blef en stunds tystnad i rummet, under hvilken mågen och svärmodern förvånade stirrade på hvarandra.

Så reste den unga hustrun sig upp, gick fram till sin man och sade:

— Käre Karl, kan du förlåta mig, att jag inte talat om denna min stora synd för dig förr än nu?

Mannen tog hennes hand, där hon stod framför honom, med blicken sänkt mot golfvet och sade allvarligt:

— Tala om för oss hur det gått till!

Han förde hustrun ut i stugan, och så började hon under tårar sin berättelse.

Det var den gamla vanliga historien, om nöd och synd, och kamp för upprättelse. Och på alltsamman följde ånyo böner om förlåtelse.

Hon fick den äfven.

— Den som sjelf är utan synd, han kaste första stenen! ljöd det från det ömma modershjertat.

— Ja, det är rätt sagdt, svärmor, sade mannen och drog sin hustru intill sig.

Fader Lars hostade ett slag, och så satte han glasögonen på sig, tog ner sin stora psalmbok och läste andäktigt:

En jungfru födde ett barn i dag etc.

När psalmen var slut, spratt mor Lovisa plötsligt till:

— Trösta mig, som glömt af gröten för allt det här! Nu ä' han fäll' vidbränd kan jag tro!

Och så började den gamla röra i grytan.

— Kors, är det så långt gånget få vi väl väcka pojken min, der inne, *ty nu är han min pojke,* sade vaktmästar Petterson muntert och gaf gumman sin en kyss.

Nu släppte mor Lovisa grötslefven, och under det ett par tårar tillrade ner utför den gamlas kinder öppnade hon famnen för sin måg och sade vänd till dottern:

— Herre gud, en så'n rar karl du fått till man, Gustava. Låt mig också få pussa honom!!!

En Stockholms-Nimrod.

De hade fått besök af en glad gäst på herregården! Tjogtals gånger hade det varit fråga om att Johnte Biäng, den »smäckfete» landskapsmålaren, skulle komma ner och helsa på sin gode vän från studietiden, brukspatron Jernell, men när det kom till kritan, hade den maklige målaren »dragit» sig för resans vedermödor. Men så kom ändtligen afgörandets stund. Brukspatronen hade varit i Stockholm, sökt upp vännen Johnte och slutligen öfvertalat honom att följa med sig hem på några veckor.

Där gick han nu nere på bondlandet och »spankulerade», ställde sig genast in med frun i huset, så att de lade bort titlarne och kallade hvarann vid dopnamnen, följde så med henne dagen i ända i källare, visthus och kök, och »hjelpte henne att ordna med hushållet en smula», d. v. s., hela hjelpen gick naturligtvis ut på, att Johnte skulle få smörja sitt krås, som han var van vid i Stockholm, och få bestämma hvad *han* ville ha till frukost, middag och qväll. Och lilla frun, som fann målaren älskvärd, underhållande och gemytlig, lät honom följa sig, som en stor sällskapsmops, och, som hon tydligen märkt hvartåt hans smak låg, lät hon honom äfven mellan målen få känna på än den ena och än den andra läckerheten af skaf-

feriernas många delikatesser. Kom så brukspatronen och frågade:

— Nå, Johnte, ska' vi gå ut och ta oss en promenad på egorna? så löd svaret:

— En promenad, ja! Javisst, ja! Det vore inte så dumt det, du! Men hvad tusan ska vi ute på egorna att göra och trampa ner grödan. Jordbruket är nog illa däran ändå.

— Men du behöfver röra på dig, och så kan du kanske få fatt på ett vackert motiv medsamma, inföll Johntes värd.

— Javisst ja! Men, ser du, de vackra motiven ä' inte säljbara nu för tiden. Ju fulare, ju bättre! Sådan är smaken, ta mig f-n, förklarade målar'n trovärdigt, och stoppade någonting i mun, som han började mumsa på. Därefter återtog han: De' var tusan hva' din fru bakar goda pepparkakor!

— Jag vet det! Men för att återgå till ämnet: följer du med ut och går, eller ej?

— Ej! eftersade Johnte, ruskande på sin kortklippta peruk.

— Sa du »ej», säg då så gerna *nej*, återtog brukspatronen.

— Hva' för de' då? — Nå'n ska vara *lakonisk*, begriper du, annars dör det talesättet ut, inföll nu Johnte och såg komiskt-fånig ut. Resultatet af dylika samtal var alltid, att brukspatron till sist gick ensam ut och promenerade.

Inte för det att han missunnade sin fru den muntre vännens sällskap, men till sist gaf sig brukspatron tusan på, att på något sätt försöka locka

Johnte ifrån husknutarne och ut i naturen. Hvad skulle han annars på landet att göra! Och redan samma dag som han började planlägga attentatet, fick han en idé. Det enda Johnte, utom sitt lekamliga goda, hittills intresserat sig för under sin landtliga sejour var brukspatronens vapensamling. Detta hade brukspatronen observerat. Följden häraf blef, att han en eftermiddag, då Johnte fingrade på en af hans studsare, frågade:

— Är du jägare?

Målaren spratt till, och frågan syntes genast intressera honom.

— Jägare — hm — ja, det beror på hvad du menar med att vara jägare. Jag skjuter säkert till måls, och mer behöfs det väl ej, svarade Johnte och såg upp.

— Åh nej, det är nog det vigtigaste! sade brukspatron småleende. Då har jag ett förslag att göra dig, återtog han. Vill du, så skall jag ställa till ett litet jagtparti för dig och bjuda med några af grannarne?

Johntes ögon lyste.

— Ja, det är jag med om, svarade han. Hvad fins här för vildt? Kan man kanske komma åt att få skjuta ett halft dussin elgar eller vargar?

— Om inte just det, så lofvar jag dig, att du ska få skjuta ett halft dussin harar, om du har ögonen med dig.

— Kyss till då, men om du inte har något emot det, så hoppas jag nog att kunna rå på dussinet jemt. Jag har ju läst om i bladen, att »di

kungliga» kunna skjuta tjogtals harar när de ä' i farten, sade Johnte.

— Ja, det är nog sant, men jag trodde dig inte om att vara en så säker skytt, inföll bruks-patronen leende.

— Ja, så är det! Du kan omöjligt lära känna mig riktigt, förr än vi bli lite närmare bekanta. Det är så längese'n vi va' tillsammans, vill jag minnas.

* * *

Följande dag stod jägarskaran samlad utanför corps de logiet.

Johnte, som tydligen var en varm vän af den ädla jagtsporten, hade väpnat sig till tänderna, och rörde sig ofantligt mycket lifligare än eljes, fastän han i öfrigt bibehöll sitt vanliga lugn.

Sedan allt var ordnadt till aftåg, satte den lilla truppen sig i rörelse mot skogen. Johnte var vid sitt förträffligaste humör, sedan han framför allt öfvertygat sig om, att den dräng som medföljde och bar provianten, fått alla »grunkor» med från gårdens välförsedda kök och visthus.

Marschen gick öfver ängar och gärden, så att målaren sjönk ner alldeles uttröttad, när jägarne ändtligen gjorde halt inne i den angränsande skogen, för att där släppa hundarna. Sedan detta var gjordt, utposterades Johnte bredvid en gångstig utmed en gammal kolbotten, å hvilken man satt potatis, och ombads af sin värd att vara

noga uppmärksam, så fort han hörde drefvet närma sig.

— Naturligtvis, svarade Johnte, som brann af jagtifver.

Och där satt han nu, tutt solo, en halftimmes tid, under den största spänning och med begge hanarne på sin dubbelbössa uppe. Han lyssnade till hvarje knäpp, och hvarje ögonblick trodde han sig få se en hare komma rusande förbi i vildaste flygt, förföljd af hundarne. Men intet villebråd kom, och Johnte började så småningom känna tillvaron ovanligt trist i sin ensamhet. Då får han plötsligen höra hundskall på långt håll. Han lyssnar uppmärksamt, hör drefvet nalkas och bereder sig ändtligen på att få lossa sitt första skott på en lefvande varelse.

Drefvet närmar sig mer och mer, men ännu är det långt borta. Johnte känner sig för första gången i sitt lif nervös, hans pulsar bulta, hans hjärta klappar, och han tycker sig oupphörligt se den ena haren efter den andra rusa förbi, i famnslånga skutt och genast försvinna. Då får han plötsligt se ett litet djur sakta skumpa omkring bland potatiskålen inne å kolbottnen. Han vet icke hvad det är för en passagerare, och tänker ett ögonblick ge eld på honom, men då tar hans goda hjerta ut sin rätt, han tycker det vara synd att skjuta det fredliga kräket, hvilket han antager vara något slags husdjur, utsläppt på bete. I stället tar han upp en sten, kastar den in i täppan och hväser: Schas på dig, och gå inte här och »lavaja», så att du skrämmer hararne när de komma!

I nästa ögonblick vidgas Johntes ögon af förvåning. Det lilla djuret gör ett skutt tvärt öfver potatistäppan och växer i språnget ut till något för jägarens blick vidunderligt, och så är det ögonblicket därpå, försvunnet som en blixt.

— Ta mig »sablarna», ska man inte få se, att det just var *en hare* jag dref bort, mumlade Johnte förargad och ställde sig åter i posityr. Drefvet var nu ganska nära, och några ögonblick senare kommo ett par af hundarne lunkande förbi. Johnte fattar ett raskt beslut och bereder sig i sin jagtifver att följa efter dem. Öfver stubbar och sten går nu den vilda jagten framåt, tills dess jägaren alldeles utmattad kastar sig ner i skogen, sedan han slutligen förlorat hundarne ur sigte.

När han hemtat sig en smula och pustat ut, lyssnar han åter uppmärksamt, men nu är allt så tyst som i grafven. Då reser han sig upp, för att söka få fatt på jagtsällskapet. Han går hastigt framåt, kors och tvärs i skogen, hojtande och skrikande, som en galning. Vid middagstiden, sedan han i fyra hela timmar oafbrutet varit på fötter och marscherat som en gardist, utan att ha fått se skymten af en lefvande menniska, kastar han ånyo omkull sig i en backsluttning, pustande som en ångspårvagn i en uppförsbacke. Han är nu alldeles dödstrött och genomvåt af svett. Aldrig i sitt lif har han, den genuine stockholmaren, varit ute i en dylik situation. Hans mage bullrar och skriker, och han skulle i detta ögonblick ha velat ge ett år af sitt lif för att få vara med om en liten jagtfrukost. Hans tunga bränner i hans

mun, som vore den ett uppglödgadt stryklod. Hvad skulle han icke ha velat ge för en half, kall pilsner, eller endast en skopa vatten, han, som inte förtärt vatten sen han var barn.

Han fattas af en slags yrsel och gäspar. Han hade ju varit uppe sedan klockan 4 samma morgon.

Ett par minuter därefter genljuder skogen af väldiga snarkningar. Johnte ligger utsträckt på ryggen under en gran, och sofver som ett godt barn, under det jagtsällskapet, som för länge sen frukosterat, är ute på upptäcktsfärd efter den försvunne, och signalerar med hornstötar och skott, icke så särdeles långt bort från den sofvande.

På eftermiddagen vaknar han och gnuggar sig i ögonen. Det är åter dödstyst, solen har sjunkit ner ett stycke i vester och Johnte känner en obehaglig försmak af, att äfven få tillbringa natten i skogen. Han mumlar något ogudaktigt, reser sig upp, tar sin bössa, och så börjas marschen öfver stubbar och stenar på nytt.

Efter en stund står han vid en hög gärdesgård, som han beslutsamt klifver öfver. Då fastna begge hanarna på hans bössa mellan ett par störar och begge skotten brinna af. Johnte tar ett skutt framåt, känner på sig öfverallt och finner sig vara osårad.

Han tar upp sitt gevär från marken och börjar marschen på nytt. Då befinner han sig plötsligen ansigte mot ansigte med en barsk herre i jagtdrägt som frågar honom: — Hvem är ni, som olofvande är ute och jagar på kronans egor? Gif hit er bössa!

— Var så god, det går an att ta skjutväskan, och hela den öfriga jagtattiraljen också, svarar Johnte mycket vänligt.

— Så lätt blir ni mig inte qvitt, min herre. Hvem är ni? frågar jag, fortsätter skogvaktaren.

Johnte tar fram ett visitkort ur sin plånbok och presenterar sig.

Skogvaktaren granskar namnet, blir något höfligare och säger:

— Ja, det här är nog godt och väl, men jag känner er ej, och ber er därför vackert följa mig, till dess ni lyckats dokumentera er.

— Jag begär inte bättre, min bästa herre! Skulle tvärtom bli förbannadt ledsen om ni öfvergaf mig, svarade Johnte beskedligt.

Och så bar det åter i väg.

Framkomna till kronoskogvaktarebostället, tycktes emellertid Johnte ha lyckats dokumentera sig till tjenstemannens belåtenhet, ty nu voro de de bästa vänner i verlden, och det blef icke alls tal om, att han krupit öfver rågången och olofligen beträdt kronans mark för att där idka tjufskytte. Tvärtom blef han mottagen, som barn i huset, och fick följande dag skjuts till hemmet, utrustad med ett kolossalt jagtbyte, som han köpt af sin vän, skogvaktaren.

När välkomsthelsningarne voro öfverståndna och brukspatronen fick se resultatet af Johntes jägarskicklighet, utbrast han:

— Jo, jag tackar jag! Så mycket sköt inte vi andra tillsamman, som du ensam. Men hur det

har gått till, begriper jag ej, därför får du berätta det för mig i eftermiddag vid kaffet.

— Nej, det får du ursäkta mig, det låter jag bli! Jag är af princip ingen vän af jagthistorier, ty jägare ljuga så förbaskadt. Låt det vara nog sagdt, att jag inte skjutit så mycket som en enda »bom» på hela da'n i går, svarade Johnte med öfverlägset allvar.

Brukspatron log och klappade hjertligt sin gamla vän på axeln.

— Det är bra gjordt, sade han.

»Gubben super».

(Grotesk.)

»Hvarför ser du så dyster ut? Har nå'n gruflig olycka händt?» frågade jag min annars alltid så glade vän, Janne Aftonqvist (pseudonym), när vi härom dagen möttes nere i Kungsträdgården.

— Det är värre än en olycka, det är ett riktigt elände! Kan du tänka dig så ledsamt: *gubben super!*

— Hvilken gubbe?

— Farbror min, vet ja'. F. d. goodtemplar'n, som jag bor tillsammans med. Fast vi inte ä'

slägt, utan blott lagt bort titlarne för ett par år se'n, så håller jag af gubben som en far, det har jag nog sagt förr.

— Ja, jag mins. — Jaså, super *han?*

— Jo, lita på det! Han börja' för ett halft år se'n med att skylla på knip i magen, och då tog han sig bara en liten »konix» utaf mina varor då och då, på morgonkröken, ty, som du vet, brukar jag alltid ha lite starkt hemma, ifall det kommer några bekanta och helsar på. Men nu skyller gubben inte på 'knipe' längre, ty nu säger han sig ha *inflammation*, *tarmvred* och *benikemask* i magen. I förra veckan tog han hem sex liter konjak, två buteljer whisky och en hel låda sherry. Det var slut i ett nafs, hela bundten, innan jag ens hann få lukta på det. Det är för sorgligt, med en så gammal man! — — —

— Står han då inte qvar i orden längre? frågade jag deltagande.

— Jo bevars, men han säger, att han skaffat sig dispens på konjaken och allt det andra rackartyget. Konjaken påstår han ska' vara bra för maginflammationen, whiskyn för tarmvredet och sherryn för benikemasken. Du kan inte tro, hvad han är galen! Häromda'n bröt det riktigt löst. Då kom han linkande in till mig med ögona i kors, och svagdrickat, som han druckit i så många år, i bena, och pusta och stöna: 'Janne, du', sa' han, 'vet du hvar en skulle kunna få en bra ångvinsch till låns ifrån?

— En ångvinsch? Hva' in i brännheta Cen-

tralafrika, ska' farbror med en ångvinsch att göra? fråga' ja' förskräckt.

— Jo, svara' gubben, det är så, ser du, att jag känner tydligen, att benikemasken tänker ge' sig i väg endera da'n, för jag har så'na rysliga qväljningar om morgnarna af medikamenterna. —

— Ja, det är inte mer än rätt, när man, som farbror, blandar ihop likt och olikt i magen, afbröt jag.

— Ja, jag hör du säger det, men låt mig nu, som förståndigast och äldst, tala till punkt. Tror du Jacobsen eller nå'n af de andra maskinagenterna skulle ha' en ångvinsch att låna mig för att *vinscha opp'en, när han kommer?* jollrade gubben och gestikulerade med högra armen, som om han ringt på i en telefon.

— Vinscha opp'en — hvilken?

— Benikemasken, vet ja', fräste gubben vresigt.

Jag gitte inte svara, utan gick min väg och funderade på, hur jag åter skulle få gubben att bli klar i knoppen. Och så sa' jag honom några allvarsord klockan fem en morgonkrök, och bad honom inte vara orolig. Benikemaskar äro inte farliga alls, sa' jag, inte bråkigare än ett bindgarnsnystan, om man låter dem vara i fred och inte ger dem starkvaror på förmiddagarne, så att de slingra omkring och knyta halsdukskuutar på sig, etc.

— Ja' hör du säger det, sa' gubben. — Men jag blir inte folk igen förr, än jag blir af me'n. Och till dess är jag tvungen att ta' in »medikamenter». Inte må du tro, att jag annars — —.

— Nej, tycker nå'n det, tänkte jag.

Innan qvällen, se'n gubben bråkat hela da'n om sin ångvinsch, och eldat på med konjak, måste jag låtsas tro på benikemasken, och lofva hjelpa honom att bli qvitt den.

— Da'n därpå sa' jag åt hushållerskan, att hon skulle baka in lite' lärftstråd på ett ställe i gubbens fläskpannkaka, ty fläskpannkaka hade alltid varit gubbens »likör».

— Så, bäst vi sitta till bords vid frukosten, hör jag gubben hosta, spotta och skrika till, som beräknadt var:

— Janne, du, jag känner någe', alldeles som ett trådnystan i mun. *Det är han!*

— Hvilken?

— Benikemasken, du!

— Åh djekeln!

— Jo, var så säker, du! Tvi! Hvad var det jag sa': här ha' vi honom! jublade gubben och högg tag i tråden med båda händer, som i en ankartross, och sprang fram och åter i matsalen och skrek:

— Janne, Janne, kära Janne, om du älskar din farbror, så skaffa hit en ångvinsch! Jag håller i'n! Jag håller in!!!

Som jag var beredd, hade jag lånat en spinnrock, som jag bar in, och så band jag för ögona på gubben, satte fast tråden på tenen och börja' trampa spinnrocken, under det gubben satt bredvid och gapade så, att näsan åkte in i hufvu't på'n.

När all tråden var uppnystad, slog jag den

gamle på axeln och sa': 'Klart!' och när han se'n fick se tråden på tenen, blef han så glad, att han ville bjuda mig på konjak midt på förmiddagen.

— Nej tack, sa' jag, — nu skulle det verkligen roa mig, att också ta' itu med tarmvredet och inflammationen, medan jag är i farten.

— Nej, se det rår du då inte på någotdera, tyckte gubben, han.

— Vi få väl se, sa' jag. Låt bara bli att dricka konjak och whisky, så lofvar jag att farbror ska' bli qvitt'et.

— Käre du, det kan jag *absolut* inte', sa' gubben. — Tarmvredet har jag fått, när jag en gång satte mig i en trasig länstol. Har jag inte talat om det för dig? Det var visst en af *resorterna*, som trängde in i magen på mig, ty det är alldeles som jag hade guttaperka i kroppen se'n dess. Sätter jag mig hårdt på en trästol, så flyger jag bums upp, och är alltid rädd att slå hufv'et i taket. Och i går studsade jag som en gummiboll utför trapporna. — — —

Nu började jag förstå gubben en smula.

— Jaså, är det *bara de'*, sa jag och höll god min. Men hur kan farbror då tro, att whisky hjälper?

— Hvem har sagt, att det hjälper? *Inte jag*, min gosse! Men det lindrar plågorna, ser du! Du kan inte tro, hur det känns, att ha' en tocken där resortspiral i magen! Jag har studerat dom, för att kunna komma underfund med dom. De ä' alla vridna åt ett håll, från höger till venster, si

så här', sa' gubben och rita' upp en figur på ett papper.

— När jag fick klart för mig konstruktionen, gjorde jag alla möjliga försök att bli qvitt spiralen. Jag drack ur ett stort glas whisky, för att bli glad, och se'n dansa ja' motsols, från venster till höger, för att spiral'n skulle gå ur kroppen på mej, men inte hjälpte det! Nu vet jag inte, hvad jag ska' ta' mig till, pustade gubbtoken.

— Men jag vet det, svara' jag, entusiasmerad af det föregående lyckade experimentet med benikemasken. *Vi ska' ha spiralen opp i hufve'*, föreslog jag. Och så beställde jag en »storm» med resortmekanism, och kalla' den för en »magnetisk hatt», som skulle dra' ut spiralen, och bad gubben bära hatten ett par da'r. Gubben hade aldrig i sitt lif sett en chapeau-claque, och han tog verkligen hatten på sig, när han i mitt sällskap gick ner på Opris på qvällen. När vi så gingo hem tillsammans och gubben »fått sin hyra», sa' jag: Nu sitter spiralen i hatten och inte i magen!!!

— Nej, nej, nej! sa gubben med sin vanliga envishet, jag känner, att jag har den qvar där nere; *är det inte för sent, skulle jag gerna vilja ha' en whiskytoddy till, innan jag lägger mig!*

Jag försökte öfvertyga honom, att det var öfverflödigt, men han ville inte tro mig, utan kryssa' in på »55:an» och reqvirerade en ny uppsättning.

Då blef jag arg och stukade till gubbens storm, just som han förde toddyn till läpparna.

— Hva', hva' vi-ill de' här säga! Stukar du hatten på farbror din, gosse! sa' gubben och såg på hatten, se'n han ställt ifrån sig toddyn.

— Jag är väl tvungen, när farbror inte tror mig. Resorten sitter i hatten, har jag sagt, och farbror behöfver inte dricka mer i qväll.

— Si-itter han i hatten, hur vill du förklara det? frågade gubben.

— Se här, sa' jag och slog ut stormen, så att han blef lika snygg som nyss förut.

— Det var kuriöst, sa' gubben och skratta'. — Jag börjar ta' mig katten, *att tro dig*, gosse! Gör om det en gång till!

— Ja, bevars, sa' jag, och visade gubben experimentet tag på tag, tills han trodde på det.

— Ja, det är inte illa alls, sa' gubben, *det tro-or jag vi dri-icker på.* Men sedan ska' vi komma sams om en sak, ifall vi ska' bli lika go'a vänner som förut.

— Hvad är det då? frågade jag nervöst.

— Jo, det är det, sa' gubben med tonvigt: *att min inflammation, den vill jag allt ha qvar, sir du!*

Och han har den, det är just det, som är det ledsamma, slöt Janne suckande.

En Tycho-Brahedag.

Jag hade all anledning tro, att det för en sådan karl, som min vän, artisten Pettersson, inte fans några vedervärdigheter till i lifvet.

Han var stor och stark, som en björn, egde en liten nätt förmögenhet, ett aktadt konstnärsnamn, och en förtjusande liten hustru, som skänkt honom två cheruber, en gosse och en flicka.

Aldrig hade jag häller sett Pettersson vara vid dåligt humör förrän här om qvällen, då vi sammanträffade å en ångbåt, bägge på väg ut till våra så kallade sommarnöjen.

Pettersson bodde ute i hafsbandet, fyra timmars väg från hufvudstaden.

Sedan vi skakat hand frågade jag genast om orsaken till hans betryckta stämning. Han svarade med ett obehagligt hånskratt och sade därpå: Förbaska mig har jag inte god lust att hoppa öfver bord, så arg är jag! Därefter frågade han, om jag ville dricka ett glas tillsammans med honom.

— Gör mig du den tjensten och reqvirera in det nödvändiga, ty skulle jag göra det kommer det säkert, att åter hända mig något obehagligt, sade han. Den här dagen är för mig en Tycho Brahedag!

Jag smålog omärkligt åt hans skrockfullhet, för att ej såra honom, och ringde på en uppasserska.

När våra glas voro fylda och vi smuttat på dem, slog jag Pettersson på axeln och sade i så diktatorisk ton jag mägtade: Berätta!

Han såg på mig ett ögonblick, drog därpå en djup suck och svarade:

— Nåja, hvarför inte. Jag känner verkligen behof af att lätta mitt hjerta.

Men försök blott icke, att efteråt trösta mig, ty det går inte, tillade han.

* * *

Kan tänka dig, började Pettersson, jag gick upp kl. 6 i morgse, för att hinna med båten in till sta'n, där jag hade en massa vigtiga affärer att uträtta.

Helt naturligt kom äfven hustru min, redan i går qväll, och lemnade mig en lång lista på kommissioner, som jag skulle uträtta åt henne och hushållet.

Jag är inte synnerligt trakterad af dylikt kommissionärskap, som jag i regel inte begriper mig på ett dugg, men *man måste*, ser du.

Det är visst alltid så i äktenskapet! Nåväl, jag kom i så god tid ner till ångbåtsbryggan, att jag mycket väl skulle ha hunnit hem och tillbaka igen, för att hemta min nyckelknippa och min plånbok, som lågo i en annan rock än den jag bar på mig. På morgonen hade nemligen jungfrun bytt

ut den rock *jag* ämnat medtaga på resan, och i hvars fickor jag redan qvällen förut hade stoppat min nyckelknippa och plånbok, mot den jag nu bär.

Jag hade icke väl kommit ombord på ångbåten förrän jag upptäckte rockombytet. Det var mitt första missöde!

Begge rockarne äro visserligen temligen lika till färg och snitt, men den rock jag nu bär på mig är gammal, då den andre däremot är så godt som ny.

På resan hände mig inget annat obehag, än den upptäckt jag gjorde med rockombytet. Men denna upptäckt var tillräcklig att totalt tillintetgöra hela planen med min resa. Hade jag gjort klokt, borde jag ha stigit i land vid första tilläggsplatsen, och därifrån sökt, att åter, så fort som möjligt, komma hem, men i stället beslöt jag, i min förargelse, mig för att trotsa ödet.

Ur minnet antecknade jag å nyo, så godt sig göra lät, de kommissioner min hustru gifvit mig i uppdrag att uträtta. Ty listan låg förstås i plånboken. Anländ till staden skyndade jag genast till min bostad, belägen i andra våningen af ett större stenhus vid X—gatan. Med tillhjelp af en brandstege, som jag reste upp mot ett af köksfönstren inåt gården, lyckades jag praktisera mig in i våningen, sedan jag sönderslagit två rutor och aflyftat de krokar hvarmed fönstret var stängdt inifrån. Att därefter genomgå våningen, inifrån öppna tamburdörren, åter gå ner på gården och borttaga stegen var det nästa jag företog mig.

Temligen nöjd med, att på detta sätt ha kom-

mit in i mina rum, återvände jag upp och fick se ett bref liggande i min breflåda. I brist på nyckel försökte jag nu öppna breflådan med några krokiga spikar men misslyckades, försökte då i förargelsen att bryta upp lådan med min pennknif, hvilket ej häller lyckades, hvaremot samtliga bladen i knifven brötos af, ett efter annat.

Tog då till en eldgaffel, med hvilken jag ändtligen sprängde låset, och i grund förstörde lådan. Allt detta skulle jag dock ej hafva gjort, om jag icke under arbetets gång fått för mig, att det bref som låg i lådan gälde en större beställning, som jag länge väntat på.

Med lättadt hjerta, och godt hopp om att få mottaga en angenäm underrättelse bröt jag brefvet och läste:

Lyckan står den djerfvom bi
och
Bjuder eder vänligt handen
genom A. L. Pincus etc.

Jag kramade samman lottericirculäret och frammumlade en ogudaktig bön rörande herr Pincus tillvaro i ett lif efter detta.

Och därpå gick jag med eldgaffeln lös på en mindre kassakista i mitt skrifrum, i hvilken jag, bland annat, äfven hade några kreditivblanketter förvarade, ty alla mina kontanta tillgångar för tillfället inskränkte sig till ett par silfverslantar i min börs.

Jag arbetade som en inbrottstjuf, och blef äfven gripen på bar gerning som en sådan.

Ett vanvettigt stadsbud, som af en händelse passerat trappupgången, och fått se min tamburdörr stående på glänt hade smugit sig in och obemärkt af mig blifvit vittne till mina inbrottsexperiment i kassakistan. Ögonblicket därpå hade han skyndat ner på gatan efter en poliskonstapel.

Bäst jag arbetade, ljöd det därför bakom mig:

— Hvad har ni för er, skäms ni inte att bryta er in i ett främmande hus midt på dagen!

Mina förklaringar blefvo utan resultat. Jag ombads endast att helt lungt medfölja, för att i detektiva polisen redogöra för min bedrift.

Jag fick nu en satanisk idé, att med ens befria mig från den dumme poliskonstapelns närvaro. Sedan jag påtagit mina ytterplagg lofvade jag medfölja, och gjorde en artig geste åt konstapeln att gå förut.

Han nappade på kroken, och i nästa minut slog jag igen tamburdörren bakom hans rygg, under det att jag sjelf stannade innanför i tamburen.

Nu fick jag höra den pickelhufvade rättvisans handtlangare åkalla mörkrets makter en corps, och ställa till ett kolorum i trappuppgången, värre än vid ett halelujamöte. En qvart därefter hade konstapeln, omgifven af ett halft tjog kamrater eftersändt en smed, som bröt upp min tamburdörr och åter trängde in till mig.

Jag tackade för idén med smeden, som jag ej kommit att tänka på, och bad honom genast hjelpa mig med att bryta upp kassakistan.

Samtidigt intygade flera af de närvarande

åskådarne, som voro bosatta i huset, min identitet, hvarefter poliskonstaplarne ändtligen bådo mig om ursäkt och snopna lomade af.

En timme senare var kassakistan, med smedens tillhjelp, uppbruten.

Hastigt och lustigt ifylde jag en kreditivblankett, och skyndade med den till banken. Kommen ungefär halfvägs mellan banken och mitt hem slog klockan tre, det klockslag på hvilket bankerna i hufvudstaden stängas. — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — —

Min stackars vän gjorde en paus i sitt föredrag.

Jag vill icke trötta dig med att berätta fortsättningen af mina missöden, under denna för mig så olycksdigra dag.

Här sitter jag nu, utan att ha uträttat ett dugg med min resa in till staden. Och det värsta af allt är, att »gumman» min blir alldeles utom sig då jag kommer hem, ty vi vänta främmande i morgon, söndag.

Jag bjöd ej till att trösta karlen, som var så enerverad af dagens mödor, att han, sedan han bjudit mig en cigarr, stoppade sitt cigarrfodral i bakfickan på sin ominösa redingote, hvilken förorsakat allt detta elände.

Jag ämnade just göra honom uppmärksam på olämpligheten af att placera cigarrfodralet på en dylik plats, då hans ansigte plötsligen skiftade uttryck och han sjönk ner på en tältstol, så att denne gick i kras och han sjelf slog i »däck». När han åter kom på fötter höll han i hvardera handen ett par effekter, som han tog upp ur bakfickan på

sin bonjour. Och de enda ord han förmådde framstamma lydde, omskrifna på ett hyfsadt språk så: — — — !!! Här har jag ju både *plånboken* och *nyckelknippan*, som jag trodde låg hemma i andra rocken, och som förorsakat mig så mycken förargelse i dag. — — — — — — !!!

Jag fick det intrycket af min vän Pettersson, att han blifvit i hög grad distrait sedan han fick hustru och barn att sörja för.

Dödskallen.

Dödskallen, hvarom här är fråga, satt och dinglade på en afrikansk spjutspets i min vän artisten Wiggs atelier, sex trappor upp i ett hus vid Biblioteksgatan.

Jag hade under mina visiter hos vännen Wigg alltid sett den grina mot mig på samma uttrycklösa sätt, men en qväll när jag kom upp i ateliern, och Wigg illuminerat med några kinesiska lyktor, under det vi tömde en half punsch, var det, som om dödskallen velat håna oss, ty något otäckare dödskalleleende hade jag aldrig sett. Det bragte mig efter en kort stund totalt ur den trefliga stäm-

ning som punschen, den dämpade belysningen och min väns intelligenta umgänge utöfvade på mig, innan min uppmärksamhet fästades på kraniet. Jag vände mig bort, för att slippa se de svarta, tomma ögonhålen, hvilka likt två öppna grafvar bröto hemskt af mot det bländhvita pannbenet, den maskstungna näsöppningen och dessa vidrigt grinande tandrader, hvilka i den mystiska dager som rådde i rummet tedde sig fasaväckande.

Men den gemena dödskallefysionomien grinade, det oaktadt, mot mig i alla rummets mörka vrår. Jag såg de svarta ögonhålen afteckna sig mot hufvudkudden inne i alkoven, och jag såg dödskalletänderna tiodubbelt förstorade glänsa mot mig från klaviaturen å pianinot i rummets längst bort belägna hörn. Mandolinen, som stod i chäslongen, såg ut som en dödskalle, och instrumentets hals, med sina strängar, bildade fortsättningen af ett skelett, hvilket syntes ligga och ta sig en middagslur.

Min vän artisten märkte min nervositet och frågade:

— Hur är det fatt med dig, gamle gosse, du ser så »dysterqvist» ut?

— Ja, det är din otäcka dödskalle, därborta, som enerverar mig. Ser du så han hånler åt oss.

— Ja, jag ser, sade målaren skrattande, han har kommit i en rätt rolig belysning.

— Vore jag, som du, skulle jag inte ha den där här inne i ateliern. Hvar har du fått honom ifrån? sporde jag.

Min vän Wigg såg på mig ett ögonblick och svarade därpå:

— Ja, tänk om du det visste, det skulle allt vara en läcker bit för dig att skrifva om.

— Berätta! afbröt jag och satte mig beqvämt i min stol.

Målaren gjorde åtskilliga invändningar för att reta min nyfikenhet, men då jag på skämt sigtade på honom med en gammal ryttarepistol, och åter bad honom lossa sin tungas band började han, med blicken riktad mot taket:

* * *

— Det är nu en fyra fem år sen, som jag, på en konstnärsfest i Rom, blef bekant med signora...i, en bland de älskvärdaste och härligaste qvinnor jag någonsin lärt känna. Tänk dig en byst mejslad af — — —

— Det där ge vi tusan, afbröt jag.

— Hvad säger du, afbröt målaren, tänker du skrifva om den här dödskallen, så anser jag nödvändigt att tala om signoran. O! hvilka ögon, hvilken... återtog artisten entusiasmerad.

— Jag vet redan hur hon såg ut, och det vet hela verlden, till saken alltså — du beundrade signoran, och hon visade dig samma vänlighet tillbaka, som främling, naturligtvis, afbröt jag åter.

— Ja, vi blefvo vänner och hon inbjöd mig att bli hennes gäst några dar, ute å hennes landtgods. Hon var nämligen enka.

— Ja, det förbättrar inte saken, det var en högst märkvärdig signora, det må jag säga, men fortfar! replikerade jag åter.

Målaren tog sig en ny titt i taket, liksom för att åter upplifva minnet af den angenäma fruntimmersbekantskapen, och så fortfor han:

— Jag tackade för bjudningen, och for ett par dagar senare ut till signorans villa. Hon mottog mig med utomordentlig vänlighet, visade mig omkring i slottet och den herrliga park, som omgaf detta förtjusande Tusculum, bjöd mig därpå på middag, en öfverdådig middag, med bland annat ett vin hvars make jag aldrig druckit, och allt detta på tu man hand med den förtjusande värdinnan.

— Ja, allt det där är bra, men hvad hör det hit. Säg mig nu kort och godt, gaf hon dig dödskallen?

Målaren tog sig en ny funderare och sedan sade han raskt:

— Ja, det gjorde hon. Efter middagen visade hon mig ett litet kapell i parken, hvilket bland annat äfven inrymde några familjegrafvar. Jag blef nyfiken att få se dem, och signoran och jag följdes åt in i kapellet och ner i grafvarne.

— Det var märkvärdigt, afbröt jag intresserad.

— Ja, alldeles förbaskadt märkvärdigt, sir du, återtog målaren. En dyster halfdager rådde därnere, och en rå liklukt slog oss genast till mötes. Det var rysligt hemskt!

— Ja, det kan jag föreställa mig. Men hvarför tog ni inte ljus med er dit ner? sporde jag.

— Nej, sir du, det glömde vi, men jag hade en tändsticksask på mig, och strök eld på några stickor. Då såg jag en rad af multnade likkistor stå uppställda bredvid hvarandra. Det var den så kallade »tidens tand» som frätt upp dem! Och i ett hörn af grafhvalfvet, förstår du, låg en hög multnade menniskoben och dödskallar, fortfor berättaren hviskande. Jag ryste, men tog upp en af skallarne! Det skulle vara intressant att få se lite närmare på den här skallen, den käns så underlig till formen, sade jag åt min följeslagerska, som föreföll ovanligt lugn, för att vara på ett så hemskt ställe. Var så god och tag den med, signor, svarade hon artigt, på italienska, och smålog. Jag tryckte hennes hand, en liten förtjusande hand, till tack, och så tog jag dödskallen under ena armen och signoran under den andra, och gick åter upp i dagsljuset från den dödens och förgängelsens hemska förgård i hvilken vi nyss lustvandrat.

Jag reste mig upp och tog ner dödskallen.

— Du nämnde, att han kändes så underlig till formen, sade jag och granskade kraniet, men jag har alltid tyckt att han liknat alla andra dödskallar jag sett!

Målaren log.

— Jaså, du finner intet märkvärdigt på denna skalle, och ändock har han, som jag sen fick veta, tillhört ett vidunder i menniskohamn. Titta i nacken på kraniet! uppmanade målaren.

Jag vände dödskallen mot ljuset och fann, att någon med romerska siffror skrifvit »*N:o VI*» på dess nacke. Och samtidigt förnam jag inifrån ett rassel, som om något blifvit gömdt inne i den tomma hufvudskålen. En skakning på skallen bekräftade min förmodan.

— Det är något som skramlar härinne, hvad kan det vara? frågade jag intresserad.

— Det vet jag ej, svarade Wigg förvånad.

Jag ristade skallen bredvid artistens ena öra.

— Ah, nu mins jag, sade målaren. När signoran, kort före min afresa, på min enträgna begäran, skänkte mig kraniet, som ett minne, bifogade hon äfven några anteckningar rörande den familj som låg begrafven i det lilla kapellet, och som långt före henne egt den härliga villan. Det var efter hennes utsago en legend från fordom, som hon hört och upptecknat. Vid afskedet stoppade jag papperet i dödskallen, och har sen, tills nu, glömt hela historien.

— Det är dig likt, min kära Wigg, men hedrar dig inte! Dock, under sådana förhållanden har du väl ingenting mot, att jag får ta reda på den historia som göms i denna intressanta skalle?

— Nej, för tusan, det är ju någonting *specielt* för dig, och jag sa' dig ju från början, att du skulle kunna göra något pikant af den här dödskallen. Tag den därför med dig hem, och studera honom både ut- och invändigt, men låt mig »för katten» få igen den sedan. Jag omfamnade min vän, målaren, och tog dödskallen med hem till mig.

Efter otroliga ansträngningar lyckades jag ändtligen att såga itu kraniet. Och ögonblicket därpå vecklade jag ut det mystiska papper som doldes i dess inre och läste:

Nota.

Artristen herr — — — Wig. Debt.
1879
jann. 5. An halvsullatt 1 PAR
ReSårskor Kron. 375 öre
Såm Qvittras

Luk-
As Andersson,

Det ominösa papperet sjönk ur min hand.

När jag ett par dagar därefter talade vid vännen Wigg om dödskallehistorien grinade han mig midt upp i synen och sade:

— Inte kunde jag tro, att du skulle tro på den där röfvarhistorien med signoran och legenden. Dödskallen lånade jag en gång i min ungdom på akademien, och har sen glömt att lemna igen den. Och sen tyckte jag, att den var bra att förvara qvitterade räkningar i, begriper du!

»*Qvitterade* räkningar», sa karlen! Detta citat är min enda hämd!

En mottagning hos professor Bacillus.

(Framtidsfantasteri.)

Det var en dag i början af 1900-talet.

I mottagningsrummet till professor Bacillus stora klinik för fysiskt och psykiskt lidande medmänniskor, vimlade det redan vid 10-tiden på förmiddagen af en massa patienter tillhörande begge könen.

I afvaktan på, att i tur och ordning blifva mottagna af den lärde mannen, sysslade patienterna med åtskilliga förströelser. Kring en stor rund apparat hade ett tjugotal herrar och damer slagit sig ner vid hvar sin tittglugg, för att ta i betraktande det stora rörliga, mikroskopiska bakteriemenageriet, som gratis förevisades. Och här passerade, i oafbruten följd, den ena vidunderliga mikroben efter den andre, alla förstorade många millioner gånger, så att de kunde skärskådas i minsta detaljer, och tillika lätt återfinnas i de beskrifvande, illustrerade kataloger, som gratis funnos tillgängliga å lokalen.

Där fick, gamle f. d. kamrer Pettersson plötsligen, bland de andra infusorierna se ett spindelliknande tjugufotadt kryp, stort, som ett litet vagnshjul, och under bilden läste han till sin förfäran:

N:o 9237. *Toddybacillen.*

Kamrern tog sig en lång titt på vidundret, och så slog han upp katalogen för att närmare studera djuret och läste, under det han kände håren resa sig på sitt hufvud:

N:o 9237. Toddybacillen (Spir: scarl.) Denna bakterie, upptäckt 1893 af professor Lundström i Sundsvall, förekommer ytterst talrikt hos äldre personer, hvilka en längre tid såsom stimulus begagnat större eller mindre qvantiteter spirituosa, blandade med socker och varmt vatten. Den uppehåller sig förnämligast i magsäcken och tarmkanalen, men gör äfven oupphörliga utvandringar till flera af de öfriga organen. Så är det, bland annat, mycket vanligt, att milliontals exemplar af skilda kön, af denna, stundom ytterst farliga (kamreren ryste) mikroorganism, framtränger ända ut i nässpetsen på patienter behäftade med parasiten, och där genom sin myckenhet, och sin skarlakansröda färg, gifva åt dessa patienters luktorgan en intensiv purpurfärg, liknande stoppsignalen å jernvägarne. Mikroben tillhör de »vilda» parasiternas klass, och besitter, i förhållande till sin utomordentligt ringa verkliga storlek, en oerhörd styrka, hvarför han äfven blifvit kallad mikrobernas lejon. Denna sin styrka använder han dock ej, såvida han ej blir retad af att patienten intagit för mycket spritdrycker, och blifvit hvad man brukar kalla »på kulan». Mikroben, som afskyr sprit i ren eller utspädd form, angriper, när han kommer i beröring med det starka fluidet, patientens hela nervsystem och muskulatur, så att denne blir svag i lemmarne, får en osäker gång, blir oklar i hjernan och pratar dumheter, eller

uppför sig på annat sätt märkvärdigt, till dess spriten afdunstat, ett normalt förhållande inträdt, och bacillen så småningom lugnats deraf.

Är fullkomligt ofarlig i sitt lugna tillstånd, då patienten afhåller sig från bruket af starka drycker, och kan endast utrotas medelst insprutning af huggormsgift, i så stark dosis, att patienten äfven stryker med.

När kamrern slutat den förskräckliga beskrifningen drog han en djup suck, och lemnade sin plats vid mikroskopet. Därefter vände han sig till en god vän, som sysslade med en elektrisk kraftprofvare och sade:

— Hå, hå, hå, nu har jag så där lite på förhand kommit under fund med mitt onda. Det kan endast botas med huggormsgift, därför tror jag, att jag hällre behåller det qvar i kroppen. Men i qväll får bror inte se mig på »Den gyllene bägaren». Hå, hå, hå! Därmed lommade kamreren af.

Nu slogs dörrarne upp till professorns mottagningsrum, och den först ankomne patienten steg in till den lärde herrn, som förbindligt skakade hand med den inträdande, och frågade hur det stod till.

— Illa, mycket illa, svarade den tillfrågade, en dam på cirka fyrtio år.

— Sedan mer än ett år tillbaka lider jag af den gräsligaste svartsjuka.

— Inte värre, sade professorn skrattande.

— Säg inte så, herr professor, jag har bevis för, att min man bedrar mig, det vill säga, jag har ingenting sett och ingenting hört, men jag *känner*

det. Å herr professor, ni kan icke tro hur det känns att veta sig vara bedragen.

Professorn, som oaflåtligen fixerat patienten, afbröt nu i befallande ton:

— Sitt!

Den sjuka satte sig blixtsnabbt i en fåtölj, stirrade vildt med ögonen och sade argt:

— Nånå, man är väl ingen — — —

Tyst! befalde professorn och damen molteg. Därefter återtog läkaren:

— Gå hem, var älskvärd mot er man, och låt bli att förarga honom, och andra, med ert dumma prat. Jag befaller det!

Därpå hemtade han en palett från sitt laboratorium, å hvilken var upplagdt ett af honom sjelf uppfunnet förskönings-medel i olika, äkta färger, omöjliga att utplåna, och penslade hastigt och lustigt in patientens ansigte, hals och händer därmed, så att alla skrynklor försvunno och huden blef mjuk och ungdomligt elastisk.

Hela målningen var verkställd på några sekunder, och så väcktes damen ur sin hypnotiska sömn hvarefter professorn artigt inföll:

— Ni skall icke mera få skäl att tro på er mans otrohet. Se er i spegeln!

Patienten såg sig i spegeln och ryggade tillbaka. Men ögonblicket därpå utbrast damen:

— Är detta verkligen jag! Jag känner inte alls igen mig, så ungdomlig ser jag ut.

— Ni är det också. Ser ut att vara tjugofem år på sin höjd. Skulle ni se ut att bli äldre om

några år, så var god och titta upp till mig igen, sade läkaren.

— Ack herr professor, jag blir nog icke så gammal, vi ha ärftlig magkräfta i familjen, sade den föryngrade damen med en suck.

— Betyder ingenting, inföll professorn leende. Jag botar, så godt som ögonblickligen, alla sjukdomar.

Ja, det är så rätt, man kan ju inte bli sjuk nu för tiden. Jag försökte häromdagen låtsas ha fått någonting åt hjertat, för att få min man att stanna hemma en qväll, men då hotade han att genast föra mig hit, sade damen och tryckte ett guldmynt i professorns hand, hvarefter hon tog afsked och gick.

Nästa besökande såg ut att vara sjelfva helsan.

— Jag har att betala herr professorn sitt honorar, sade han, och tog upp plånboken jemte en räkning.

— Ah, sade läkaren, det är ni, herr grosshandlare. Ni har legat på kliniken sen i förrgår för maginflammation och nu är ni frisk?

— Ja, det gick nästan fortare än jag önskade, ty nu är det åter att genast ta i tu med affärerna, och det tröttar ut mig. Jag hade så väl behöft några dagars hvila till på er härliga anstalt, men edra assistenter behöfva äfven ro, och som jag var enda sjuklingen för tillfället, så har jag i dag bjudit dem på middag å Operakällaren. Hur är det, afbröt därefter grosshandlaren sig sjelf: Behöfver jag iakttaga någon försigtighet med afseende å dieten. Jag är mycket förtjust i feta saker?

— På intet sätt. Skulle ni få ett recidiv, så blir ni åter pumpad, sköljd och kry igen på ett par dagar, sade professorn välvilligt.

Grosshandlaren tackade och betalade, hvarefter han tryckte professorns hand till afsked.

Dörrarne till professorns mottagningsrum öppnades åter och patienten n:o 3, en stackars blind, infördes af den artige medicinmannen.

— Jag är förtjust att se er, herr X, kanske ni är lika förtjust att äfven se mig, sade professorn skämtsamt.

— Nej, ännu ser jag er ej riktigt, herr professor. Ni är bara en grön klump för mina ögon. Jag ser allt i grönt, men jag *ser* gudskelof.

— Ja, det var det jag menade, ty sist vi sågo hvarann såg ni ju ingenting, tillfölje af er oförsigtighet att vara närvarande vid den där explosionen, ni nämde. Nu är ni emellertid snart återställd, sedan jag satt in nya ögon på er. Att ni ser allting grönt beror på, att edra nuvarande ögon förut tillhört ett ungt nötkreatur, men i den mån ni, som är en mensklig varelse, med bildning, uppfostrar edra ögon att se hvad ni behöfver se, så sker detta, ty läkningen efter operationen har redan försiggått. Var därför icke orolig, utan bida tiden. Det nyfödda barnet ser icke allt med samma ögon som äldre personer. Är något dunkelt för er så fråga er för, till dess bilden af hvad ni ser med era kalfögon hunnit fixeras i er hjerna. Då skall ni, liksom förr, snart kunna skilja på både färger och annat.

Patienten tackade och ombads komma igen för vidare konsultering.

Därpå insläpptes patienten n:o 4, som blifvit flintskallig, och önskade få nytt hår med tillhjelp af professorns bepröfvade gamla hårtinktur.

N:o 5 fick en insprutning af det tio år förut uppfunna läkemedlet mot reumatism, ock n:o 6, som för tillfället led af hypokondri, fick recept å en liter lustgas, hvilken han borde inandas då han kom hem etc.

När mottagningstiden till sist var slut, och professorn slagit sig i ro före middagen, kom hans fru instörtande och utbrast:

— Är det sant hvad som står i morgontidningarne, att fall af gula febern i går för första gången inträffat här i Stockholm, och att smittan öfverförts hit med en af de indiska ångarne?

— Ja, jag vill hoppas, att det är sant, sade professorn lugnt. Min klinik står för närvarande tom på patienter, och det har varit litet att göra i dag. Jag önskar alltså gula febern välkommen hit.

— Men, hur kan du tala så, gula febern är ju ännu en mycket farlig sjukdom.

Professorn log:

— Nej, min vän, sade han. Inga sjukdomar alls äro numera farliga. Jag har receptet till professor Mikroskopis lymfa mot gula febern, och den botar absolut säkert sjukdomen.

»Stackars Per!»

Maria i Grindstugan var brukets vackraste flicka, och Stentorpa-Per den ståtligaste torpardrängen bland alla dagsverkarne.

Och det var alldeles, som om de två på något sätt kommit öfverens om att gå »i par» med hvarandra så fort tillfälle därtill yppades. Satt hon ytterst på en bänk i kyrkan och Per så kom in, gick han fram till motsatta bänken å karlsidan och trängde sig in där, allra ytterst, eller ock blef han stående på gången så nära intill henne som möjligt. Hörde han då henne med sin vackra röst sjunga: »Allena Gud i himmelrik», eller någon af de andra psalmerna, så högg han bums i och hjelpte till, men den enda ton han kunde få fram, var en djup, brummande baston, hvilken lät som om en mosshumla surrat kring i helgedomen.

Var det dansgille, kunde man vara säker på, att Per inte bjöd upp någon annan än Maria, och skar han säd på åkern, ställde han alltid så till, att hon var den som »tog upp» efter honom, ty då måste äfven hon ut och göra dagsverke för far sins torp. En följd af allt detta var, att folk tog för alldeles gifvet att Per och Maria skulle bli ett par för hela lifvet, och det tyckte alla var rätt, ty det var inte tu tal om, att icke de passade för

hvarandra. Och ett vackrare par skulle det bli »letandes efter» i sju kyrksocknar.

Hur de skulle kunna slå sig fram var det värsta. Han hade visserligen något öfver hundra kronor på sparbanken, sex par byxor, en »utanpårock», ett par lädergaloscher, och ett spindelur i dubbla boetter, stort som ett franskt bröd, jemte åtskilligt annat, men hon hade ingenting mer än hvad hon gick och stod i.

Men så kom en dag, ett ljufligt och gladt budskap! Per blef erbjuden att bli knekt, och få ett bra torp, tillräckligt att föda hustru och barn på, förutsatt att det sistnämnda begreppet ej toges i allt för vidsträckt betydelse.

När han fått del af den glada nyheten skyndade han att delgifva den åt sin käresta. I entusiastisk ton skildrade han roteknektens ljufva lott, beskref uniformen, som hon sett tjogtals gånger, talade om torpet, med blomstertäppan utanför förstuqvisten och bikuporna framför gafveln. Och inte glömde han heller att berömma de sju åkrarne, som hörde till stugan; jorden skulle brukas efter riktig herregårdsmetod, i sjuårig cirkulation, och så skulle han ha minst tre kor i ladugården och sälja mjölken till mejeriet vid bruket för 25 öre kannan o. s. v. När han ändtligen slutat sina kalkyler såg han upp på henne och frågade: Nå Mia lilla, hvad säger du, om det här utsigtsförslaget, som jag gjort upp. Ska jag gå till kapten och låta skrifva mig för torpet?

— Ja, det tycker jag visst att du skall, ty bättre tycker jag aldrig du kan få.

— Det tycker jag ock — — det vill säga: bra blir det inte om inte *du* vill vara med, och hjelpa mig att re' till maten, ansa kritterna, och så uträtta lite annat, du förstår, afbröt han, och nöp henne i sidan, så att hon måste skrika till och slå honom på tassarne. Men ögonblicket därpå log hon och såg upp mot honom.

— Du är allt bra snäll, som strax tänker på mig, när du får något. Jag ska aldrig glömma psalmboken och sikesduken och guldkaramellerna du gaf mig, sist du var i sta'n.

— Ah, hva var det att tala om:

Allt hvad jag eger,
Det vill jag gifva dig,
Om du vill blifva min
Utvalda vän!

gnolade Per på sin mosshumleton och fattade flickan om lifvet, under det han med ena foten stampade takten till melodien.

Hon drog sig ej undan hans omfamning, och så blef han djerfvare, och innan hon visste ordet af tryckte han henne intill sig och kysste henne.

— Per då, skäms du inte! skrek hon nu och rusade upp.

— Ah, se så, blif nu inte så ifversint, det var bara fästmanskyssen, sade han, och räckte henne handen. Och ge mig nu näfven på, att vi ä fästman och fästmö, så skall du få en puss till, fortfor han.

— Ja, i Påsk, när göken gal! sade hon och slog honom raskt i handen.

Nu blefvo de störda och ett par minuter därefter marscherade han landsvägen framåt, hem till sig, med hjertat klappande af fröjd, näsan i vädret och händerna i kavajen.

När han gått ett stycke mötte han gamla Fattigstu-Lena och skrek då: Tjo! så att det ekade i björkbackarne, hvarefter han började snurra om med gumman midt på landsvägen.

— Hva ä han tossig efter, som inte låter gamla käringar gå i fred, när han har fullt med jäntor att hångla med, sa' då gamla Lena.

— Jesses, ja ä så glad, som om ja' egde halfva socknen, och en liten guldsnusdosa. Här har I en »hacka» till kaffepengar, sade han och räckte gumman en slant. Och så marscherade han i väg igen, gnolande:

Och mins inte du
När som Kerstin hon stod bru'
Och vi dansade till klockan slagit sju. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

På sommaren när Per var på rekrytmötet fick brukspatron besök af sin äldsta son, som icke varit hemma sen han blifvit student, utan legat i utlandet de senaste åren.

Och en dag, då unge patron gick ner på en af timotejvallarne för att se på höskörden, som nyss börjat, fick han syn på Maria i Grindstugan, där hon, jämte några andra jäntor, gick och räfsade. Länge fixerade han den unga flickan innan han gick fram till henne och lifligt frågade:

— Hvad heter du mitt vackra barn?

Hon nämnde sitt namn, och så gjorde unge patron henne ytterligare en massa frågor, hvilka hon förlägen och nigande besvarade, så godt hon kunde.

Följande dag blef hon genom rättaren kallad upp till herregården, och så var liksom i en dröm hennes lycka gjord. Unga patron föreslog att låta bekosta hennes uppfostran. Att börja med skulle hon inackorderas ett halft år i en prestgård, och så skulle hon sättas i pension i Tyskland.

Anbudet var allt för frestande, och unga patron en allt för hög herre, för att hon skulle våga afböja förslaget. Det var endast föräldrarnes samtycke som fattades, men det fick hon genast. Och inom en vecka var hon på väg till sitt nya hem, utrustad som en prinsessa, för vistelsen i prestgården.

När stackars Per kom hem från mötet fick han ett bref från henne af följande lydelse:

Elskadde vänn Per olof
du skal allt bliva bra förvånader når du för Höra at jagg resit min väg män dät var inget anat att gjöra för unga Pattron ville dät mina föräldrar även, män Du skal ikke vara lessen för den sakens skull ty jagg får Dät nog bra med tiden då jagg får lära mig littet utav varge vilket ju ej kan skada. Unga Pattronen är en mykket snell Härre okk jagg tror nog att han vil mig väl annars hadde han väl inte givit mig så mycket och sjikatt mig ät lera men mina tankar äro hos dig Per okk jagg har möcket gråttit över att jagg ei fick trefva Dig innan jagg reste, nu kann det väl ingenting blifva

af det anra du vet mäd torpet ty jagg vet ei når jagg komer tilbaks! hopas dokk det blir snart då vi får råkas. bliv ikke lessen ty jagg är så lessen så jagg kan det inte omtala men har guddilof hälsan okk mår bra vilken samma förmån även önskas Dig av din trogna ven

Maria — — —

* * *

År efter år svann!

Unga patron vistades tidtals hemma och tidtals gjordes längre resor till utlandet. Så, en vacker dag, dog gamle patron, och nu talades det om att sonen skulle tillträda bruket, och slå sig i ro hemma med sin unga fru. Ty alla viste, att unga patron gift sig med Grindstu'-Maria, och att hon nu var en fin dam, som kanske icke ens mindes när hon som flickslinka gick i dagsverke vid herregården. Men unga patron kom ej. Bruket såldes. och med det hela den dithörande jordegendomen. Och i stället hade »unga patron», som han fortfarande kallades, köpt sig en stor skogsegendom i Norrland, dit han genast afflyttade med sin familj.

Med stackars Per hade det gått utför på sista tiden. Knekt blef han och sitt torp fick han tillträda, men något qvinfolk ville han ej veta af, som kunde hjelpa honom till rätta i la'gård och spisel, utan alltsammans skötte han sjelf, så godt han kunde, kokade gröt och potatis för en hel vecka i taget, och lefde som en eremit, utan att

tala någon menniska till, eller ens svara då han blef tillfrågad af någon.

Så blef han en vacker dag liggande sjuk, efter att ha förkylt sig på ett möte, och när han åter kom på benen, stod han ej, för sitt svaga bröst, ut med excersisen och »marscheringen», utan måste ta afsked.

Grofarbete orkade han ej häller med, utan tog sig i stället för att slöjda småsaker och ge sig ut på vandring, socknarne rundt, för att bli af med sitt kram.

Med detta slags »geschäft» hade han hållit på ett par tre år, då han en vacker dag fick höra att »unga patronen» och hans fru köpt egendomen norrut, och slagit sig ner där.

Nu var det, som om stackars Per fått nya krafter. Han ville återse sin »ungdoms brud», som han lite småfnoskigt kallade »patronessan». Och så linkade han i väg, med sina kassar på ryggen, knölpåken i hand, och sin gamla knektmössa riggad på tre qvart, nästan lika munter i hågen, som när han tio år förut på landsvägen snurrade om med Fattigstu-Lena, sedan han fått fästmö och löfte af henne om en »puss i Påsk när göken gal.»

Vandringen tog lång tid, men så en dag stod han vid målet, det vill säga, i köket till den ståtliga herregård där hans för detta käresta nu residerade som matmoder. Han bad en af jungfrurna att få tala ett par ord med »hennes nåd», och ögonblicket därpå kom husets herrskarinna ner, strålande vacker och sprittande glad.

— Hvem är det som vill tala med mig? frågade hon och såg sig ikring.

Det blef ett ögonblicks paus, under hvilken stackars Per stod som förstenad. Därpå staplade han fram, med ett papper i handen, och sade, fastän orden nästan stockades i halsen:

— Förlåt, goa hennes nåd, det var bara jag som ville lemna hennes nåd det här brefvet.

Hon tog papperet och såg ett ögonblick på budbäraren. Så slet hon sönder kuvertet, läste, bleknade, men återvann ögonblicket därpå fattningen och kramade samman brefvet i sin hand.

Då hon såg att han dröjde, och liksom väntade ett par ord från henne, sade hon kallt:

— Tack, det är inget svar på brefvet!

Därefter vände hon sig till kokerskan och fortfor:

— Gif stackars gubben lite mat, om han vill ha. Kanske han är hungrig. Och så försvann hon.

— Vill han ha något att äta? frågade kokerskan.

— Nej tack, hva' som här bjuds, bjuds ej af *godt hjerta*. Helsa hennes nåd med det, sade stackars Per och gick.

— Det var en oförskämd tiggare! sade jungfrurna efteråt i korus.

Laga skifte.

Skildringar ur våra dagars allmogelif.

I.

En bondaristokrat.

Det kom främmande till häradsdomaren Olof Persson i Wikby, och far sjelf skyndade genast ut för att ta emot den besökande.

— God dag, god dag, ä' du, Jonas, ute å' åker åt det här hållet, hva' blåser det då för vin'? frågade värden den anländande.

Kyrkovärden Jonas Larsson, en liten torr gubbe, med hela ansigtet fullt af skrynklor, kraflade sig ur vagnen och stultade fram mot häradsdomaren, som stod på förstuqvisten, bredbent, axelbred och nära tretton qvarter hög, fattade hans framsträckta hand och sade, med en stämma, som påminde en om gnisslandet hos en osmord port:

— Ja, säg det, den som kan! Jag hade mina vägar hitåt, och så tänkte jag titta upp till dig och helsa på dig och gumman din.

— Nå, det var hederligt, låt oss då stiga upp för trappan här, så ska' jag straxt laga att vi få oss en sup och en smörgås, att börja med.

— Nej, för all den del, jag orkar inte äta någe'! Men vill du bjuda på en ren sup, så säger jag tack, ty det just som »drar» lite ute på gärdena.

Därmed knogade gästen uppför trappan, och in i salen en trappa upp, under det värden gick in i köket och språkade med qvinfolken om förplägningen. När kyrkvärden kom upp i salen, såg han sig noga omkring, lyftade på locket till pianot och undersökte kontrollen på några stora silfverpjeser å den stora ekskänken i rummets ena hörn.

Därefter satte han sig blygsamt på en stol vid dörren och strök upp ett par långa hårtestar, som för tillfället tangerade hans stripiga ögonbryn. I detsamma kom nämdemannen åter.

— Stig fram, och sitt inte vid dörren! var den första uppmaning han riktade till sin gäst. Kyrkvärden krusade en stund, men så slog han sig slutligen ner på den framsatta stolen. Och så började de begge gubbarne resonera om väder och vind, vårbruk och sådd, kalfvar och kor, kommunalväsende och politik, till dess häradsdomarns enda dotter, Anna, kom upp med en kaffebricka, som knappt gick in genom dörren, och å hvilken fanns traktering i vått och torrt, så att det kunde ha räckt åt ett helt byalag.

När flickan satt brickan på det stora matbordet i rummets midt, helsade hon på kyrkvärden och sade: var så god! hvarefter hon neg och gick.

Värden reste på sig och gjorde en geste åt kaffebrickan: Var så god, sa' också han och nickade.

Gästen ruskade på hufvudet och krusade, till dess nämdemannen med mildt våld körde honom fram till bordet, och satte för honom en kaffekopp.

När kaffet var drucket, och ytterligare nersköljdt med en konjak ur den stora slipade vattenkaraffinen, hostade kyrkvärden och tog till orda:

— Jag skulle fäll' nu till sist komma fram med ärn'det, ty förr får jag ingen ro för mor och pojken min, Anders-Petter, som nu är hemma, se'n han i julas slutade vid folkhögskolan. Saken är den, att pojken nu är så stor och förståndig, att jag tänkte lemna går'n åt honom, och bara ta ut undantag åt mig och mor, på gamla da'r.

Men då behöfde pojken förstås någe' qvinfolk, som såge om sig och huset, ty det är icke godt att mannen lefver allena, säger Jesus till Syrach.

Och så hade vi tänkt fråga, om inte din Anna skulle vilja komma till oss och bli liksom sonhustru åt oss gamla.

När kyrkvärden slutat, gick han fram till kakelugnen och spottade, hvarefter han åter satte sig midt emot nämdemannen och stirrade på denne.

Sedan nämdemannen tagit sig en funderare, sade han mycket lugnt:

— Jag kan inte svara på den saken nu, förr än jag talat vid mor och flickan, men ett så hederligt anbud tror jag nog kan »apsekteras» på framtiden, ty son din blir ju ensam egare af hemmanet ditt, eller hur?

— Hvart eviga smul, han är ju enda barnet, svarade kyrkvärden.

— Godt, då skall jag ge svar längre fram, om det skulle »extemera», som jag tror det gör.

— Tack och tack, sade kyrkvärden rörd och tryckte nämdemans hand. Det här är alldeles som ordspråket säger: Bättre en fogel i näfven, än att krukan går så länge till brunnen, tills hon spricker! Därmed tog gubben adjö.

När Anna en stund efteråt hemtade kaffebrickan, sade nämdemannen åt flickan.

— Det var bra, att du kom, Anna, jag har ett allvarligt ord att säga dig. Kom hit till mig och se mig i ögonen, och svara se'n, om det är sant hvad jag hört, att du och Per Ers-Anders här i byn dra strå till samma stack, det vill säga så mycket, som att du och han skulle ha något »käleksinmareri» för er bakom min rygg?

Den unga flickan såg på sin far och svarade:

— Jag håller af Anders, det vet du ju far!

Nämdemannen brusade upp.

— Vet jag! Nej, så uppriktig har du aldrig varit mot mig, att du talat om det för mig. Och detsamma kan det vara, för det blir aldrig något af med det »framtidsresprektivet,» det skall jag säga dig! Vet du hvad kyrkvärden i Munktorp ville, när han var här för en stund se'n?

— Han sa' åt mig, att han varit här och spekulerat på att få köpa en af våra svarta qvigor.

— Ja, det frågade han också om, men med den svarta qvigan menade han nog dig! Han ville ha dig till sonhustru.

Flickan rodnade öfver fadrens råa jemförelse, men sade ingenting.

— Nå, frågade fadren, hvad säger du om det fundamentet.

— Jag svarar ingenting, förr än jag får höra hvad far och mor säga, sade flickan.

— Nå, mitt svar skall du få på stund. Jag tar hällre till måg en som plöjer med hästar, än med kor, och som kan ge hustru och barn annat att suga på än bara sillromper.

Den unga flickan suckade.

— Ja, tänk på det du, återtog häradsdomaren. Kommer du till Munktorp, behöfver du inte krusa för någon, inte ens för mig, ty det begär jag inte, när du inte längre är i mitt hus och äter mitt bröd. Men kom ihåg, att jag vill häller aldrig skäms för slägten.

— Jag kommer aldrig till Munktorp, men skämmas för mig ska' du aldrig behöfva, det lofvar jag dig, far.

I detsamma hördes steg i förstugan och därpå en knackning på salsdörren.

— Stig på! uppmanade häradsdomaren.

Dörren öppnades, och in trädde en lång och ståtlig ung bonde i arbetsdrägt.

Han gaf först Anna en lång och vänlig blick, som hon besvarade med ett leende, därpå ställde han sig bredbent vid dörrposten och stoppade tummarne in i remmen kring förskinnet.

— Goddag häradsdomaren, sade han därefter bugande. Jag tänkte gå öfver hit och tala med häradsdomarn om den där åkersnuten mellan vårt gärde och erat, som I vårsått i går.

Anna, som stannat inne, fick nu tillsägelse att

gå, hvarefter häradsdomaren tog till orda och sade:

— Än se'n då, hvad är det att tala om!

— Jo, det är det fäll' visst det; snuten hör far till, och då får jag, som »brukare» åt honom, lofven att ta' vara på smulerna.

— Men I betar ju i min hage, fast jag många gånger sagt er, att ni inte får göra det! Är det kanske ni eller jag, som ska' rå här i byn.

Per-Ers-Anders, ty det var han, skiftade färg, innan han svarade:

— Inte annat än jag vet, så »rår» hvar och en här i byn efter mantalet. Och hvad hagen anbelangar, så är den hopmark på hela byalaget, fast den ligger mellan häradsdomarns begge storgärden.

— Du pratar, som du har förstånd till. Hagen är min, och när jag får ha den i fred, så får ni ta' igen er snut mellan gärdena. Ock så är det en annan sak, jag tänkte säga dig, och det är, att du låter flickan min vara i fred för dina »spekulationer», ty tänk aldrig, att du en gång i tiden ska' få rifva ner gärdesgårdarne oss emellan, det ska' jag bli man för!

— Det har jag just aldrig tänkt, fast Anna och jag kommit sams om, att inte ha något som skiljer oss åt för framtiden. Hva' jorden beträffar, har jag tvärtom tänkt, att det vore bäst, att vi finge den skiljd så långt ifrån hvartannat som möjligt, ty på det här viset går det inte! Häradsdomarn log och intog en imponerande ställning.

— Hur tänker du då bära dig åt, min käre Anders, det skulle vara »komikabelt» att få höra, sade han.

— Jag tänkte, att vi skulle kalla landtmätare och få byn delad, svarade Anders okonstladt.

— Men det tänker inte jag! afbröt häradsdomaren.

— Så får jag väl tala vid grannarne, som ha de andra smådelarne.

— Det kan du ju försöka, men småbönderna gå nog inte med utan att jag gör det!

— Så kallar jag fäll' ensam, d. v. s. skrifver kallelse åt far, som ännu står för den sextondel, vi ha qvar i byn.

— Gör du det, så blir ni snart af med den, och det skulle jag förrexten inte ha något emot. Den är lagom stor åt landtmätaren för delningen, ty jag tänker inte betala något.

Anders skiftade ånyo färg.

— Det är på tiden, sa' han, med eftertryck på hvarje ord, att vi endera da'n tänka på att skaffa oss en annan häradsdomare än ni, Ol' Person, som nu varit det i tre och tjugo år, och därtill »god man» i öfver tio år, och inte vet, att ni är tvungen att delta, i kostnaderna för ett laga skifte, äfven om far kallar ensam.

Häradsdomaren bet samman tänderna, under det Anders fortfor:

— Jag har hört att I ock spekulerar på att bli riksdagsman vid nästa val, men det ser jag heller inte går för sig. Adjö! Nu går jag hem och skrifver ansökan om laga skifte på Vikby.

Därmed vände den unge odalmannen häradsdomaren ryggen och gick.

II.

Ett frieri.

Det var i slutet af Maj. Häradsdomaren i Vikby hade fått storfrämmande: ende sonen, teologie kandidaten Fredrik Vik hade kommit hem från Upsala, för att öfver sommaren gästa föräldrarna. Och i sällskap hade han en kamrat från Upsala, filosofie kandidaten Karl Feldt, en lefnadsfrisk ung man, som tog lifvet från den glada sidan.

Första söndagen efter sedan studenterna anländt hade Fredrik för första gången predikat i sockenkyrkan, och med anledning häraf hade häradsdomaren kalas på eftermiddagen, till hvilken bjudning äfven nämndeman Jonas Larsson, med hustru, och sonen Anders-Petter inviterats; den senare för, att samtidigt få en osökt anledning att tala vid sin »tillämnade brud», ung Anna, häradsdomarns dotter.

Först bjöds på kaffe, sedan gästerna anländt, och när detta var drucket resonerade sällskapet i skilda grupper ute å verandan och i trädgården.

Gummorna hade, efter vanligheten, mest att säga hvarandra, där de slagit sig ner för sig sjelfva i ett hörn på verandan.

Mor Stina, nämndemannens gumma, berömde sin son, den oförlikneliga gossen, och Britamor, häradsdomarens hustru, sin dotter.

— Ho' ä' inte bortskämder med någonting, utan kan både ansa kritterna, väfva och göra alla andra qvinfolkssyslor, berättade häradsdomarmor, på tal om Anna.

— Ja, säg det, och ändå ä hon ju så mycke påkostad, efter hvad jag hört sägas. Ho kan ju både stryka och sy kläder på maskin, och spela fort piano, om det kniper, sade nämndemans mor.

— Ja »fort» går det värre, med allt hvad hon har för händer, det får jag, skam till sägandes, säga, fortfor mor Brita.

— Ja, säg det! Det är liksom med Anders-Petter, det. Den pojken är då för märkvärdig, alldeles. Sen han kom ur folkhögskola' läser och skrifver han så jag blir rakt förskräckt för'n.

— Han håller sig med tidningar, som han studerar, och han skrifver inlagor åt far sin, och Gud vet hvar han tar'et allt ifrån. Men från hufve' måtte det komma licke!

— Nu ä jag så glad, fortfor Stina mor, och stödde sin ena hand, med de tre guldringarna på, mot Britamors knä, jag är så glad, säger jag, att du, Brita tycker som jag, att pojken å eran Anna just ä som skapta för hvarann. Jag mins fäll, jag, hur det var med mig och Jonas på den tiden. Jag ville inte ha'n, för jag tyckte om en annan, må du veta, men som Jonas brukar säga: en fogel i näfven är bättre än att kruka går så länge till brunnen tills hon spricker!

Gubbarne talade politik i det motsatta hörnet på verandan. Och så kom till sist äfven laga skiftet i byn på tal, hvarvid nämndemannen helt apropos anmärkte:

— Det är ju Per Ers-Anders här i byn som »kallat». Är det sant hvad jag hört sägas, att han gått och förgapat sig i Anna, dottren din?

Nu blossade häradsdomarn upp och slog sin knutna hand i bordet!

— Hocket det är, eller ej, så har jag rådt honom att inte titta dit. För *nu* kan jag säga dig, att om du och gumman din ännu står vid hvad vi talade om i våras, så har jag och Brita ingenting att invända. Här har du min hand på det! sade häradsdomaren.

— Nå, det var då roligt att höra! Det är bäst att vi tala om för gummorna, våra, medsamma. Ty som ordspråket säger: det som göms i tö kommer aldrig upp i snö, sa' räfven om rönnbären.

Nere på en af gräsplanerna i trädgården spelade ungdomen krocket.

Anna och kandidat Feldt voro de skickligaste spelarne, och gingo fortast ut partierna. Under spelets gång bedref kandidaten helt öppet en oskyldig kurtis med husets fagra dotter, en sak, som helt visst, mycket mer än »dåliga lägen» i spelet, var orsaken till, att ung Anders-Petter kom sist på »sladden.»

Den unga flickan var vid briljant humör, ty hon hade ingen aning om, att hennes öde nu beseglades af de gamle, uppe på verandan. Hon koketterade för kandidaten, som en grosshandlar-

fröken för ett halftjog gardeslöjtnanter på en societetsbal.

Och hon var helt enkelt förtjusande, sade kandidaten i förtroende till sin vän, sonen i huset.

Denne gaf småleende studentkamraten en teologisk varning, i öfverensstämmelse med tionde budordet i lillkatchesen.

Men kandidaten tog varningen på skämt.

— Det är för tidigt för dig, att ännu tala om »tionde», vitzade han.

Sedan de unga spelat några partier bjöds det på förfriskningar uppe å verandan. Ungherrarne drucko punsch och gubbarne toddy. Gummorna, åter, läskade sina, af konversationen torra tungor med saft och vatten.

Och så blef det ett klingande och ett skålande på alla håll.

Feldt, den glada själen, drack brorskål med gubbarne, och gaskade upp dem med den ena historien galnare än den andra.

Bland annat berättade han, att han i sin »gröna ungdom» varit landtbrukselev, men omöjligt kunnat lära sig att skilja mellan gröpe och kalk. När han skulle väga ut gröpe åt kreaturen gick han till kalkbo'n, och gälde det att »kalka» ett dyjordsskifte, så lät han folket beså jorden med gröpe. Och så var det en massa andra saker som gjorde, att han måste ge landtbruket på båten.

Historierna gingo i gubbarna, som smör på saffransbröd, det var endast Anders-Petter, som hade en invändning att göra.

— Hvad var det för slags folk, som lät lura sig till sådana dumheter af kandidaten? frågade han.

Berättaren såg ett ögonblick på frågaren, under det teologen log i sitt stilla sinne, och så svarade den munvige studenten:

— Hvad det var för slags folk, det var naturligtvis *dumt* folk, dummare än ni och jag — förlåt, hvad säger jag, inte dummare än jag, men ungefär lika dumma — som ni!

Därpå »klingade» kandidaten med Anders-Petter, hvarvid den senare föreslog, att de skulle lägga bort titlarne!

Kandidaten afböjde detta, och föreslog att de i stället skulle göra ett *tillägg* till titlarne. För sin del bad han att få titulera Anders-Petter »bruks-patron», hvilket han äfven under aftonens lopp gjorde.

Anders-Petter fick af sin mor åtskilliga vinkar om, att tiden nu var inne för honom att fria till Anna, och den unge mannen gjorde äfven åtskilliga försök att få tala med flickan mellan fyra ögon. Men ständigt var kandidaten i vägen och korsade hans planer. Slutligen lyckades friaren, att ett ögonblick komma på tu man hand med sin utkorade, men när han framförde sitt ärende fick han genast ett bleklagdt »nej» till svar.

Och därefter sade Anna:

— Hvad tror du, att Kerstin i Kolstugan skulle säga, om jag talade om för henne, att du tänkte svika den tro och lofven du är skyldig henne.

Anders-Petter spratt till och rynkade ögonbrynen.

— Hur vet du, att jag lofvat henne något?

— Hon har visat mig alla bref, som du skrifvit till henne när du låg vid »högskolan». Dem tänkte hon nu gå till prosten med, har hon sagt, se'n far din i förriga veckan lät säga upp föräldrarne, hennes, från torpet.

Anders-Petter kände sig nu ännu obehagligare till mods, och frågade i osäker, lågmäld ton.

— Hvem har inbillat henne att göra det?

— Det gjorde *jag;* Kerstin och jag ä' ju läskamrater, svarade Anna lugnt och såg på friaren.

Denne suckade.

— Då är det fäll' bäst, att jag går i sjön med samma, ty Kerstin tänker jag aldrig gifta mig med, sade han.

I detsamma kom Feldt in i rummet.

— Får man inte dricka ett glas med »brukspatronen?» frågade han muntert, och gick fram till den olycklige friaren. Denne drack både ett och två glas med den muntre studenten, för att därmed döfva sin oro.

Och senare på qvällen försvann han från sällskapet, utan att man visste hvart han tagit vägen.

Anna upplyste då, att han fanns i drängstugan.

Och där låg den unge mannen, och pratade, i Bacchanalisk yra, en massa galimatias.

Bredvid honom sutto gårdens drängar framför några fylda glas, och trumfade med en smutsig kortlek.

III.

En förlofning på midsommarafton.

Det var på midsommarafton! Majstång var rest å Vikby, å den sedvanliga platsen på härads-domarns egor. Pojkar och jäntor hade haft ett fasligt göra med att klä majstången, men så stod hon där ock i all sin glans, hög som en kyrkspira, och utsirad med blommor, brokiga klutar, förgylda äggskal, kransar och guirlander. Och öfverst i toppen en tupp, som förut suttit på sockenkyrkans torn.

Ungdomen, som rest majstången, hade gått hem för att klä om sig, men kl. 6 skulle så godt som hela socknen samlas, och då skulle det bli midsommardans och midsommarvaka, vid hvilken jäntorna skulle ut till korsvägarna och plocka sju sorters blomster, som de sen skulle lägga under hufvudgärden, för att få se sin käresta i drömmen.

På vägen mötte ett par af jäntorna härads-domarns Anna, med en korg på armen, och då de frågade hvart hon skulle ta vägen, svarade hon, att hon skulle gå upp i björkbacken midt öfver gärdet och skära lite löf, som fattades för att klä verandan där hemma.

Knutstorps Lovisa, som tjenade hos härads-domarn, menade tro på, att det kunde *hon* lika bra göra, så slapp Anna att besvära sig, men Anna rodnade och sa', att hon ville gå, efter som hon redan var på väg.

Då hviskade Knutstorps-Lovisa Anna i örat:

— Gack bara inte och ge *Per Ers-Anders* korgen, som du har med dig, för det unnar jag då inte Anders-Petter i Munktorp, den oteringen.

Anna rodnade ännu mer, men svarade ingenting på den spetsiga anspelningen, utan fortsatte uppåt björkbacken.

Hon hade inte gått långt in i backen förr än Per Ers-Anders, hennes käraste, dök upp ur gräset och gick henne raskt till mötes.

När hon fick se honom satte hon från sig korgen och skyndade, blossande röd, mot den unge mannen.

— Kors, hvad jag blef rädd när jag fick se dig, jag kände inte igen dig strax, men det var snällt att du kom, så att jag fick tala med dig, fortfor den unga flickan med en liten dallring på rösten, som förrådde oro.

— Skulle inte jag komma till dig, när du skref till mig, och bad mig träffa dig, jag, som inte sett dig sen du var i kyrkan i söndags åtta dar, och som längtar så mycket efter att få tala vid dig. Kom så sätter vi oss här, sade Anders, och pekade på en bänk af mossa, som han anordnat bakom en stor sten under det han väntade.

Det unga paret slog sig ner å bänken och Anna fattade sin kärastes hand.

— Du kommer väl upp till oss på dansen i qväll, som vanligt? frågade hon.

— Gud vet, om jag det gör! Häradsdomarn är ju nu så förargad på mig, att han nog inte tål se mig. När landtmätarne kom häromsistens ville han ju inte herberga dem, utan bad dem gå till

mig, som »kallat» dem. Och inte kunde vi där hemma ta emot herrarna. Då blefvo de förargade och sa', att därest det inte anskaffades logi och mat åt dem i byn', så ämnade de ta in på gästgifvargården, hvilket förorsakade skifteslaget onödiga kostnader i skjutsar och dylikt, men jag rådde dem i alla fall att göra detta, ty ingen af de andra bönderna i byn hade vågat ta emot dem, när inte häradsdomarn gjorde det.

— Ja, jag vet, svarade Anna, far har haft stämma med dem, och skrämt dem med, att de skulle få gå från sina hemmansdelar, alla hop, om det blef skifte af. Men det var inte om detta, utan om något annat jag ville tala med dig, tillade den unga flickan och flyttade sig närmare intill sin älskare.

Jag tror bestämdt, att det blir något å färde i dag mellan mig och Anders Petter i Munktorp, sade hon. Kerstin i Kolstugan, stackaren, gick till prosten och visade, som du vet, sina bref från Anders-Petter, och prosten lofvade också att hjelpa henne. Och nu har hon blifvit hjelpt på det viset, att föräldrarne hennes, skulle få bo qvar på torpet till döddagar, om hon genast gaf sig af till Amerika. Och, som du vet, har hon redan rest, sen nämndemannen köpt biljett åt henne, men hur det skall gå med henne i Amerika, så som hon nu hade det ställdt, det vete Herren!

— Jag vet alltsamman, och jag tänker tala vid prosten om den saken, jag! sade Anders och rynkade ögonbrynen. Men hvad är det för olak-

heter, som du tror att Munktorparne ha för sig nu i dag? frågade han därefter.

— Jag vet inte säkert, men Fredrik har bedt mig vara på min vakt. Munktorparne ä bjudna hit i qväll, och ska stanna qvar hos oss öfver natten, och far har ställt till med mycket större traktering än vanligt uppe vid majstången. Och fullt af folk lär det bli, både oknuga * och sockenbor.

— Hvad är det för oknuga? frågade Anders.

— Det är slägtingar till nämndemans, har jag hört sägas, och de ska också vara qvar hos oss i natt.

— Ja, då är det nog något galet å färde, det är säkert, men hur det än blir, så vet jag, att du Anna, inte låter dem rå på dig, sade Anders och tryckte flickan intill sig.

— Jag är så grufligt ängslig så, sade Anna suckande, och torkade bort ett par tårar, som hotade att bryta fram under hennes långa mörka ögonfransar.

Anders tryckte sin kärestas hand och reste sig upp.

— Gråt inte Anna, ty det gör mig ondt! Jag skall komma upp till dansen i qväll, sade han därpå i sin vanliga bestämda ton.

Hon slog armarna om hans hals och kysste honom lidelsefullt.

Därefter bad hon honom hjelpa sig att hacka lite löf och gick och hemtade korgen.

* * *

* Folk från andra socknar.

Ett par timmar efteråt rådde det ett brusande lif på backen kring majstången. Drängar och pigor gnabbades med hvarandra, under det andra skämtade och skrattade.

Knutstorps-Lovisa, som var en munter och vacker flicka, hade fått tre kavaljerer omkring sig, som dragit henne ner på backsluttningen, och nu höllo på att kittla henne med grässtrån under näsan, så att hon ömsom gallskrek och ömsom gapskrattade.

— Stina, kom och hjelp mig, så att de här oteringarna inte ta dö på mig, bad hon en närstående fräknig och ful flicka, med långa knotiga armar, uttänjda af att i många år ha släpat på vattenhinkar och skulämbar.

Stina var häller inte sen att ge sig i leken, och med sina dingliga armar och knotiga händer bulta plågoandarne på rygg och ben, hvilket hade till resultat, att ett par af dem gaf henne en knuff i knävecken, så att hon med ett ångestskri satte sig i gräset, hvarefter äfven hon fick sig en kittling.

Kalle i Brostugan var redan i färd med att, tutt solo, svänga sina krokiga ben, allvarsam, som om han gått till skrift, med näsan i vädret, hatten på nacken och händerna i byxfickorna.

Ett stycke ifrån stod Per i Lerby och sågade en dansmelodi å ett »piglock», äfven han med samma allvarsamma min, som om han varit på begrafning.

En landtmäterielev i studentmössa knuffade sin kamrat, auskultanten, i sidan och visade honom på den komiske spelmannen och dansmästaren, hvil-

ken nu koketterade med en massa graciösa hel- och halfvändningar, fram och baklänges, allt under det han neg för hvart steg, som om han haft gångjern i knävecken.

En ring af åskådare slöt sig så småningom kring dansören och detta tycktes smickra både honom och spelmannen, ty takten ökades, liksom de underliga drillar som frambringades på pig-locket. Och bastonerna på instrumentet brummade i hvarje sekund sitt: prutt, prutt! prutt, prutt!

Så kommo de ordinarie spelmännen, gamle Lans, med sin fiol, Stenstu-Erker med en klarinett och Lansens yngsta pojke, med en rostig triangel.

Och nu blef det med ens annat lif af!

Spelmännen trakterades rundligt innan de började, och snart hörde man Lansen gnida och stämma: Mjau, pling! Mjau, plang!

Och Stenstu-Erker ville, äfven han, profva, att han hade rena toner i sitt instrument, och drog till med ett läte så urkomiskt, att lantmäterieleven veks ihop som en fällknif och höll sig för magen med begge händerna.

En stund därefter spelades det upp, och pigor och drängar parade sig och snurrade ut i dansens hvirflar.

Feldt, som ännu var gäst hos häradsdomaren, hade bjudit upp Anna, och landtmäterieleven räddade Knutstorps-Lovisa ur klorna på sina tre brutala tillbedjare.

Stackars Stina, med fräknarna och de knotiga dingelarmarne, fick ingen kavaljer, till dess Per

Ers-Anders, som stått någonstädes i skymundan, gick fram till henne och bjöd upp henne.

Och aldrig hade han fått en tacksammare blick ur ett par små grå grisögon, hvaraf det ena tittade en liten smula in »i November», än den blick Stina skänkte honom. Men han såg den ej, ty hans blickar voro riktade åt annat håll. Han såg i marken och satte med kläm foten i gräset vid första steget, och så snurrade han om med Stina, så att hon till sist tyckte att solen också dansade rundt, och att hon och Anders höllo på att dansa rakt in i himmelen, det svindlade för hennes syn och hon slöt ögonen. Då såg hon allting i skarlakansrödt, det susade för hennes öron, och hon tyckte att hon icke längre hade något stöd för fötterna, utan att hon flög, och sjönk med svindlande fart.

— Jesses, hjelp! skrek hon och hakade sig krampaktigt fast vid sin kavaljer, och lät hufvudet falla bakut.

Anders stannade tvärt, bar Stina ur dansen, och satte henne varligt ner på marken. Där hemtade hon sig åter och såg på den unge mannen. Därefter log hon och sade:

— Jestandes, så yr jag vardt! Men jag har då häller aldrig dansat med någon en så'n dans, som denna med dig. Tack, Anders!

Vid niotiden på qvällen bjöds på vin öfver lag och häradsdomaren, som jemte sina gäster länge varit på platsen och deltagit i den allmänna gläd-jen, äskade nu ljud.

Anders-Petter i Munktorp steg då fram till

Anna, som instinktmessigt slutit sig till sin bror och Feldt, och ställde sig bredvid henne.

Mina vänner! började häradsdomaren. Vi ha nu med dans och annan munterhet firat midsommarafton i år, liksom alla år förut. Jag får tacka alla som kommit hit, för att ta sig en sväng och roa sig litet. För mig och min familj har dagen i år emellertid en långt glädjefullare betydelse, än den haft alla andra år på mycket länge, ty (jag ber er fatta era glas) i dag ha vi bland oss ett nyförlofvadt par, min kära dotter *Anna*, som I alla känner, och nämdemannens i Munktorp son, *Anders-Petter*, som nu är blifven »agronom», sen han genomgått folkhögskolan.

Låt oss dricka de nyförlofvades skål!

Skålen dracks under jubel och fanfarer från klarinetten, och par efter par stego fram för att med glas i hand, gratulera de nyförlofvade.

Anna fattade dock ej det glas, som Anders-Petter räckte henne, utan vände honom ryggen, och omfamnade i stället sin bror, lutande ansigtet mot hans ena skuldra. Detta väckte ett ögonblicks förstämning i sällskapet, till dess häradsdomaren gick fram, tog flickan i armen och hviskade: Drick med gästerna och gör inte din far till ett allmänt spektakel!

— Jag kan icke, far! svarade Anna med så hög röst, att de kringstående hörde det.

Då slungade häradsdomaren, utom sig af förargelse, flickan ifrån sig, så att hon segnade ner på gräset.

Per Ers-Anders, som stod i närheten, skyndade nu fram och lyftade upp Anna.

Då rusade häradsdomaren emot honom med knutna händer, och befallde honom att släppa flickan.

Men då Anders ej fort nog åtlydde denna befallning, slog häradsdomaren honom i ansigtet med knytnäfven.

Fredrik gick nu fram och bjöd armen åt sin syster, hvarefter Feldt, nämdemannen, Anders-Petter och qvinfolken slogo krets kring häradsdomaren och förde bort honom.

Nu uppträdde plötsligen en kolportör på platsen och började med skälfvande stämma ett föredrag:

— Och Herrens ord skedde till mig och sade:

Du menniskobarn, detta säger Herren, Herren, Anden kommer! Anden kommer, kommer öfver alla fyra landsens ändar!

Flickorna, som skockat sig kring talaren, sågo på hvarandra och smålogo.

Då afbröt en af drängarne talaren och sade:

— Ska' vi fortsätta dansen, eller höra på läsninga, hvilket ska vi?

— Vi ska' dansa, spel upp, Lans! bjöd en annan stämma ur högen.

Och ögonblicket därpå började gamle Lansen en munter polska, hvarefter par efter par dansade ut och knuffade kolportören utanför den snurrande ringen.

IV.

Ett landtmäterisammanträde.

Det var på hösten, fem år efter förut skildrade händelser.

Laga skiftet i Vikby by hade genom en massa intriger från häradsdomarns sida dragit ut på tiden, så att det ännu ej var afslutadt. Och under tiden sutto småbönderna i byn hårdt emellan, ty alla sväfvade ännu i okunnighet om hvar de skulle få sina nyo egolotter, om de skulle få bo qvar eller flytta ut, en sak som förrättningsmannen inte ens hade klart för sig förrän alla de stora förberedande arbetena för den slutliga delningen voro undanstökade.

Häradsdomaren, såsom största delegaren, han egde öfver halfva byn, visste däremot, från den dag laga skiftet började, att han såsom egare af de dyrbaraste åbyggnaderna och största delen af jorden, ej behöfde riskera att få sina stora åkerarealer närmast sin gård utbytta, utan i stället få sina aflägset belägna egor lagda tillsammans med de kring gården liggande. Följaktligen skötte han större delen af sin jord på samma sätt, som före skiftet, och sökte så långt i hans förmåga stod att tänja ut förrättningen, till skada för småbönderna, som ju längre det led, ej visste om det lönade sig bäst att sköta sina gamla tegar, som förut, eller att suga ut dem. Anders arbetade för, att hvar och en borde gödsla lika och djup-

plöja som förut, ty så ämnade han göra, men mot denna förståndiga plan agiterade häradsdomarn, under påstående, att den som så gjorde, gjorde dumt, enär han ej var säker om att framdeles få behålla sina tegar. Det var endast *han*, som var säker på hvad han skulle få behålla, och inte behålla, och följaktligen skötte inte han sina utjordar så, som de borde skötas, och det fick ingen förtänka honom. Hvad häradsdomarn gjorde ansågs naturligtvis vara rätt och klokt, och så tvingades äfven Anders att göra som de andra småbönderna gjorde. Följden häraf blef dåliga skördar och allmän penningebrist. Häradsdomaren hjelpte visserligen sina nödställda grannar med kontanter, mot vid anfordran uppsägningsbara reverser, löpande med sex procents årlig ränta, och äfven Anders hade många gånger känt knifven så på strupen på sig, att han tänkt öfverlemna sig på nåd och onåd åt häradsdomaren, men så hade han slutligen fått hjelp från andra håll, oftast mot högre ränta än den häradsdomarn fordrade, men hjelp hade han i alla fall fått.

Det gamla förhållandet mellan honom och Anna stod fortfarande fast, och det enda bekymmer han haft, vis à vis sin käresta, bestod deri, att hon sista tiden sökt vända sin håg från verlden och bli andligt sinnad. Lyckligtvis hade Anders hittilldags lyckats, att med sitt inflytande öfver flickan, och sin sunda verldsåskådning, afvärja det fanatiska grubbel, som hotade att rotfästa sig hos hans fästmö. Flickans far däremot gjorde allt för att underblåsa den börjande lidelsen. Han, som aldrig förr gick på läsemöten, arrangerade nu

sådana i sitt eget hem och mottog på det gästfriaste hvarje kolportör, som besökte socknen.

Anders-Petter hade redan på hösten efter den ödesdigra midsommaraftonen, då Anna på ett så uppseendeväckande sätt gaf honom korgen, förlofvat sig med en förmögen hemmansegaredotter, sedermera gift sig på våren följande år och köpt en herregård. Under de tre senare åren hade han, för affärer i staden, ej haft mycken tid att vara hemma, utan skaffat sig en inspektor. Han hade dessutom lagt på hullet, så att han var i det närmaste oigenkännlig, och kallade sig nu »brukspatron», som Feldt förut på skämt titulerat honom.

Han var föresten en karl med vidsträckta vyer, bjöd på middagar med champagne, och var god vän och bror med de andra »patronerna» i trakten.

* * *

En söndag i November hade det utlysts nytt landtmäterisammanträde i Vikby. Skiftet hade nu fortskridit så långt, att de nya egolotterna blifvit approximativt uträknade, och skulle nu föreläggas byamännen till påseende.

Det var ett bland de vigtigaste moment i hela den vidlyftiga förrättningen.

Sammanträdesdagen klädde sig bönderna till hälften i helgdagsdrägt. De oklädde fårskinspelsarne, som kort förut åter anlagts till vinterarbetsdrägt, jemte förskinn, hade för dagen aflagts och ersatts med långrockar, eller vanliga öfverrockar

af hemväfdt tyg, och förskinnen voro ersatta med spritt nya skinnvästar, eller brokiga tygvästar, knäppta upp under hakan.

Häradsdomarn bar till och med stärkkrage och långhalsduk af silke, och såg på morgonen barskare ut än vanligt, kanske därför, att han dagarna förut inköpt fyra reverser, utfärdade af Anders, och lydande å tillsamman tolfhundra kronor.

Förrättningsmannen, som tillika med sina biträden nu voro inackorderade hos häradsdomarn, och erhållit dennes stora sal till sammanträdeslokal, satte sig precis när klockan slog tio, ordnade sina böcker och papper, samtalade ett par minuter tyst med »godemännen», och förklarade därefter sammanträdet börjadt.

Byamännen, som slagit sig ner, sida vid sida, rundt kring salens väggar, och förut temligen högljudt resonerat sins emellan, tystnade nu, och gummorna, som likaledes hållit »riksdag» sinsemellan, ute i förstugan, blefvo nu djerfvare och skockade sig, hufvud vid hufvud, i dörröppningen, för att lyssna.

Och så kom ändtligen det stora ögonblicket. Efter uppläsandet af förra sammanträdets protokoll, som nu justerades, lade förrättningsmannen fram konseptkartan, bad delegarne i byn närma sig, och utvisade sedan å kartan de nya skiftena, under det han mundtligen förtydligade gränserna för desamma. Föredraget var icke väl slutadt förr än stormen bröt lös öfver den stackars tjenstemannen. Ingen enda var nöjd, några på sin höjd till hälf-

ten nöjda. Häradsdomarn yrkade genast på att få hälften i Anders ena hemskifte, till hvilket han hade häfd, men förrättningsmannen sade sig ej kunna fästa afseende härvid, då »mantalet» och ej »häfden» här, enligt förut fattadt beslut, vore delningsgrund.

Anders, å sin sida, yrkade absolut att få behålla det hemskifte, som redan tillagts honom, så mycket mer, som en ändring härutinnan rubbade hela skiftesplanen, och skulle förorsaka ytterligare tidsutdrägt med afslutningen.

En af gubbarna gick omkring och sade till de andra, »att det här var då aldrig rätt», en annan gick så långt, att han temligen högt förklarade förrättningsmannen vara mutad, af hvem visste inte han, och minst tio förklarade, att de skulle öfverklaga hela skiftet, som var på tok från början till slut.

Så blandade gummorna sig med i diskussionen. En pekade hit, en annan dit utåt egorna, och alla ruskade de på sina hufvuden.

— Det var för galet alltsammans, menade också de.

En »gaskade» upp sig så pass, att hon trängde sig fram till förrättningsmannen, slog knutna handen i bordet och förklarade, att så länge hon lefde så skulle inga dylika skiften bli utstakade i byn.

Förrättningsmannen frågade henne lugnt hvems talan hon förde, och bad att få se hennes fullmakt.

— Det kan just göra detsamma hvems talan jag för, men hör'at ska' han, att hvad med orätt fås

med sorg förgås. Tag han och de andra herrarne, som han har med sig, hela byn, — — — — —

Förrättningsmannen knackade nu i bordet, och läste upp en paragraf ur skiftestadgan, som tillsvidare lugnade den ondsinta människan. Därefter kommo häradsdomarn och Anders åter i lufven på hvarandra, hvilket slöt med, att den förre hotade med ögonblicklig uppsägning af de reverser, som Anders utfärdat, och som nu voro i den mägtige mannens ego.

När den unge bonden fick höra hvarom frågan gälde, han visste det nemligen först nu, skakades hela hans kropp af undertryckt vrede.

Han försökte beherska sig, men den gången gick det ej. Han släpte stolskarmen, som han gripit om, och gick häradsdomarn in på lifvet.

— Ni är en farlig skälm, fader häradsdomare. Och så mycket vet jag om er, att ni allaredan, i morgondag, skall sitta inom lås och bom, om jag vill det! sade Anders med eftertryck.

Det blef nu ett offentligt tumult i rummet. Häradsdomaren rasade och ville rusa efter Anders, som lugnt gick sin väg, men hann aldrig ut öfver rummets tröskel, utan segnade ner där i armarna på några af granngårdskarlarne.

En blodutgjutning i hjernan, förorsakad af den starka sinnesrörelse han ögonblicket förut utstått, gjorde på en sekund den starke mannen oigenkännelig. Ena ögat slöts för alltid, munnen vreds på sned, och tungan hängde slappt ut ur den sneda mungipan.

Samtliga närvarande trodde till en början, att mannen var död, men landtmätaren konstaterade att han lefde, och gaf ordres, att den sjuke skulle läggas till sängs och läkare skyndsamt eftersändas.

Från denna dag var häradsdomaren i Vikby icke den man han förut varit.

När han, efter slaganfallet kom så långt, att han förmådde lemna sängen, kunde han, när han trodde sig vara ensam, sitta hopkrupen i sin lännstol och sucka, till dess tårarne ändtligen bröto fram.

Och då var Anna alltid tillhands och torkade bort dem från den lame gubbens kinder.

Han var som ett barn i hennes händer, ingenting annat; ett barn, som hon vårdade så kärleksfullt, att det nästan ej ett ögonblick kunde undvara »modren».

En dag då Anna var sin far behjelplig att ordna en del papper fick hon äfven syn på de fyra reverser, som Anders utfärdat. Häradsdomaren, som tydligen kände igen papperen, gjorde ett tecken att de, liksom en del andra papper förut, skulle kastas i kakelugnen och brännas upp. För att öfvertyga sig om, att hon uppfattat sin far rätt visade hon honom reverserna, men gubben ville ej se dem. När därpå några giriga eldtungor förtärde papperen, nickade häradsdomaren och log.

Detta tog Anna som ett godt tecken.

— Får jag kalla hit Anders, och säga honom att far icke längre är vred på honom? frågade nu dottern.

Häradsdomaren nickade vänligt.

Redan samma dag voro de begge antagonisterna försonade för alltid.

Och ungefär ett år därefter, nästan omedelbart efter laga skiftets afslutning i byn, förde Anders, Anna till altaret, som sin brud.

Innehåll.

	Sid.
Hvita underkjolar	1
Ett godt parti	17
Johannes	23
Amatör-fotografen	31
Den första tåren	37
»Kära svärmor»	45
För mycket och för litet skämmer allt	55
»Ärret»	59
Om sommarnöjen	66
»I Verona»	72
»Högsta vinsten»	82
Lille »Krist»	88
En Stockholms-Nimrod	98
»Gubben super»	106
En Tycho-Brahedag	113
Dödskallen	119
En mottagning hos professor »Bacillus»	126
»Stackars Per!»	133
Laga skifte:	
I. En bondaristokrat	141
II. Ett frieri	148
III. En förlofning på midsommarafton	154
IV. Ett landtmäterisammanträde	163

6000227036
Göteborgs universitetsbibliotek